

Broj: 02-05-24964-1/11
Sarajevo, 15.09.2011. godine

Na osnovu čl. 22. i 24. stav 4. Zakona o Vladi Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 24/03 - Prečišćeni tekst), Vlada Kantona Sarajevo, na 33. sjednici održanoj 15.09.2011. godine, donijela je sljedeći

ZAKLJUČAK

1. Utvrđuje se Prijedlog zakona o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina u Kantonu Sarajevo, sa Izvještajem o provedenoj javnoj raspravi o Nacrtu zakona o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina u Kantonu Sarajevo.
2. Predlaže se Skupštini Kantona Sarajevo da, u skladu sa Poslovníkom Skupštine Kantona Sarajevo, donese zakon iz tačke 1. ovog Zaključka.

P R E M I J E R

Fikret Musić

Dostaviti:

1. Predsjedavajuća Skupštine Kantona Sarajevo
2. Skupština Kantona Sarajevo
3. Premijer Kantona Sarajevo
4. Ministarstvo pravde i uprave
5. Evidencija
6. A r h i v a

web: <http://vlada.ks.gov.ba>
e-mail: premijer@ks.gov.ba;
Tel: + 387 (0) 33 562-068, 562-070
Fax: + 387 (0) 33 562-211
Sarajevo, Reisa Džemaludina Čauševića 1

Broj: 09-02-22321/11
Sarajevo, 27.07.2011. godine

KANTON SARAJEVO
MINISTARSTVO PRAVDE I UPRAVE

PREDMET: Stručno mišljenje na prijedlog Zakona o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina u Kantonu Sarajevo.-

Na osnovu člana 2. Uredbe o Uredu za zakonodavstvo Vlade Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 7/06-Prečišćeni tekst) i čl. 4. Uredbe o postupku i načinu pripremanja, izrade i dostavljanja propisa ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 7/06-Novi prečišćeni tekst), Ured za zakonodavstvo Vlade Kantona Sarajevo, daje slijedeće

MIŠLJENJE

1. Ured za zakonodavstvo Vlade Kantona Sarajevo nema primjedbi na dostavljeni tekst prijedloga Zakona o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina u Kantonu Sarajevo po pitanju njegove usklađenosti sa ustavom, odredbama Zakona o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", br. 12/03 i 76/05), kao i odredbama Zakona o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj: 56/08).

2. Dostavljeni materijal je pripremljen u skladu sa Uredbom o postupku i načinu pripremanja, izrade i dostavljanja propisa ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 7/06-Novi prečišćeni tekst), te se isti može razmatrati na jednoj od narednih sjednica Vlade Kantona Sarajevo, uz preporuku da se predmetni materijal dopuni sa mišljenjem Ministarstva finansija Kantona Sarajevo, s obzirom da je za provođenje ovog Zakona potrebno obezbjediti budžetska sredstva.

Dostaviti:

1. Naslovu
2. Evidencija
3. Arhiva

SEKRETAR

Amel Ljubović, dipl. pravnik

web: <http://uz.ks.gov.ba>
e-mail: ured@ks.gov.ba
Tel/fax: + 387 (0) 33 560-448
Sarajevo, Hamida Dizdara 1

21-07-2011

1199

FS.

07

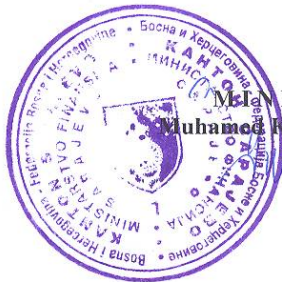
Broj: 08-03-02-22322
Sarajevo, 20.07.2011. godine

**MINISTARSTVO PRAVDE I UPRAVE
O V D J E**

PREDMET: Mišljenje
Veza: Vaš broj: 03-02-5223/10 od 15.07.2011. godine

Ministarstvo finansija podržava rješenja iz Prijedloga zakona o zaštiti pripadnika nacionalnih manjina u Kantonu Sarajevo, uz napomenu da **za primjenu istog nisu obezbijedena sredstva u Budžetu Kantona Sarajevo za 2011. godinu.**

S poštovanjem,

MELIŠTAR
Muhamet Kozadra, dipl. ecc.

web: <http://mf.ks.gov.ba>
e-mail: min.finansija@ks.gov.ba
Tel: + 387 (0) 33 565-005, Cent.+ 387 (0) 33 565-000
Fax: + 387 (0) 33 565-052 i 565-048
Sarajevo, Maršala Tita 62

Bosna i Hercegovine
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO
VLADA

ZAKON
O ZAŠTITI PRAVA PRIPADNIKA NACIONALNIH MANJINA U KANTONU SARAJEVO
(PRIJEDLOG)

Nosilac izrade
Ministarstvo pravde i uprave

Sarajevo, septembar 2011. godine

Na osnovu člana 18.tačka b) Ustava Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", br. 1/96, 2/96-Ispravka, 3/96-Ispravka, 16/97, 14/00, 4/01 i 28/04), člana 7.Zakona o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", br. 12/03, 76/05 i 93/08) i člana 23. Zakona o zaštiti prava pripadnika nacionalnim manjina u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 56/08), Skupština Kantona Sarajevo na ____sjednici od _____2011. godine, donijela je

(Prijedlog)

ZAKON

O ZAŠTITI PRAVA PRIPADNIKA NACIONALNIH MANJINA U KANTONU SARAJEVO

POGLAVLJE I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

(Predmet regulisanja)

Ovim zakonom bliže se uređuju način, dinamika i institucije za ostvarivanje prava i obaveza pripadnika nacionalnih manjina u Kantonu Sarajevo (u daljem tekstu: Kanton), te obaveze organa vlasti Kantona da poštuju i štite, očuvaju i razvijaju etnički, kulturni, jezički i vjerski identitet svakog pripadnika nacionalne manjine u Kantonu, koji je državljanin Bosne i Hercegovine i stanovnik je Kantona.

Član 2.

(Međunarodna zaštita)

- (1) Zaštita prava i sloboda pripadnika nacionalnih manjina sastavni je dio međunarodne zaštite ljudskih prava i sloboda.
- (2) Okvirna konvencija za zaštitu nacionalnih manjina Savjeta Evrope i Evropska povelja o regionalnim i manjinskim jezicima, kao i drugi međunarodni pravni dokumenti o ljudskim pravima i pravima nacionalnih manjina, neposredno se primjenjuju i sastavni su dio pravnog sistema Kantona.
- (3) Na pitanja koja nisu regulisana ovim zakonom neposredno se primjenjuju zakoni o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina Bosne i Hercegovine i Federacije Bosne i Hercegovine.

Član 3.

(Definicija nacionalne manjine i zaštita prava)

Kanton štiti položaj i ravnopravnost pripadnika nacionalnih manjina definisanih zakonima o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina Bosne i Hercegovine i Federacije Bosne i Hercegovine .

Član 4.

(Zabrana diskriminacije i asimilacije)

- (1) Svaki pripadnik nacionalne manjine ima pravo da slobodno bira da se prema njemu ophode ili ne ophode kao takvom i ne smije doći u nepovoljan položaj zbog takvog opredjeljenja ili vršenja prava vezanih za to opredjeljenje, a bilo kakav oblik diskriminacije po osnovu pripadnosti nacionalnoj manjini je zabranjen.
- (2) Zabranjena je asimilacija pripadnika nacionalnih manjina mimo njihove volje.

Član 5.

(Garantovanje sloboda)

Radi ispoljavanja i zaštite svojih kulturnih, vjerskih, tradicijskih, obrazovnih, socijalnih, ekonomskih i političkih sloboda, prava, interesa, potreba i identiteta, pripadnicima nacionalnih manjina u Kantonu garantuje se i omogućava ostvarivanje prava na slobodu organizovanja, mirnog okupljanja, slobodu udruživanja, slobodu izražavanja i slobodu misli,

Član 6.

(Odnosi udruženja pripadnika nacionalnih manjina i

osiguranje finansijskih sredstava)

- (1) Kanton omogućava, podstiče i finansijski podržava, u okviru raspoloživih budžetskih sredstava, održavanje i razvoj odnosa između udruženja pripadnika nacionalnih manjina koja imaju registrovano sjedište na teritoriji Kantona sa pripadnicima udruženja nacionalnih manjina Republici Srpskoj, Distriktu Brčko, drugim državama i sa narodima u njihovim matičnim državama.
- (2) U cilju očuvanja identiteta nacionalnih manjina, Kanton obezbjeđuje, u okviru raspoloživih budžetskih sredstava, sredstva radi ostvarivanja prava koja pripadaju nacionalnim manjinama na osnovu ovog zakona, kao i za aktivnosti udruženja pripadnika nacionalnih manjina.
- (3) Vlada Kantona, kantonalni organi uprave, kantonalne upravne organizacije i stručne službe organa vlasti Kantona, u okviru raspoloživih budžetskih sredstava, planiraju i osiguravaju sredstva za ostvarivanje prava koja pripadaju nacionalnim manjinama na osnovu ovog zakona, a dodjeljuju ih na osnovu javnog poziva za finansiranje troškova rada i projekata aktivnosti udruženja pripadnika nacionalnih manjina koja imaju registrovano sjedište u Kantonu, u skladu sa propisima kojima se utvrđuju opšti kriteriji za raspodjelu sredstava za rad neprofitnih organizacija i udruženja koja se finansiraju-sufinansiraju iz budžeta Kantona.
- (4) Vijeće nacionalnih manjina Kantona Sarajevo učestvuje u odabiru (selekciji) projektnih aktivnosti i troškova rada udruženja pripadnika nacionalnih manjina koji se financiraju u okviru planiranih i osiguranih budžetskih sredstava, a dodjeljuju se na osnovu javnog poziva iz stava (3) ovog člana.

POGLAVLJE II. ZNAKOVI I SIMBOLI

Član 7.

(Isticanje znakova i simbola)

- (1) Pripadnici nacionalnih manjina, njihova udruženja, institucije, drugi subjekti i oblici organizovanja i djelovanja mogu slobodno isticati i nositi znakove i simbole nacionalne manjine kojoj pripadaju, kao i njihovih organizacija, udruženja i institucija.
- (2) Na organizovanim manifestacijama i skupovima, uz simbole nacionalnih manjina, obavezno se ističu i službeni simboli Kantona, u skladu sa kantonalnim zakonom.

POGLAVLJE III. UPOTREBA JEZIKA

Član 8.

(Upotreba jezika nacionalne manjine)

- (1) Kanton priznaje i štiti pravo svakom pripadniku nacionalne manjine da upotrebljava svoj jezik slobodno i bez ometanja, privatno i javno, usmeno i pismeno.
- (2) Pravo iz stava (1) ovog člana podrazumijeva i pravo pripadnika nacionalne manjine da upotrijebi svoje ime i prezime na jeziku nacionalne manjine i da zahtijeva da kao takvo bude u javnoj upotrebi.
- (3) Kanton podstiče očuvanje jezika nacionalnih manjina i putem finansijske podrške organizovanju kurseva za učenje jezika nacionalnih manjina, na način propisan odredbama člana 6.stav (3) ovog zakona.

Član 9.

(Zaštita prava na upotrebu jezika nacionalne manjine)

- (1) Organi uprave, javne ustanove i javna preduzeća u Kantonu priznaju i obavezuju se da štite pravo svakom pripadniku nacionalne manjine da upotrebljava svoj jezik, slobodno i bez ometanja, privatno i javno, usmeno i pismeno, kao i da upotrijebi svoje ime i prezime na jeziku nacionalne manjine i da zahtijeva da kao takvo bude u javnoj upotrebi.
- (2) U cilju obezbjeđivanja prava pripadnika nacionalne manjine iz stava (1) ovog člana, kantonalni organi državne službe i druge kantonalne institucije i javne službe su obavezni preduzimati sve

potrebne mjere i radnje, te angažovati prevodioca za jezik pripadnika nacionalne manjine , kad to situacija nalaže.

Član 10.

(Određivanje imena ulica i drugih topografskih oznaka
na jeziku nacionalne manjine)

Organi vlasti u Kantonu obezbjeđuju da imena ulica i drugih topografskih oznaka koje postavlja Kanton, budu ispisani i istaknuti i na jeziku nacionalne manjine koja to zahtijeva i čini većinu stanovništva na području koje se obilježava, kao i onda kada ne čine većinu stanovništva na području koje se obilježava, kada utvrde da je zahtjev opravdan.

POGLAVLJE IV. OBRAZOVANJE

Član 11.

(Obrazovanje na jeziku nacionalne manjine)

- (1) Pripadnici nacionalne manjine imaju pravo osnivati i voditi vlastite privatne ustanove za obrazovanje i stručno usavršavanje te organizovati posebne oblike obrazovanja, u skladu sa mogućnostima i potrebama svojih pripadnika, kao i organizovati dopunsku nastavu za učenike osnovnih i srednjih škola na maternjem jeziku-jeziku nacionalne manjine , u cilju očuvanja identiteta nacionalne manjine kojoj pripadaju.
- (2) Ministarstvo obrazovanja i nauke Kantona Sarajevo (u daljem tekstu:Ministarstvo obrazovanja), u okviru programa predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja, obavezno je u školama u kojima djeca, odnosno učenici - pripadnici jedne nacionalne manjine čine najmanje jednu trećinu, obezbijediti obrazovanje na jeziku te manjine, a ako čine jednu petinu, obezbijediti dodatnu nastavu o jeziku, književnosti, istoriji i kulturi manjine kojoj pripadaju , ako to zahtijeva većina njihovih roditelja.
- (3) Nastavni plan i program nastave i dodatne nastave iz stava (2) ovog člana donosi ministar obrazovanja i nauke Kantona Sarajevo, uz prethodno mišljenje Vijeća nacionalnih manjina Kantona i osigurava nastavni materijal za takvo obrazovanje.
- (4) Radi ostvarivanja prava iz stava (2) ovog člana Ministarstvo obrazovanja obavezno je obezbijediti finansijska sredstva za osposobljavanje nastavnika koji će izvoditi nastavu na jeziku nacionalne manjine, obezbijediti prostor i druge uslove za izvođenje dodatne nastave, kao i štampanje udžbenika na jezicima nacionalnih manjina.

Član 12.

(Osiguravanje nastave maternjeg jezika)

Javne ustanove obrazovanja dužne su osigurati pripadniku nacionalne manjine nastavu iz njegovog maternjeg jezika na tom jeziku, na način propisan kantonalnim zakonima o osnovnom i srednjem obrazovanju.

Član 13.

(Osiguranje kurseva i obrazovanja odraslih
na jezicima nacionalnih manjina)

Ustanove obrazovanja mogu organizovati kurseve za odrasle i za dopunsko obrazovanje odraslih , na kojima će se nastava izvoditi uglavnom ili u cjelini na jezicima nacionalnih manjina.

Član 14.

(Nadzorno tijelo)

Ministarstvo obrazovanja dužno je uspostaviti nadzorno tijelo i državnog službenika, po mogućnosti iz reda nacionalnih manjina, ovlaštenog za nadzor mjera koje se preduzimaju u oblasti obrazovanja u skladu sa ovim zakonom , te napretka postignutog u uspostavi ili razvoju nastave manjinskih jezika, kao i izradu povremenih izvještaja o njihovim zapažanjima, koji će se javno objavljivati.

POGLAVLJE V. INFORMISANJE

Član 15.

(Pravo na osnivanje medija ,izdavanje štampe i informacija)

Pripadnici nacionalnih manjina u Kantonu imaju pravo na osnivanje radio i televizijskih stanica, izdavanje štampe i drugih štampanih informacija na jezicima nacionalne manjine kojoj pripadaju.

Član 16.

(Obaveze kantonalnih javnih emitera)

- (1) Javno preduzeće Televizija Kantona Sarajevo, odnosno drugi javni emiteri čiji je osnivač Kanton, obavezni su u svojim programskim šemama realizovati posebne emisije za pripadnike nacionalnih manjina, a mogu obezbijediti i druge sadržaje na jezicima nacionalnih manjina, kao i emisije, na službenim jezicima konstitutivnih naroda, o pripadnicima nacionalnih manjina u Kantonu.
- (2) Javni servisi iz stava (1) ovog člana omogućavaju pripadnicima i udruženjima nacionalnih manjina koja imanju registrovano sjedište na teritoriji Kantona da učestvuju u kreiranju programa namijenjenih nacionalnim manjinama.

POGLAVLJE VI. KULTURA

Član 17.

(Sloboda kulturnog izražavanja)

Pripadnici nacionalnih manjina u Kantonu imaju pravo osnivati biblioteke, videoteke, bioskope, kulturne centre, muzeje, arhive, pozorišta, kulturna i umjetnička društva i sve druge oblike organizovanja, radi slobode kulturnog izražavanja i očuvanja svog nacionalnog identiteta, te brinuti se o održavanju svojih spomenika kulture i kulturne baštine.

Član 18.

(Saradnja i realizacija sadržaja
kulturnih aktivnosti na jeziku nacionalne manjine)

Kantonalne javne ustanove iz oblasti kulture saraduju sa pripadnicima i udruženjima nacionalnih manjina i mogu realizovati sadržaje kulturnih aktivnosti na jeziku nacionalne manjine, pomagati i razvijati prevođenja knjiga, sinhronizacije, post-sinhronizacije i prevođenja filmova ili pozorišnih predstava putem titlova.

Član 19.

(Zastupljenost kulturno-istorijskog i graditeljskog
nasljeđa nacionalne manjine)

Kantonalne javne ustanove (istorijski arhiv, muzeji i ustanove za zaštitu kulturno-istorijskog i graditeljskog nasljeđa) obavezne su u svojim programima i sadržajima, obezbijediti srazmjernu zastupljenost kulturno-istorijskog i graditeljskog nasljeđa svih nacionalnih manjina u Kantonu i osigurati njegovu odgovarajuću zaštitu.

Član 20.

(Obezbeđivanje sredstava za izvršavanje obaveza)

Ministarstvo kulture i sporta Kantona Sarajevo stara se o obezbeđivanju sredstava za izvršavanje obaveza kantonalnih javnih ustanova u oblasti kulture utvrđenih ovim zakonom.

POGLAVLJE VII. EKONOMSKO-SOCIJALNA PRAVA

Član 21.

(Pravo na zapošljavanje)

Pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo na zaposlenje u kantonalnim organima državne službe i drugim kantonalnim institucijama i javnim službama, srazmjerno postotku njihovog učestvovanja u stanovništvu prema popisu stanovništva iz 1991. godine, do potpune provedbe Aneksa 7. Dejtonskog mirovnog sporazuma, odnosno prema posljednjem popisu stanovništva koji bude izvršen nakon stupanja na snagu ovog zakona.

Član 22.

(Zastupljenost u Skupštini Kantona)

Zastupljenost u Skupštini Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Skupština Kantona) osigurava se pripadnicima nacionalnih manjina prema Izbornom zakonu Bosne i Hercegovine, podrazumijevajući pravo pripadnika nacionalne manjine da može biti imenovan na sve funkcije u organima vlasti Kantona.

Član 23.

(Stimulativne mjere za zapošljavanje)

Nadležne vlasti Kantona, u saradnji s udruženjima nacionalnih manjina koja imaju registrovano sjedište na teritoriji Kantona, utvrđuju stimulativne mjere za zapošljavanje pripadnika nacionalnih manjina, te preduzimaju i druge odgovarajuće mjere za postizanje brže i potpunije ravnopravnosti pripadnika nacionalnih manjina u domenu ekonomsko-socijalnih prava.

POGLAVLJE VIII. VIJEĆE NACIONALNIH MANJINA KANTONA

Član 24.

(Osnivanje Vijeća nacionalnih manjina Kantona)

Skupština Kantona osniva Vijeće nacionalnih manjina Kantona Sarajevo (u daljnjem tekstu: Vijeće), kao stalno savjetodavno tijelo Skupštine Kantona, koje sačinjavaju predstavnici pripadnika nacionalnih manjina iz člana 3. ovog zakona.

Član 25.

(Sastav Vijeća)

- (1) Vijeće čine po jedan predstavnik-delegat svake nacionalne manjine iz člana 3. ovog zakona (u daljem tekstu: delegat).
- (2) Delegata u Vijeće predlaže udruženje pojedine nacionalne manjine koje ima registrovano sjedište na teritoriji Kantona, a bira ga na način na koji to odredi udruženje.
- (3) Kandidat za delegata u Vijeću može biti svaki član udruženja nacionalne manjine iz stava (2) ovog člana koji ima opće biračko pravo u Bosni i Hercegovini i nastanjen je u Kantonu u neprekidnom trajanju od najmanje jedne godine do dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (4) Ukoliko nacionalna manjina ima više svojih udruženja čije je sjedište registrovano na teritoriji Kantona, udruženja zajednički predlažu jednog kandidata za delegate te nacionalne manjine u Vijeću.
- (5) Na osnovu prijedloga delegata u Vijeće, članove Vijeća odlukom imenuje Skupština Kantona.
- (6) Skupština Kantona, tokom trajanja mandata Vijeća, dopunjava odluku o imenovanju članova Vijeća, po osnovu stalnog javnog poziva iz člana 33. ovog zakona, na prijedlog udruženja pripadnika nacionalnih manjina koje ima registrovano sjedište na teritoriji Kantona, a koje nema svog predstavnika u Vijeću.

Član 26.

(Mandat članova Vijeća)

- (1) Mandat članova Vijeća je četiri godine, s tim da mogu biti ponovo imenovani na način propisan ovim zakonom.
- (2) Skupština Kantona , tokom trajanja mandata, može provesti postupak zamjene člana Vijeća , na prijedlog udruženja pojedine nacionalne manjine koja ima registrovano sjedište na teritoriji Kantona i Komisije za pravdu, ljudska prava i građanske slobode Skupštine Kantona , uz navođenje opravdanih razloga za predloženu zamjenu.

Član 27.

(Nadležnosti Vijeća)

- (1) Vijeće pokreće inicijative i podnosi nacрте zakona, odluka i drugih akata iz nadležnosti Skupštine Kantona, prati stanje i primjenu propisa, zauzima stavove, daje prijedloge i preporuke organima vlasti u Kantonu, po svim pitanjima koja su od značaja za položaj i ostvarivanje prava pripadnika svih nacionalnih manjina u Kantonu.
- (2) Vijeće, iz svojih redova, delegira po jednog stalnog predstavnika u Komisiju za pravdu, ljudska prava i građanske slobode i Komisiju za ustavna pitanja Skupštine Kantona i može povremeno delegirati po jednog predstavnika koji će učestvovati u radu drugih komisija i radnih tijela Skupštine Kantona, kada se raspravlja o stanju ljudskih prava u Kantonu, uključujući i prava pripadnika nacionalnih manjina, te kada se razmatraju predstavke i žalbe pripadnika nacionalnih manjina i druga pitanja od značaja za ostvarivanje prava i obaveza pripadnika nacionalnih manjina.

Član 28.

(Organizacija i način rada Vijeća)

Organizacija, način rada i druga pitanja od značaja za rad Vijeća uređuju se poslovnikom o radu Vijeća , koji donosi Vijeće uz saglasnost Skupštine Kantona.

Član 29.

(Financiranje rada Vijeća i pružanje stručne i administrativno-tehničke podrške)

- (1) Sredstva za rad Vijeća , na prijedlog Vijeća, osiguravaju se u Budžetu Kantona.
- (2) Stručnu i administrativno-tehničku podršku radu Vijeća pruža Služba za skupštinske poslove Skupštine Kantona (u daljem tekstu:Služba), koja određuje i jednog namještenika za obavljanje administrativno-tehničkih poslova za potrebe Vijeća.
- (3) Služba obezbjeđuje i jednu prostoriju za rad Vijeća, u zgradi u kojoj su smješteni organi Kantona ili na drugoj lokaciji .
- (4) Skupština Kantona pruža sve oblike podrške oko potpune organizacije Vijeća kao stalnog savjetodavnog tijela i njegovog integriranja u rad Skupštine Kantona.
- (5) Nadležni organi Kantona, na zahtjev Vijeća, dužni su da pruže sve oblike podrške u cilju izvršavanja nadležnosti Vijeća i saradnje i razmjene iskustava Vijeća sa nadležnim organima zainteresovanih država, kao i sa međunarodnim institucijama, radi što potpunijeg ostvarivanja prava nacionalnih manjina.

Član 30.

(Javni poziv za delegiranje predstavnika u Vijeće)

Vlada Kantona Sarajevo (u daljem tekstu:Vlada Kantona) , putem Ministarstva pravde i uprave Kantona Sarajevo (u daljem tekstu:Ministarstvo pravde), najdalje u roku od 15 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, objavljuje javni poziv za udruženja pripadnika nacionalnih manjina koja imaju registrovano sjedište na teritoriji Kantona, da izaberu i delegiraju svoje predstavnike u Vijeće.

Član 31.

(Rok za delegiranje predstavnika u Vijeće i predlaganje imenovanja članova Vijeća)

- (1) Udruženja pripadnika nacionalnih manjina koja imaju registrovano sjedište na teritoriji Kantona dužni su, u roku od 15 dana od dana objavljivanja javnog poziva, izabrati i delegirati svoje predstavnike u Vijeće, u skladu sa članom 24. ovog zakona i svojim aktima i pismenu odluku o imenovanju svog delegata u Vijeće dostaviti Ministarstvu pravde.
- (2) Ministarstvo pravde dostavlja Vladi Kantona, u roku od 15 dana od dana dostavljanja pismenih izjava iz stava (1) ovog člana, prijedlog delegata za članove Vijeća.

Član 32.

(Rok za imenovanje članova Vijeća u prvom mandatu)

Na osnovu prijedloga Vlade Kantona, Skupština Kantona imenuje članove Vijeća u prvom mandatu, najkasnije u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 33.

(Stalni javni poziv)

U cilju potpunijeg uključivanja pripadnika svih nacionalnih manjina u Kantonu u rad Vijeća, javni poziv iz člana 30. ovog zakona ostaje otvoren do isteka mandata Vijeća, za predstavnike udruženja nacionalnih manjina koje nisu delegirale svoje predstavnike u roku iz člana 30. ovog zakona, što će se obezbijediti postavljanjem javnog poziva na WEB stranici Skupštine Kantona.

Član 34.

(Izbor članova Vijeća po isteku mandata)

Novi javni poziv za izbor članova Vijeća po isteku mandata objavljuje se najkasnije u roku od tri mjeseca prije isteka mandata dotadašnjih članova Vijeća.

POGLAVLJE IX. MEĐUNARODNA SARADNJA I NADZOR

Član 35.

(Saradnja i razmjena iskustava)

Organi vlasti u Kantonu, u saradnji s Vijećem, saraduju i razmjenjuju iskustva sa nadležnim organima u Federaciji Bosne i Hercegovine i Bosne i Hercegovine, nadležnim organima zainteresovanih država, kao i sa međunarodnim institucijama radi što potpunijeg ostvarivanja prava nacionalnih manjina.

Član 36.

(Nadzor)

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši Ministarstvo pravde.

POGLAVLJE X. KAZNENA ODREDBA

Član 37.

(Zabranjena i kažnjiva postupanja)

- (1) Zabranjena je i kažnjiva svaka radnja, podsticanje, organiziranje i pomaganje djelatnosti koje bi mogle ugroziti opstanak neke nacionalne manjine, izazvati nacionalnu mržnju, dovesti do diskriminacije ili stavljanja pripadnika nacionalne manjine u neravnopravan položaj.
- (2) Krivično gonjenje i sankcioniranje počinitelja djela, iz stava (1) ovog člana, vrši se prema odgovarajućem krivičnom ili prekršajnom zakonodavstvu u Bosni i Hercegovini.

POGLAVLJE XI. PRELAZNA I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 38.

(Mogućnost bližeg uređivanja prava
pripadnika nacionalnih manjina)

- (1) Ostvarivanja prava pripadnika nacionalnih manjina može se bliže urediti kantonalnim zakonima i drugim kantonalnim propisima koji se odnose na oblasti u kojima se ovim zakonom posebno štite prava nacionalnih manjina u Kantonu.
- (2) Odluka o opštim kriterijima za raspodjelu sredstava za rad neprofitnih organizacija i udruženja koja se finansiraju-sufinansiraju iz budžeta Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 2/05) uskladiće se sa odredbama člana 6.stav (3). i (4) ovog zakona, u roku od dva mjeseca od stupanja na snagu ovog zakona .
- (1) Poslovnik o radu Skupštine Kantona Sarajevo("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 12/05-Prečišćeni tekst i broj 7/08) i Uredba o osnivanju Službe za skupštinske poslove Skupštine Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 4/05) uskladiće se s odredbama ovog zakona, u roku od dva mjeseca od stupanja na snagu ovog zakona.

Član 39.

(Ravnopravnost spolova)

Odredbe ovog zakona odnose se podjednako na osobe muškog i ženskog spola, bez obzira na rod imenice upotrebljene u tekstu zakona.

Član 40.

(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Kantona Sarajevo".

Broj _____
Sarajevo, _____ 2011.godine

PREDSJEDAVAJUĆA
SKUPŠTINE KANTONA SARAJEVO

prof.dr. Mirjana Malić

O B R A Z L O Ž E N J E

PRAVNI OSNOV

Pravni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbama člana 18.tačka b) Ustava Kantona Sarajevo, kojim je utvrđena zakonodavna funkcija Skupštine Kantona Sarajevo, odredbama člana 7.Zakona o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina, koji je donesen na nivou Bosne i Hercegovine, kao i člana 23. Zakona o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina u Federaciji Bosne i Hercegovine, kojima je utvrđena obaveza kantona da svojim propisima potpunije odrede prava pripadnika nacionalnih manjina u skladu sa odredbama ovih zakona.

RAZLOZI DONOŠENJA

Donošenje ovog zakona predstavlja izvršavanje obaveza utvrđenih državnim i federalnim zakonom, da se na nivou kantona potpunije urede prava i obaveze pripadnika nacionalnih manjina, u skladu sa tim zakonima, Okvirnom konvencijom za zaštitu nacionalnih manjina Savjeta Evrope i Evropskom poveljom o regionalnim i manjinskim jezicima ("Službeni glasnik BiH-Međunarodni ugovori", broj 9/10) i osnuje Vijeće nacionalnih manjina Kantona Sarajevo.

Ovaj zakon odnosi se na pripadnike nacionalnih manjina koji žive u Kantonu Sarajevo, a koji određena prava iz ovog zakona ostvaruju i putem udruženja pripadnika nacionalnih manjina koja imaju registrovano sjedište na teritoriji Kantona (udruženja registrovana na kantonalnom, federalnom ili nivou Bosne i Hercegovine), u skladu sa Zakonom o zabrani diskriminacije ("Službeni glasnik BiH", broj 59/09), koji zabranjuje dovođenje u nepovoljniji položaj bilo koje osobe ili grupe osoba u pristupu i ostvarenju zagarantiranih prava po bilo kojem osnovu (član 2), odnosno utvrđuje da se diskriminacijom smatra svako djelovanje ili propuštanje djelovanja kada je neko lice ili grupa lica dovedena ili je bila ili mogla biti dovedena u nepovoljniji položaj za razliku o nekog drugog lica ili grupe lica u sličnim situacijama.

U prilogu je dostavljen izvod iz podataka o popisu stanovništva iz 1991. godine, koji se odnosi na pripadnike nacionalnih manjina u općinama na području Kantona Sarajevo.

USKLAĐENOST S LEGISLATIVOM EU

Zakon je usklađen sa Okvirnom konvencijom za zaštitu nacionalnih manjina Savjeta Evrope, kao i Evropskom poveljom o regionalnim i manjinskim jezicima i drugim međunarodnim dokumentima o ljudskim pravima navedenim u Aneksu I Ustava Bosne i Hercegovine i Aneksu na Ustav Federacije Bosne i Hercegovine.

JAVNA RASPRAVA

Skupština Kantona Sarajevo, na sjednici od 31.05.2011. godine, utvrdila je nacrt Zakona o pravima pripadnika nacionalnih manjina u Kantonu Sarajevo i uputila ga na javnu raspravu u kantonalnim organima, jedinicama lokalne samouprave, naučnim i stručnim ustanovama i udruženjima pripadnika nacionalnih manjina čije je sjedište u Kantonu Sarajevo, u trajanju od 30 dana.

Izvještaj o rezultatima javne rasprave o nacrtu Zakona o pravima pripadnika nacionalnih manjina u Kantonu Sarajevo dat je u prilogu prijedloga Zakona.

PRAVNA RJEŠENJA

I. OSNOVNE ODREDBE (čl.1-6)-regulisan je predmet Zakona, međunarodna zaštita prava nacionalnih manjina, primjena zakona BiH i Federacije BiH na sva pitanja koja nisu neposredno regulisana ovim zakonom, definicija nacionalne manjine i zaštita prava, sloboda organizovanja i mirnog okupljanja pripadnika nacionalnih manjina, zabrana diskriminacije i asimilacije, odnosi udruženja pripadnika nacionalnih manjina i finansijska sredstva radi ostvarivanja prava nacionalnih manjina.

Odredbe člana 2., 3. i 6. dopunjene su u skladu s prihvaćenim prijedlozima iz javne rasprave.

II. ZNAKOVI I SIMBOLI (čl.7)-regulisano je pravo pripadnika nacionalnih manjina da slobodno ističu svoje znakove i simbole, uz obavezno isticanje i simbola Kantona Sarajevo, na

organizovanim manifestacijama i skupovima. Nije prihvaćen prijedlog da se ovim odredbama obuhvate i službeni simboli BiH, Federacije BiH, Grada i općina, s obzirom da Kanton nije nadležan da reguliše pitanja iz nadležnosti drugih nivoa vlasti.

III. UPOTREBA JEZIKA (čl. 8, 9. i 10.)- ovim odredbama garantuje se pripadnicima nacionalnih manjina sloboda upotrebe svog jezika, podsticanje očuvanja jezika nacionalnih manjina, kao i mogućnost da se zahtijeva označavanje ulica i drugih topografskih oznaka koje postavlja Kanton i na jeziku nacionalne manjine koja to zahtijeva. U članu 8. izvršeno je usaglašavanje terminologije sa prijedlozima iz Javne rasprave.

Članom 9. regulisana je zaštita prava na upotrebu jezika nacionalne manjine, u skladu sa prijedlozima iz Javne rasprave, a u skladu sa važećim međunarodnim dokumentima i procesnim zakonima.

S obzirom da je ovo zakon koji se odnosi na kantonalni nivo vlasti, njime je regulisano, šire nego u federalnom i zakonu BiH, određivanje imena ulica i drugih topografskih oznaka, čije je određivanje u nadležnosti Kantona, pri čemu se nije miješalo u nadležnosti općina i Grada, kako je to sugerisano u konsultacijama o radnom materijalu zakona, koje imaju također obaveze utvrđene zakonima Federacije Bosne i Hercegovine i Bosne i Hercegovine.

IV. OBRAZOVANJE (čl. 11.-14.) –Ovim odredbama regulišu se obrazovna prava pripadnika nacionalnih manjina: pravo osnivanja vlastitih ustanova za obrazovanje i stručno usavršavanje, pravo da organizuju posebne oblike obrazovanja, u skladu sa mogućnostima i potrebama svojih pripadnika, kao i pravo da organizuju dopunsku nastavu za učenike osnovnih i srednjih škola na maternjem jeziku-jeziku nacionalne manjine kojoj pripadaju, u skladu sa prijedlozima iz Javne rasprave.

Također su propisane obaveze i uslovi pod kojima je Ministarstvo obrazovanja i nauke dužno da obezbijedi obrazovanje ili dodatno obrazovanje na jeziku nacionalne manjine, što je usaglašeno s prijedlozima tog ministarstva, kao i učešće Vijeća nacionalnih manjina Kantona u izradi obrazovnih programa, što je sugerisano u konsultacijama.

Propisana je i obaveza osiguranja pripadniku nacionalne manjine nastave iz njegovog maternjeg jezika na tom jeziku, na način propisan kantonalnim zakonima o osnovnom i srednjem obrazovanju, mogućnost osiguranja kurseva i obrazovanja odraslih na jezicima nacionalnih manjina, te uspostava tijela ili ovlaštenog državnog službenika za nadzor mjera koje se preduzimaju u oblasti obrazovanja.

Član 14, dopunjen je u skladu sa prijedlozima iz Javne rasprave.

V. INFORMISANJE (čl. 15.-16)-Propisuje se pravo pripadnicima nacionalnih manjina da osnivaju vlastite medije, pravo izdavanja štampe i drugih informacija na jeziku te manjine, te obaveze kantonalnih javnih emitera da realizuju posebne emisije za pripadnike nacionalnih manjina i o nacionalnim manjinama, u skladu s prijedlozima iz konsultacija o radnom materijalu zakona.

VI. KULTURA (čl. 17.-19)-Propisuje se pravo pripadnika nacionalnih manjina da osnivaju ustanove, kulturno umjetnička društva i druge oblike slobodnog kulturno-umjetničkog izražavanja, te briga o održavanju svojih spomenika kulture i kulturne baštine, uslovi pod kojima kantonalne javne ustanove iz oblasti kulture realizuju sadržaje na jeziku nacionalne manjine, odnosno obaveza da obezbjeđuju i štite kulturno-istorijsko i graditeljsko naslijeđe pripadnika nacionalnih manjina.

Član 17. dopunjen je u skladu sa prijedlozima iz Javne rasprave.

Članom 18. reguliše se saradnja i realizacija sadržaja kulturnih aktivnosti na jeziku nacionalne manjine, a novim članom 20. obaveza Ministarstva kulture i sporta da se stara o obezbjeđivanju sredstava za izvršavanje obaveza kantonalnih javnih ustanova u oblasti kulture koje su im utvrđene ovim zakonom, u skladu sa prijedlozima iz Javne rasprave.

VII.EKONOMSKO-SOCIJALNA PRAVA (čl.21.- 23) - Utvrđuje se pravo pripadnika nacionalnih manjina na zapošljavanje u organima, institucijama i javnim službama Kantona u skladu sa popisom stanovništva iz 1991. godine, odnosno prema posljednjem popisu stanovništva koji bude izvršen nakon stupanja na snagu ovog zakona; zastupljenost u Skupštini Kantona, u skladu sa Izbornim zakonom BiH; propisuje obaveza utvrđivanja stimulativnih mjera za zapošljavanje, saradnji s udruženjima nacionalnih manjina koja imaju registrovano sjedište na teritoriji Kantona, kao i preduzimanje drugih odgovarajućih mjera za postizanje brže i potpunije ravnopravnosti pripadnika nacionalnih manjina u domenu ekonomsko-socijalnih prava.

VIII.VIJEĆE NACIONALNIH MANJINA KANTONA (čl.24.-34) - Reguliše se osnivanje, sastav, mandat , nadležnost i unutrašnja organizacija Vijeća nacionalnih manjina Kantona, kao posebnog savjetodavnog tijela Skupštine Kantona .

Član 25. dopunjen je stavom (4) , a stav (6) je izmijenjen, u skladu sa prijedlozima iz Javne rasprave.

Članom 27. utvrđene su nadležnosti Vijeća, u skladu sa prijedlozima iz Javne rasprave.

U članu 28. određeno je da se rad Vijeća uređuje poslovníkom Vijeća, u skladu sa prijedlozima iz Javne rasprave.

Propisano je budžetsko finansiranje rada Vijeća i obaveze Službe za skupštinske poslove Skupštine Kantona u obezbjeđenju vođenja administrativno-tehničkih poslova i prostora za rad Vijeća, kao i podrška Skupštine Kantona i nadležnih organa Kantona Vijeću, u cilju njegove integracije kao savjetodavnog tijela Skupštine, u skladu sa prijedlozima iz Javne rasprave.

Također je propisana procedura i rokovi za izbor i delegiranje , odnosno imenovanje članova Vijeća u prvom mandatu i izbor članova Vijeća po isteku mandata ,koji se odvija po istoj proceduri.

Stav (1) člana 31. je pravno-tehnički korigovan, u skladu sa prijedlogom iz Javne rasprave .

Član 33. izmijenjen je propisivanjem stalnog javnog poziva za delegiranje članova Vijeća, u skladu sa prijedlozima iz Javne rasprave.

IX.MEĐUNARODNA SARADNJA I NADZOR (čl.35. i 36.) -Radi što potpunijeg ostvarivanja prava nacionalnih manjina, obavezani su organi vlasti u Kantonu da saraduju i razmjenjuju iskustva sa nadležnim organima Federacije Bosne i Hercegovine i Bosne i Hercegovine, u skladu sa prijedlozima iz Javne rasprave, kao i nadležnim organima zainteresovanih država kao i sa međunarodnim institucijama .

Nadzor nad provođenjem ovog zakona vrši Ministarstvo pravde i uprave Kantona .

X.KAZNENA ODREDBA(član 37)-Propisana su zabranjena i kažnjiva ponašanja i krivično gonjenje i sankcioniranje počinitelaca, kako je to regulisano Zakonom BiH, u skladu sa prijedlozima iz Javne rasprave .

XI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE (čl.38.-40)- Propisana je mogućnost da se ostvarivanje prava nacionalnih manjina bliže uredi kantonalnim propisima koji se odnose na oblasti u kojima se ovim zakonom posebno štite prava nacionalnih manjina, te obaveza i rokovi za usklađivanja Odluke o opštim kriterijima za raspodjelu sredstava za rad neprofitnih organizacija i udruženja koja se finansiraju/sufinansiraju iz budžeta Kantona i Poslovníka Skupštine Kantona, kao i princip ravnopravnosti spolova kad su u pitanju terminološki određene funkcije u muškom rodu, te je utvrđen rok za stupanje na snagu Zakona.

Smatramo da su rokovi primjereni i da ne bi trebali biti duži, s obzirom da su prošli svi rokovi utvrđeni federalnim zakonom za donošenje ovog zakona (april 2009. godine).

POTREBNA FINANSIJSKA SREDSTVA

Za provođenje ovog zakona potrebno je obezbijediti finansijska sredstva u budžetu Kantona (finansiranje rada Vijeća, sufinansiranje udruženja građana, nakon usklađivanja Odluke).

S obzirom da su odredbe koje se odnose na ustanove obrazovanja od ranije utvrđene u zakonima iz oblasti obrazovanja, pretpostavljamo da su, ukoliko je bilo potrebe za njihovo provođenje, ta sredstva obezbijedena već u Budžetu.

PRILOZI

USTAV KANTONA SARAJEVO

Član 18.b)

Skupština Kantona:

- b) donosi zakone i druge propise u okviru izvršavanja nadležnosti Kantona, izuzev propisa koji su ovim Ustavom ili zakonom dati u nadležnost Vlade Kantona;

ZAKON

O ZAŠTITI PRAVA PRIPADNIKA NACIONALNIH MANJINA ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", br. 12/03, 76/05 i 93/08)

I - OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom utvrđuju se prava i obaveze pripadnika nacionalnih manjina u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: BiH) i obaveze organa vlasti u BiH da poštuju i štite, očuvaju i razvijaju etnički, kulturni, jezički i vjerski identitet svakog pripadnika nacionalne manjine u BiH, koji je državljanin BiH.

Član 2.

Zaštita nacionalnih manjina i prava i sloboda tih manjina, sastavni je dio međunarodne zaštite ljudskih prava i sloboda.

Okvirna konvencija za zaštitu nacionalnih manjina Vijeća Evrope direktno se primjenjuje i sastavni je dio pravnog sistema BiH i entiteta u BiH.

Član 3.

Nacionalna manjina, u skladu sa ovim zakonom, je dio stanovništva-državljana BiH koji ne pripadaju ni jednom od tri konstitutivna naroda, a sačinjavaju je ljudi istog ili sličnog etničkog porijekla, iste ili slične tradicije, običaja, vjerovanja, jezika, kulture i duhovnosti i bliske ili srodne povijesi i drugih obilježja.

BiH štiti položaj i ravnopravnost pripadnika nacionalnih manjina: Albanaca, Crnogoraca, Čeha, Italijana, Jevreja, Mađara, Makedonaca, Nijemaca, Poljaka, Roma, Rumuna, Rusa, Rusina, Slovaka, Slovenaca, Turaka, Ukrajinaca i drugih koji ispunjavaju uvjete iz stava 1. ovog člana.

Član 4.

Svaki pripadnik nacionalne manjine ima pravo da slobodno bira da se prema njemu ophode ili ne ophode kao takvom i ne smije doći u nepovoljan položaj zbog takvog opredjeljenja, i bilo kakav drugi oblik diskriminacije na osnovu toga je zabranjen.

Nije dozvoljena asimilacija pripadnika nacionalnih manjina protivno njihovoj volji.

Član 5.

Pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo na slobodu organiziranja i okupljanja radi izražavanja i zaštite svojih kulturnih, vjerskih, obrazovnih, socijalnih, ekonomskih i političkih sloboda, prava, interesa, potreba i identiteta.

Član 6.

BiH omogućava i finansijski pomaže održavanje i razvitak odnosa između pripadnika nacionalnih manjina u BiH sa pripadnicima istih nacionalnih manjina u drugim državama i sa narodima u njihovim matičnim državama.

Član 7.

Entiteti, kantoni, gradovi i općine u BiH, u okviru svojih ovlaštenja, svojim zakonima i drugim propisima potpunije će urediti prava i obaveze koje proističu iz ovog zakona i međunarodnih konvencija kojima se uređuju pitanja od značaja za nacionalne manjine.

Član 8.

BiH, entiteti, kantoni, gradovi i općine u BiH dužni su u okviru svojih budžetskih sredstava osigurati sredstva radi ostvarivanja prava koja pripadaju nacionalnim manjinama na osnovu ovog zakona.

Član 9.

U gradovima, općinama i mjesnim zajednicama (ili naseljenim mjestima) gdje pripadnici jedne nacionalne manjine čine većinu, dužni su poštovati prava pripadnika drugih nacionalnih manjina, kao i konstitutivnih naroda u BiH, uvažavajući načela njihove potpune ravnopravnosti.

II - ZNAKOVI I SIMBOLI

Član 10.

Pripadnici nacionalnih manjina mogu slobodno isticati i nositi znakove i simbole nacionalne manjine kojoj pripadaju, kao i njihovih organizacija, udruga i institucija. Prilikom upotrebe znakova i simbola iz prethodnog stava pripadnici nacionalnih manjina obavezni su isticati i službene znakove i simbole BiH, kao i simbole i znakove entiteta, kantona i općina, u skladu sa njihovim propisima.

III - UPOTREBA JEZIKA

Član 11.

BiH priznaje i štiti pravo svakom pripadniku nacionalne manjine u BiH da upotrebljava svoj jezik slobodno i bez ometanja, privatno i javno, usmeno i pismeno. Pravo iz prethodnog stava podrazumijeva i pravo pripadniku nacionalne manjine da upotrijebi svoje ime i prezime na jeziku manjine i da zahtijeva da kao takvo bude u javnoj upotrebi.

Član 12.

U gradovima, općinama i mjesnim zajednicama (ili naseljenim mjestima), u kojima pripadnici nacionalne manjine čine apsolutnu ili relativnu većinu stanovništva, organi vlasti osigurati će upotrebu jezika manjine između tih pripadnika i organa vlasti: da natpisi institucija budu ispisani na jeziku manjine, te da lokalni nazivi, imena ulica i drugih topografskih oznaka namijenjenih javnosti budu ispisani i istaknuti i na jeziku manjine koja to zahtijeva. Gradovi i općine mogu svojim statutima utvrditi da prava iz prethodnog stava mogu upotrebljavati pripadnici nacionalne manjine i kada ne čine apsolutnu ili relativnu većinu stanovništva, već kada čine u gradu, općini ili naseljenom mjestu više od jedne trećine stanovništva.

IV - OBRAZOVANJE

Član 13.

Entiteti i kantoni u Federaciji BiH će svojim zakonima utvrditi mogućnosti pripadnicima nacionalnih manjina na osnivanje i vođenje vlastitih privatnih institucija za obrazovanje i stručno usavršavanje.

Finansiranje institucija iz prethodnog stava obavezne su osigurati nacionalne manjine.

Član 14.

Entiteti i kantoni u Federaciji BiH obavezni su u okviru svog obrazovnog programa (predškolskog, osnovnog, srednjeg) osigurati da se u gradovima, općinama i naseljenim mjestima u kojima pripadnici nacionalnih manjina čine apsolutnu ili relativnu većinu omogući obrazovanje na jeziku manjine. Neovisno o broju pripadnika nacionalne manjine, entiteti i kantoni obavezni su osigurati

da pripadnici nacionalne manjine, ako to zahtijevaju, mogu učiti svoj jezik, književnost, povijest i kulturu na jeziku manjine kojoj pripadaju, kao dodatnu nastavu.

Radi ostvarivanja prava iz prethodnog stava vlasti entiteta, kantona, gradova i općina obavezne su osigurati finansijska sredstva, sredstva za osposobljavanje nastavnika koji će izvoditi nastavu na jeziku nacionalne manjine, osigurati prostor i druge uvjete za izvođenje dopunske nastave i štampanje udžbenika na jezicima nacionalnih manjina.

V - INFORMIRANJE

Član 15.

Pripadnici nacionalnih manjina u BiH imaju pravo na osnivanje radio i televizijskih stanica, izdavanje novina i drugih štampanih informacija na jezicima manjine kojoj pripadaju.

Član 16.

Radio i televizijske stanice čiji su osnivači BiH, entiteti, kantoni, gradovi i općine koji ostvaruju ulogu javne službe obavezni su u svojim programskim šemama predvidjeti posebne emisije za pripadnike nacionalnih manjina a mogu osigurati i druge sadržaje na jezicima manjina.

Radio i televizijske stanice kao javni servisi BiH dužni su najmanje jednom nedjeljno osigurati posebnu informativnu emisiju za pripadnike nacionalnih manjina, na njihovom jeziku.

Entiteti i kantoni će svojim propisima utvrditi prava iz stava 1. ovog člana, na osnovu procenta zastupljenosti nacionalnih manjina u entitetu, kantonu, gradu i općini.

VI - KULTURA

Član 17.

Pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo osnivati biblioteke, videoteke, kulturne centre, muzeje, arhive, kulturna, umjetnička i folklorna društva i sve druge oblike slobode kulturnog izražavanja, te brinuti se o održavanju svojih spomenika kulture i kulturne baštine.

U gradovima, općinama, mjesnim zajednicama (ili naseljenim mjestima), u kojima pripadnici nacionalne manjine čine preko jedne trećine stanovništva, u institucijama za kulturne aktivnosti obezbijedit će se sadržaj na jezicima nacionalne manjine.

Arhivi, muzeji, ustanove za zaštitu spomenika kulture i tradicije u BiH i entitetima obavezne su u svojim programima i sadržajima obezbijediti srazmjernu zastupljenost svih nacionalnih manjina u BiH i štititi spomenike i kulturnu baštinu nacionalnih manjina.

VII - EKONOMSKO-SOCIJALNA PRAVA

Član 18.

U gradovima, općinama i mjesnim zajednicama (ili naseljenim mjestima) u kojima pripadnici nacionalne manjine čine apsolutnu ili relativnu većinu stanovništva, organi vlasti obavezni su osigurati da se u finansijskim i bankarskim uslugama i u drugim službama javnog sektora kroz uplatnice, obrasce i formulare, te u bolnicama, staračkim domovima i drugim socijalnim ustanovama, omogući upotreba jezika manjine i tretman na jeziku manjine.

VIII - SUDJELOVANJE U ORGANIMA VLASTI

Član 19.

Pripadnici nacionalnih manjina iz člana 3. ovog zakona imaju pravo na zastupljenost u organima vlasti i drugim javnim službama na svim nivoima, srazmjerno procentu njihovog učešća u stanovništvu prema posljednjem popisu u BiH.

Član 20.

Način i kriteriji izbora predstavnika nacionalnih manjina u parlamentima, skupštinama i vijećima, u smislu prethodnog člana, bliže će se urediti izbornim zakonima BiH i entiteta, te statutima i drugim propisima kantona, gradova i općina.

Način zastupljenosti predstavnika nacionalnih manjina u izvršnoj i sudskoj vlasti, kao i javnim službama uredit će se posebnim zakonima i drugim propisima BiH, entiteta, kantona, gradova i općina.

Predstavници nacionalnih manjina u strukturama vlasti, predstavnici su svih nacionalnih manjina i obavezni su štiti interese svih nacionalnih manjina.

Član 21.

Parlamentarna skupština BiH osnovat će Vijeće nacionalnih manjina BiH kao posebno savjetodavno tijelo koje će sačinjavati pripadnici nacionalnih manjina iz člana 3. ovog zakona.

Član 22.

Vijeće nacionalnih manjina BiH davat će mišljenja, savjete i prijedloge Parlamentarnoj skupštini BiH o svim pitanjima koja se tiču prava, položaja i interesa nacionalnih manjina u BiH.

Vijeće nacionalnih manjina BiH može delegirati stručnjaka u radu Ustavno-pravne komisije i Komisije za ljudska prava oba doma Parlamentarne skupštine BiH.

Član 23.

Parlament Federacije BiH i Narodna skupština Republike Srpske formirat će vijeća nacionalnih manjina Federacije BiH i Republike Srpske, kao i savjetodavna tijela čiji će se djelokrug i način rada urediti entitetskim propisima.

IX - MEĐUNARODNI NADZOR I SARADNJA

Član 24.

BiH saradivati će i razmjenjivati iskustva sa vladama i institucijama zainteresovanih država, kao i sa međunarodnim institucijama, radi što potpunijeg ostvarivanja prava čovjeka i prava nacionalnih manjina.

X - KAZNENE ODREDBE

Član 25.

(Na osnovu krivičnih zakona entiteta u BiH,) zabranjena je i kažnjiva svaka radnja, podsticanje, organiziranje i pomaganje djelatnosti koje bi mogle ugroziti opstanak neke nacionalne manjine, izazvati nacionalnu mržnju, dovesti do diskriminacije ili stavljanja pripadnika nacionalne manjine u neravnopravan položaj.

XI - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 26.

Republika Srpska i Federacija BiH donijet će i uskladiti svoje propise o pravima nacionalnih manjina, kao i druge zakone i propise u kojima se propisuju i štite prava nacionalnih manjina, sa ovim zakonom u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 27.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH", a objavit će se i u službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

ZAKON

O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI PRAVA PRIPADNIKA NACIONALNIH MANJINA

Član 1.

U stavu 2. člana 2. Zakona o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina ("Službeni glasnik BiH", broj 12/03) riječ "direktno" zamjenjuje se riječju "neposredno".

Član 2.

U članu 6. iza riječi "omogućava" dodaje se zarez i riječ "podstiče".

Član 3.

U stavu 1. člana 10. iza riječi: "Pripadnici nacionalnih manjina" dodaje se zarez i riječi: "njihova udruženja, institucije i drugi subjekti i oblici organiziranja i djelovanja".

Stav 2. istog člana mijenja se i glasi:

"Na organiziranim manifestacijama, skupovima, uz simbole nacionalnih manjina obavezno se ističu i drugi službeni simboli (državni, entitetski, kantonalni, gradski i općinski) u skladu s važećim propisima".

Član 4.

U članu 12. riječi: "apsolutnu ili relativnu" brišu se.

Član 5.

Član 14. mijenja se i glasi:

"Pripadnici nacionalne manjine mogu učiti jezik, književnost, historiju i kulturu i na jeziku manjine kojoj pripadaju.

Obrazovne vlasti u BiH, u okviru svog obrazovnog programa (predškolskog, osnovnog i srednjeg), obavezne su u školama, u kojima učenici - pripadnici jedne nacionalne manjine čine najmanje jednu trećinu, osigurati obrazovanje na jeziku te manjine, a ako čine jednu petinu - osigurati dodatnu nastavu o jeziku, književnosti, historiji i kulturi manjine kojoj pripadaju, ako to zahtijeva većina njihovih roditelja.

Radi ostvarivanja prava iz prethodnog stava, nadležne obrazovne vlasti obavezne su osigurati finansijska sredstva za osposobljavanje nastavnika koji će izvoditi nastavu na jeziku nacionalne manjine, osigurati prostor i druge uslove za izvođenje dopunske nastave, kao i štampanje udžbenika na jezicima nacionalnih manjina. "

Član 6.

Stav 1. člana 16. mijenja se i glasi:

"Radio i televizijske stanice koje ostvaruju ulogu javnog servisa/ službe, a čiji su osnivači BiH, entiteti, kantoni, gradovi i općine, obavezne su u svojim programskim shemama predvidjeti posebne emisije za pripadnike nacionalnih manjina, a mogu osigurati i druge sadržaje na jezicima manjina, kao i emisije, na službenim jezicima o pripadnicima nacionalnih manjina u BiH".

Član 7.

U stavu 3. člana 17. riječi: "spomenika kulture i tradicije u BiH i entitetima" zamjenjuju se riječima: "kulturno-historijskog i graditeljskog naslijeđa u BiH i entitetima".

Član 8.

Član 18. mijenja se i glasi:

"Pripadnici nacionalnih manjina iz člana 3. ovog zakona imaju pravo na zaposlenje u organima uprave i drugim javnim službama na svim nivoima, srazmjerno procentu njihovog učešća u broju stanovnika, prema posljednjem popisu u BiH u skladu sa zakonima koji reguliraju ovu oblast.

Nadležne vlasti: država, entiteti, kantoni i općine itd. mogu svojim propisima privremeno utvrditi i veće kvote za zapošljavanje pripadnika nacionalnih manjina, te preduzimati i druge odgovarajuće mjere za postizanje brže i potpunije ravnopravnosti pripadnika nacionalnih manjina".

Član 9.

U članu 19. riječi: "i drugim javnim službama" brišu se.

Član 10.

U članu 20. stav 3. briše se.

Član 11.

U članu 21. dodaje se novi stav, kao stav 2., koji glasi:

"Odluku o osnivanju Vijeća nacionalnih manjina BiH Parlamentarna skupština BiH donijet će u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona".

Član 12.

U članu 22. stav 2. iza riječi: "Komisije za ljudska prava" dodaju se riječi: "i drugih komisija i radnih tijela".

Član 13.

U članu 25. riječi: "Na osnovu krivičnih zakona entiteta BiH" brišu se, te dodaje se novi stav, kao stav 2., koji glasi:

"Krivično gonjenje i sankcioniranje počilaca djela, iz prethodnog stava, vrši se prema odgovarajućem krivičnom ili prekršajnom zakonodavstvu u BiH".

Član 14.

U članu 26. iza riječi: "Republika Srpska, Federacija BiH" dodaju se riječi: "i Brčko Distrikt".

Član 15.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Na osnovu člana IV 4. a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na 35. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 24. septembra, 7. i 8. oktobra 2008. godine, i na 22. sjednici Doma naroda, održanoj 27. oktobra 2008. godine, donijela je

ZAKON

O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI PRAVA PRIPADNIKA NACIONALNIH MANJINA

Član 1.

U Zakonu o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina ("Službeni glasnik BiH", br. 12/03 i 76/05) u članu 22. stav 2. mijenja se i glasi:

"Savjet nacionalnih manjina BiH, u skladu sa stavom 1. ovog člana, može delegirati stručnjaka u radu ustavnopravnih komisija oba doma, Zajedničke komisije za ljudska prava, prava djeteta, mlade, imigraciju, izbjeglice, azil i etiku i drugih komisija i radnih tijela Parlamentarne skupštine BiH."

Član 2.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

ZAKON

O ZAŠTITI PRAVA PRIPADNIKA NACIONALNIH MANJINA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 56/08)

I. OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim Zakonom se, u skladu sa Zakonom o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 12/03 i 76/05) i Evropskom okvirnom konvencijom za zaštitu nacionalnih manjina, utvrđuju prava i obaveze pripadnika nacionalnih manjina u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija), Savjetodavno vijeće pripadnika nacionalnih manjina Federacije, te obaveze organa vlasti da poštuju i štite, očuvaju i razvijaju etnički, kulturni, jezički i vjerski identitet svakog pripadnika nacionalne manjine u Federaciji, koji je državljanin Federacije odnosno Bosne i Hercegovine.

Član 2.

Zaštita prava i sloboda pripadnika nacionalnih manjina sastavni je dio međunarodne zaštite ljudskih prava i sloboda.

Okvirna konvencija za zaštitu nacionalnih manjina Savjeta Evrope neposredno se primjenjuje i sastavni je dio pravnog sistema Federacije.

Član 3.

Nacionalna manjina, u skladu sa ovim Zakonom, je dio stanovništva - državljana Federacije odnosno Bosne i Hercegovine, koji se ne izjašnjavaju kao pripadnici ni jednog od tri konstitutivna naroda, a sačinjavaju je ljudi istog ili sličnog etničkog porijekla, iste ili slične tradicije, običaja, vjerovanja, jezika, kulture i duhovnosti i bliske ili srodne istorije i drugih obilježja.

Federacija štiti položaj i ravnopravnost pripadnika nacionalnih manjina: Albanaca, Crnogoraca, Čeha, Italijana, Jevreja, Mađara, Makedonaca, Nijemaca, Poljaka, Roma, Rumuna, Rusa, Rusina, Slovaka, Slovenaca, Turaka, Ukrajinaca i drugih koji ispunjavaju uslove iz stava 1. ovog člana.

Član 4.

Svaki pripadnik nacionalne manjine ima pravo da slobodno bira da se prema njemu ophode ili ne ophode kao takvom i ne smije doći u nepovoljan položaj zbog takvog opredjeljenja, a bilo kakav oblik diskriminacije po tom osnovu je zabranjen.

Zabranjena je asimilacija pripadnika nacionalnih manjina mimo njihove volje.

Član 5.

Pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo na slobodu organizovanja i mirnog okupljanja radi ispoljavanja i zaštite svojih kulturnih, vjerskih, obrazovnih, socijalnih, ekonomskih i političkih sloboda, prava, interesa, potreba i identiteta.

Član 6.

Federacija omogućava, podstiče i finansijski podržava održavanje i razvoj odnosa između udruženja pripadnika nacionalnih manjina u Federaciji sa pripadnicima udruženja nacionalnih manjina u Republici Srpskoj, Distriktu Brčko, drugim državama i sa narodima u njihovim matičnim državama.

Federacija je dužna, u okviru svojih bužetskih sredstava, obezbijediti sredstva radi ostvarivanja prava koja pripadaju nacionalnim manjinama na osnovu ovog zakona, kao i za aktivnosti udruženja pripadnika nacionalnih manjina.

II. ZNAKOVI I SIMBOLI

Član 7.

Pripadnici nacionalnih manjina, njihova udruženja, institucije, drugi subjekti i oblici organizovanja i djelovanja mogu slobodno isticati i nositi znakove i simbole nacionalne manjine kojoj pripadaju, kao i njihovih organizacija, udruženja i institucija.

Na organizovanim manifestacijama i skupovima, uz simbole nacionalnih manjina, obavezno se ističu i drugi službeni simboli (državni, federalni, kantonalni, gradski i opštinski) u skladu sa važećim propisima.

III. UPOTREBA JEZIKA

Član 8.

Federacija priznaje i štiti pravo svakom pripadniku nacionalne manjine da upotrebljava svoj jezik slobodno i bez ometanja, privatno i javno, usmeno i pismeno.

Pravo iz stava 1. ovog člana podrazumijeva i pravo pripadnika nacionalne manjine da upotrijebi svoje ime i prezime na jeziku manjine i da zahtijeva da kao takvo bude u javnoj upotrebi.

Član 9.

U gradovima, opštinama i mjesnim zajednicama, u kojima pripadnici nacionalne manjine čine većinu stanovništva, organi vlasti obavezni su da obezbijede upotrebu jezika manjine između tih pripadnika i organa vlasti, da natpisi institucija budu ispisani i na jeziku manjine, te da lokalni nazivi, imena ulica i drugih topografskih oznaka, namijenjenih javnosti, budu ispisani i istaknuti i na jeziku nacionalne manjine koja to zahtijeva.

Gradovi i opštine mogu svojim statutima utvrditi da prava iz stava 1. ovog člana mogu koristiti pripadnici nacionalne manjine i kada ne čine većinu stanovništva.

IV. OBRAZOVANJE

Član 10.

Pripadnici nacionalne manjine mogu učiti jezik, književnost, istoriju i kulturu i na jeziku manjine kojoj pripadaju.

Obrazovne vlasti u Federaciji u okviru svog obrazovnog programa (predškolskog, osnovnog i srednjeg) obavezne su u školama, u kojima učenici - pripadnici jedne nacionalne manjine čine najmanje jednu trećinu, obezbijediti obrazovanje na jeziku te manjine, a ako čine jednu petinu - obezbijediti dodatnu nastavu o jeziku, književnosti, istoriji i kulturi manjine kojoj pripadaju ako to zahtijeva većina njihovih roditelja.

Radi ostvarivanja prava iz stava 2. ovog člana nadležne obrazovne vlasti u Federaciji obavezne su obezbijediti finansijska sredstva za osposobljavanje nastavnika koji će izvoditi nastavu na jeziku nacionalne manjine, obezbijediti prostor i druge uslove za izvođenje dopunske nastave, kao i štampanje učenika na jezicima nacionalnih manjina.

V. INFORMISANJE

Član 11.

Pripadnici nacionalnih manjina u Federaciji imaju pravo na osnivanje radio i televizijskih stanica, izdavanje štampe i drugih štampanih informacija na jezicima manjine kojoj pripadaju.

Član 12.

Radio i televizijske stanice koje imaju ulogu javnog servisa/službe, a čiji su osnivači Federacija, kantoni, gradovi ili opštine, obavezne su u svojim programskim šemama predvidjeti posebne emisije za pripadnike nacionalnih manjina, a mogu obezbijediti i druge sadržaje na jezicima manjina, kao i emisije, na službenim jezicima, o pripadnicima nacionalnih manjina u Federaciji.

Radio i televizijske stanice, kao javni servisi, dužne su najmanje jednom sedmično osigurati posebnu informativnu emisiju za pripadnike nacionalnih manjina, na njihovom jeziku.

Kantoni će svojim propisima utvrditi prava iz stava 1. ovog člana, na osnovu procenta zastupljenosti nacionalnih manjina u kantonu, gradu i opštini.

VI. KULTURA

Član 13.

Pripadnici nacionalnih manjina imaju pravo osnivati biblioteke, videoteke, kulturne centre, muzeje, arhive, kulturna, umjetnička društva i sve druge oblike slobode kulturnog izražavanja, te brinuti se o održavanju svojih spomenika kulture i kulturne baštine.

U gradovima, opštinama, mjesnim zajednicama, u kojima pripadnici nacionalne manjine čine preko jedne trećine stanovništva, u institucijama za kulturne aktivnosti obezbijediće se sadržaj na jezicima nacionalne manjine.

Arhive, muzeji i druge ustanove za zaštitu kulturno-istorijskog i graditeljskog nasljeđa u Federaciji, obavezne su u svojim programima i sadržajima, obezbijediti srazmjernu zastupljenost kulturno-istorijskog i graditeljskog nasljeđa svih nacionalnih manjina u Federaciji.

VII. EKONOMSKO-SOCIJALNA PRAVA

Član 14.

Pripadnici nacionalnih manjina iz člana 3. ovog Zakona, imaju pravo na zaposlenje u organima državne službe i drugim javnim službama na svim nivoima vlasti, srazmjerno postotku njihovog učestvovanja u stanovništvu prema posljednjem popisu stanovništva iz 1991. godine, a zastupljenost u zakonodavnim organima vlasti na svim nivoima osigurava se prema Izbornom zakonu Bosne i Hercegovine.

Član 15.

Nadležne vlasti Federacije, kantona, grada i opština će svojim propisima utvrditi stimulatívne mjere za zapošljavanje i veće kvote za zapošljavanje pripadnika nacionalnih manjina, te preduzimati i druge odgovarajuće mjere za postizanje brže i potpunije ravnopravnosti pripadnika nacionalnih manjina.

VIII. SAVJET NACIONALNIH MANJINA FEDERACIJE

Član 16.

U cilju zaštite prava nacionalnih manjina ovim Zakonom se osniva Savjet nacionalnih manjina Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Savjet manjina Federacije), kao Savjetodavno tijelo Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine za zaštitu pripadnika nacionalnih manjina, utvrđuje se sastav, način izbora, način rada, finansiranje i druga pitanja za rad Savjeta.

Član 17.

Savjet manjina Federacije sastoji se od predstavnika nacionalnih manjina iz člana 3. ovog Zakona koje delegiraju njihova udruženja.

Broj članova Savjeta manjina Federacije određuje se tako da se na svakih 1.000 članova udruženja pripadnika nacionalnih manjina bira po jedan predstavnik u Savjet manjina Federacije sa tim da ni jedna nacionalna manjina ne može imati više od pet predstavnika izuzev Roma koji mogu imati najviše sedam predstavnika.

Član 18.

Savjet manjina Federacije prati stanje i primjenu propisa, zauzima stavove, daje prijedloge i preporuke organima vlasti u Federaciji o svim pitanjima koja su od značaja za položaj i ostvarivanje prava pripadnika svih nacionalnih manjina u Federaciji.

Savjet manjina Federacije će delegirati povremeno predstavnike u Komisiju za ustavna pitanja i Komisiju za ljudska prava i slobode i druge komisije i radna tijela oba Doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine.

Savjet manjina Federacije donosi svoj Statut, Poslovník o radu, Program rada i programe rada svojih radnih tijela.

Član 19.

Statutom i Poslovníkom o radu Savjeta manjina Federacije utvrđuje se način izbora rukovodstva, stalna i povremena tijela, način sazivanja i rada, vrijeme i mjesto održavanja sjednica i druga pitanja od značaja za rad Savjeta.

Član 20.

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na prijedlog Federalnog ministarstva pravde će u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona pozvati udruženja pripadnika nacionalnih manjina da izaberu svoje predstavnike u Savjet manjina Federacije, obaviti administrativno-tehničke poslove oko prve sjednice Savjeta, te sazvati prvu osnivačku sjednicu.

Član 21.

Registrovana udruženja pripadnika nacionalnih manjina će u skladu sa svojim aktima izabrati predstavnike u Savjet manjina Federacije u roku od 30 dana od dana objavljivanja poziva Vlade Federacije iz člana 20. ovog zakona.

IX. MEĐUNARODNA SARADNJA I NADZOR

Član 22.

Organi vlasti u Federaciji sarađivaće i razmjenjivati iskustva sa nadležnim organima zainteresovanih država kao i sa međunarodnim institucijama radi što potpunijeg ostvarivanja prava nacionalnih manjina.

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši Federalno ministarstvo pravde.

X. PRELAZNA I ZAVRŠNA ODREDBA

Član 23.

Kantoni, gradovi i opštine će svojim propisima bliže odrediti prava pripadnika nacionalnih manjina u skladu sa odredbama ovog Zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu.

Član 24.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

OKVIRNA KONVENCIJA za zaštitu nacionalnih manjina

Države članice Vijeća Evrope i druge države ugovornice ove okvirne Konvencije;

Smatrajući da je cilj Vijeća Evrope da ostvari veće jedinstvo među članicama radi očuvanja i ostvarivanja ideala i načela koji predstavljaju zajedničko naslijeđe;

Smatrajući da je jedan od načina kojim se ovom cilju može stremiti očuvanje i dalje ostvarivanje ljudskih prava i osnovnih sloboda;

U želji da sprovedu Deklaraciju šefova država i vlada država članica Vijeća Evrope, usvojenu u Beču 9. oktobra 1993.;

Odlučne da u okviru svojih teritorija zaštite opstanak nacionalnih manjina;

Smatrajući da su burni prevrati u evropskoj istoriji pokazali da je zaštita nacionalnih manjina od ključnog značaja za stabilnost, demokratsku bezbjednost i mir na ovom kontinentu;

Smatrajući da pluralističko i istinsko demokratsko društvo treba ne samo da poštuje etnički, kulturni, jezički i vjerski identitet svakog pripadnika nacionalne manjine, već i da stvara odgovarajuće uslove koji mu omogućuju da izrazi, očuva i razvije taj identitet;

Smatrajući da je stvaranje klime tolerancije i dijaloga neophodno da bi se omogućilo da kulturna raznolikost bude izvor i činilac, ne podjele, već obogaćenja za svako društvo;

Smatrajući da ostvarenje tolerantne i prosperitetne Evrope ne zavisi samo od saradnje među državama već zahtijeva prekograničnu saradnju među lokalnim i regionalnim organima bez ugrožavanja ustava i teritorijalnog integriteta svake države;

Imajući u vidu Konvenciju o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i pratećih protokola;

Imajući u vidu opredjeljenja u pogledu zaštite nacionalnih manjina u konvencijama i deklaracijama Ujedinjenih nacija i dokumentima Konferencije o evropskoj bezbjednosti i saradnji, posebno u Dokumentu iz Kopenhagena od 29. juna 1990.;

Odlučne da odrede načela koja treba poštovati i obaveze koje iz njih proističu u cilju osiguranja u državama članicama i drugim državama koje mogu pristupiti ovom instrumentu, efikasne zaštite nacionalnih manjina i prava i sloboda pripadnika tih manjina, u okviru vladavine prava, poštujući teritorijalni integritet i nacionalni suverenitet država;

Riješene da načela navedena u ovoj Konvenciji sprovode putem nacionalnog zakonodavstva i odgovarajućih vladinih politika, sporazumjele su se o sledećem:

ODJELJAK I

Član 1.

Zaštita nacionalnih manjina i prava i sloboda pripadnika tih manjina sastavni je dio međunarodne zaštite ljudskih prava i kao takva spada u oblast međunarodne saradnje.

Član 2.

Odredbe ove Konvencije primjenjuju se u dobroj vjeri, u duhu razumijevanja i tolerancije i u skladu sa načelima dobrosusjedstva, prijateljskih odnosa i saradnje među državama.

Član 3.

1. Svaki pripadnik nacionalne manjine ima pravo da slobodno bira da se prema njemu ophode ili ne ophode kao takvom i neće doći u nepovoljan položaj zbog takvog opredjeljenja ili vršenja prava vezanih za to opredjeljenje.
2. Pripadnici nacionalnih manjina mogu da vrše ona prava i uživaju slobode koje proizilaze iz načela sadržanih u ovoj Okvirnoj konvenciji, pojedinačno ili u zajednici s drugima.

ODJELJAK II

Član 4.

1. Ugovornice se obavezuju da zajamče pripadnicima nacionalnih manjina ravnopravnost pred zakonom i jednaku zakonsku zaštitu. U tom smislu zabranjena je bilo kakva diskriminacija na osnovu pripadnosti nacionalnoj manjini.
2. Ugovornice se obavezuju da usvoje, gdje je to potrebno, odgovarajuće mjere za unapređenje, u svim oblastima ekonomskog, socijalnog, političkog i kulturnog života, pune i efektivne ravnopravnosti između pripadnika nacionalne manjine i onih koji pripadaju većini. U tom pogledu će voditi računa o posebnim uslovima pripadnika nacionalnih manjina.
3. Mjere usvojene shodno stavu 2. ne smatraju se aktom diskriminacije.

Član 5.

1. Ugovornice se obavezuju da unapređuju uslove potrebne za održavanje i razvijanje kulture pripadnika nacionalnih manjina i očuvanje neophodnih elemenata njihovog identiteta: vjere, jezika, tradicije i kulturnog naslijeđa.
2. Bez štete po mjere preduzete u okviru svoje opšte integracione politike, ugovornice će se uzdržati od politike i prakse asimilacije pripadnika nacionalnih manjina protivno njihovoj volji i štiteći ih od svake akcije usmjerene ka takvoj asimilaciji.

Član 6.

1. Ugovornice treba da podstiču duh tolerancije i međukulturnog dijaloga i preduzimaju efikasne mjere za unapređenje uzajamnog poštovanja i razumijevanja i saradnje među svim ljudima koji žive na njihovoj teritoriji, bez obzira na njihov etnički, kulturni, jezički ili vjerski identitet, posebno u oblasti obrazovanja, kulture i medija.
2. Ugovornice se obavezuju da preduzmu odgovarajuće mjere zaštite lica izloženih prijetnjama ili diskriminaciji, neprijateljstvima ili nasilju zbog svog etničkog, kulturnog, jezičkog ili vjerskog identiteta.

Član 7.

Ugovornice će obezbjediti poštovanje prava svakog pripadnika nacionalne manjine na slobodu mirnog okupljanja, slobodu udruživanja, slobodu izražavanja i slobodu misli, savjesti i vjeroispovesti.

Član 8.

Ugovornice se obavezuju da priznaju svakom pripadniku nacionalne manjine pravo da slobodno izražava svoja vjerska uvjerenja i da osniva vjerske institucije, organizacije i udruženja.

Član 9.

1. Ugovornice se obavezuju da priznaju da pravo svakog pripadnika nacionalne manjine na slobodu izražavanja obuhvata slobodu uvjerenja i primanja i davanja informacija i ideja, na manjinskom jeziku, bez ometanja od strane vlasti i bez obzira na granice. Ugovornice će obezbjediti, u okviru svojih pravnih sistema, da pripadnici nacionalnih manjina imaju pristup sredstvima javnog informisanja bez diskriminacije.
2. Stav 1. ne sprečava ugovornice da zatraže odobrenje, bez diskriminacije i na osnovu objektivnih kriterija za emitovanje radio i TV emisija ili otvaranje bioskopskih preduzeća.

3. Ugovornice neće ometati stvaranje i korišćenje štampanih sredstava javnog informisanja od strane pripadnika nacionalnih manjina. U zakonskim okvirima za zvučni radio i televizijske emisije, obezbjediće koliko je god moguće, a uzimajući u obzir odredbe stava 1, da pripadnici nacionalnih manjina dobijaju mogućnost stvaranja i korišćenja sopstvenih sredstava javnog informisanja.
4. U okviru svojih pravnih sistema, ugovornice će usvojiti adekvatne mjere da se pripadnicima nacionalnih manjina olakša pristup sredstvima javnog informisanja i u cilju unapređenja tolerancije i omogućavanja kulturnog pluralizma.

Član 10.

1. Ugovornice se obavezuju da priznaju pravo svakog pripadnika nacionalne manjine na korišćenje, slobodno i bez ometanja, svog manjinskog jezika privatno i javno, usmeno ili pismeno.
2. U oblastima koje su tradicionalno ili u znatnom broju naseljene pripadnicima nacionalnih manjina, ukoliko ti pripadnici to zatraže, i kada taj zahtjev odgovara stvarnoj potrebi, potpisnice će nastojati da obezbjede koliko je to moguće, uslove koji bi omogućili da se manjinski jezik koristi u odnosima između tih pripadnika i organa uprave.
3. Ugovornice se obavezuju da zajamče pravo svakom pripadniku nacionalne manjine da bude odmah obavješten, na jeziku koji razumije, o razlozima hapšenja i o prirodi i razlozima optužbe protiv njega i da se brani na tom jeziku, ako je potrebno, uz besplatnu pomoć tumača.

Član 11.

1. Ugovornice se obavezuju da priznaju pravo svakog pripadnika nacionalne manjine da koristi svoje prezime i ime na manjinskom jeziku i pravo na njihovo zvanično priznavanje po modalitetima utvrđenim u njihovom pravnom sistemu.
2. Ugovornice se obavezuju da priznaju pravo svakog pripadnika nacionalne manjine da na mjestima vidljivim za javnost izloži oznake, natpise i druge informacije privatnog karaktera pisane na njegovom maternjem jeziku.
3. U oblastima tradicionalno naseljenim znatnim brojem ljudi koji pripadaju nacionalnoj manjini, ugovornice će nastojati, u okviru svojih pravnih sistema, uključujući, gdje je to pogodno, ugovore s drugim državama, a uzimajući u obzir svoje posebne uslove, da tradicionalni lokalni nazivi, imena ulica i drugih topografskih oznaka namijenjenih javnosti budu ispisani na lokalnom jeziku kada postoji dovoljna tražnja za takvim oznakama.

Član 12.

1. Ugovornice će, gdje je pogodno, preduzeti mjere u oblasti obrazovanja i istraživanja za njegovanje kulture, istorije, jezika i vjere svojih nacionalnih manjina i većine.
2. S tim u vezi ugovornice će, između ostalog, obezbjediti odgovarajuće mogućnosti za osposobljavanje nastavnika i pristup udžbenicima i olakšaće dodir između učenika i nastavnika raznih zajednica.
3. Ugovornice se obavezuju da unapređuju jednake mogućnosti pristupa obrazovanju na svim stupnjevima za pripadnike nacionalnih manjina.

Član 13.

1. U okviru sistema obrazovanja, ugovornice će priznati pravo pripadnika nacionalnih manjina na osnivanje i vođenje sopstvenih privatnih institucija za obrazovanje i osposobljavanje.
2. Vršenje tog prava ne povlači nikakvu finansijsku obavezu za ugovornice.

Član 14.

1. Ugovornice se obavezuju da priznaju pravo svakog pripadnika nacionalne manjine da uči svoj manjinski jezik.
2. U oblastima koje su tradicionalno ili u znatnom broju naseljene pripadnicima nacionalnih manjina, ako ima dovoljno zahtjeva, ugovornice će nastojati da obezbjede, koliko god je moguće i u okviru svojih obrazovnih sistema, da pripadnici tih manjina imaju odgovarajuće mogućnosti za izvođenje nastave na maternjem jeziku ili da dobijaju časove iz tih jezika.

3. Stav 2. ovog člana primjenjuje se bez štete po izučavanje zvaničnog jezika ili nastave na tom jeziku.

Član 15.

Ugovornice će stvoriti neophodne uslove za efikasno učešće pripadnika nacionalnih manjina u kulturnom, socijalnom i ekonomskom životu i javnim poslovima, naročito onim koji se njim tiču.

Član 16.

Ugovornice će se uzdržati od mjera koje mijenjaju odnos stanovništva u oblastima naseljenim pripadnicima nacionalnih manjina a imaju za cilj ograničavanje prava i sloboda koji proizilaze iz načela sadržanih u ovoj Okvirnoj konvenciji.

Član 17.

1. Ugovornice se obavezuju da ne ometaju pravo pripadnika nacionalnih manjina da osnivaju i održavaju slobodne i miroljubive dodire preko granice sa licima koja zakonito borave u drugim državama, posebno sa onim s kojima imaju zajednički etnički, kulturni, jezički ili vjerski identitet ili zajedničko kulturno naslijeđe.
2. Ugovornice se obavezuju da ne krše pravo pripadnika nacionalnih manjina da učestvuju u radu nevladinih organizacija, kako na nacionalnom tako i na međunarodnom planu.

Član 18.

1. Ugovornice će nastojati da zaključe, gdje je potrebno, dvostrane i višestrane sporazume s drugim državama, posebno susjednim, radi obezbjeđivanja zaštite pripadnika odnosnih nacionalnih manjina.
2. Gdje je to potrebno ugovornice će preduzeti mjere za podsticaj prekogranične saradnje.

Član 19.

Ugovornice se obavezuju da poštuju i da spovode načela sadržana u ovoj Okvirnoj konvenciji i da, gdje je potrebno, unesu samo ona ograničenja, restrikcije ili ukidanja koji su određeni međunarodnim pravnim instrumentima posebno Konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, u mjeri u kojoj su od značaja za prava i slobode koji proizilaze iz pomenutih načela.

ODJELJAK III

Član 20.

U vršenju prava i sloboda koja proizilaze iz načela sadržanih u ovoj Okvirnoj konvenciji, svaki pripadnik nacionalne manjine poštovaće nacionalno zakonodavstvo i prava drugih, posebno pripadnika većine ili drugih nacionalnih manjina.

Član 21.

Ništa iz ove Okvirne konvencije neće se tumačiti tako da može značiti pravo na preduzimanje djelatnosti ili vršenje dijela suprotnih osnovnim načelima međunarodnog prava, a posebno suverenoj jednakosti, teritorijalnom integritetu i političkoj ravnopravnosti država.

Član 22.

Ništa u ovoj Okvirnoj konvenciji neće se tumačiti kao ograničavanje ili ukidanje bilo kojeg ljudskog prava ili osnovnih sloboda koje mogu biti osigurane zakonima strane ugovornice ili nekim drugim sporazumom koji je potpisala.

Član 23.

Prava i slobode koje proizilaze iz načela sadržanih u ovoj Okvirnoj konvenciji u onoj mjeri u kojoj su predmet odgovarajuće odredbe u Konvenciji za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda ili u protokolima koji je prate, smatraće se da su u skladu s potonjim odredbama.

ODJELJAK IV

Član 24.

1. Komitet ministara Vijeća Evrope pratiće kako ugovornice spovode ovu Okvirnu konvenciju.
2. Ugovornice koje nisu članice Vijeća Evrope učestvovaće u mehanizmima njenog spovođenja pod uslovima koji će se utvrditi.

Član 25.

1. U roku od godinu dana od stupanja ove Okvirne konvencije na snagu u odnosu na ugovornice, ove će podnijeti Generalnom sekretaru Vijeća Evrope puna obavještenja o zakonodavnim i drugim mjerama preduzetim da se oživotvore načela utvrđena u ovoj Okvirnoj konvenciji.
2. Poslije toga, svaka potpisnica dostavlja generalnom sekretaru periodično i kad god Komitet ministara to zatraži, dalja obavještenja od značaja za sprovođenje ove Okvirne konvencije.
3. Generalni sekretar će dostaviti Komitetu ministara obavještenja proslijeđena po uslovima ovog člana.

Član 26.

1. Prilikom ocjene dovoljnosti mjera preduzetih od strane ugovornice radi ostvarenja načela utvrđenih u ovoj Okvirnoj konvenciji, Komitetu ministara pomagaće Savjetodavni komitet, čiji će članovi biti priznati eksperti u oblasti zaštite nacionalnih manjina.
2. Sastav Savjetodavnog komiteta i njegov poslovnik utvrdiće Komitet ministara u roku od godinu dana od stupanja na snagu ove Okvirne konvencije.

ODJELJAK V

Član 27.

Ova Okvirna konvencija otvorena je za potpisivanje za sve države članice Vijeća Evrope. Do dana kada Konvencija stupa na snagu, otvorena je za potpisivanje i svim drugim državama koje pozove Komitet ministara. Ona podleže ratifikaciji, prihvatanju ili odobravanju. Instrumenti o ratifikaciji, prihvatanju ili odobravanju deponuju se kod generalnog sekretara Vijeća Evrope.

Član 28.

1. Ova Okvirna konvencija stupa na snagu prvog dana u mjesecu po isteku od tri mjeseca od dana kada dvanaest država članica Vijeća Evrope izraze saglasnost da se obavezuju Konvencijom shodno odredbama člana 27.
2. U pogledu države članice koja naknadno izrazi spremnost da se njome obaveže, Okvirna konvencija stupa na snagu prvog dana u mjesecu poslije isteka perioda od tri mjeseca od dana deponovanja instrumenata o ratifikaciji, prihvatanju ili odobravanju.

Član 29.

1. Poslije stupanja na snagu ove Okvirne konvencije i poslije savjetovanja država ugovornica, Komitet ministara Vijeća Evrope može da pozove na pristupanje Konvenciji, većinskom odlukom shodno članu 20d Statuta Vijeća Evrope, svaku državu nečlanicu Vijeća Evrope, koja iako pozvana da potpiše, shodno odredbama člana 27., još to nije učinila i svaku drugu državu nečlanicu.

2. U odnosu na svaku državu koja pristupi, Okvirna konvencija stupa na snagu prvog dana u mjesecu koji nastupi po isteku perioda od tri mjeseca od dana deponovanja instrumenata o pristupanju kod Generalnog sekretara Vijeća Evrope.

Član 30.

1. Svaka država može u trenutku potpisivanja ili prilikom deponovanja instrumenta o ratifikaciji, prihvatanju, odobrenju ili pristupanju, da odredi teritoriju ili teritorije za čije je međunarodne odnose zadužena na koje se primjenjuje ova Okvirna konvencija.
2. Svaka država može kasnije, izjavom upućenom generalnom sekretaru Vijeća Evrope proširiti primjenu ove Okvirne konvencije na neku drugu teritoriju navedenu u izjavi. U odnosu na tu teritoriju Okvirna konvencija stupiće na snagu prvog dana u mjesecu poslije isteka perioda od tri mjeseca od dana prijema te izjave od strane generalnog sekretara.
3. Deklaracija data po prethodnom stavu može se, u odnosu na teritoriju utvrđenu u izjavi, povući obavještenjem generalnom sekretaru. Povlačenje ima pravno dejstvo prvog dana u mjesecu poslije isteka perioda od tri mjeseca od dana prijema tog obavještenja od strane generalnog sekretara.

Član 31.

1. Svaka ugovornica može da otkáže ovu Okvirnu konvenciju u svako doba putem obavještenja generalnom sekretaru Vijeća Evrope.
2. To otkazivanje stupa na snagu prvog dana u mjesecu koji nastupi po isteku perioda od šest mjeseci od dana prijema obavještenja od strane generalnog sekretara.

Član 32.

Generalni sekretar Vijeća Evrope obavještavaće države članice Vijeća, druge zemlje potpisnice, i svaku državu koja je pristupila ovoj Okvirnoj konvenciji, o:

1. svakom potpisu;
2. deponovanju instrumenata o ratifikaciji, prihvatanju, odobravanju, pristupanju;
3. datumu stupanja ove Okvirne konvencije na snagu shodno članovima 28., 29. i 30.;
4. svakom drugom aktu, obavještenju ili podnesku u vezi s ovom Okvirnom konvencijom.

Potvrđujući prednje, dole potpisani, valjano za to opunomoćeni, potpisali su ovu Okvirnu konvenciju.

„Službeni glasnik BiH-Međunarodni ugovori, broj 9/10

Na osnovu člana V. 3. d) Ustava Bosne i Hercegovine i saglasnosti Parlamentarne kupštine Bosne i Hercegovine (Odluka PS BiH broj 526/10 od 24. juna 2010. godine), Predsjedništvo Bosne i Hercegovine na 75. sjednici, održanoj 7. jula 2010. godine, donijelo je

ODLUKU

O RATIFIKACIJI EVROPSKE POVELJE O REGIONALNIM I MANJINSKIM JEZICIMA
STRAZBUR, 5. NOVEMBRA 1992. GODINE

Član 1.

Ratifikuje se Evropska povelja o regionalnim i manjinskim jezicima - *Strazbur, 5. novembra 1992. godine.*

Član 2.

Tekst Povelje u prevodu glasi:

EVROPSKA POVELJA O REGIONALNIM I MANJINSKIM JEZICIMA

PREAMBULA

Države članice Savjeta Evrope potpisnice ovog dokumenta:

Smatrajući da je cilj Savjeta Evrope postizanje veće usaglašenosti među njegovim članicama, posebno u cilju očuvanja i ostvarivanja ideala i načela koji predstavljaju njihovo zajedničko naslijeđe;

Smatrajući da zaštita istorijskih regionalnih ili manjinskih jezika u Evropi, od kojih su neki u opasnosti od mogućeg izumiranja, doprinosi održanju i razvoju kulturnog bogatstva i tradicija Evrope;

Smatrajući da je pravo na upotrebu regionalnog ili manjinskog jezika u privatnom i javnom životu neotuđivo pravo koje je u saglasnosti s načelima sadržanim u Međunarodnom paktu Ujedinjenih nacija o građanskim i političkim pravima, te da odgovara duhu Konvencije Savjeta Evrope o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda;

Uzimajući u obzir dosadašnji rad u okviru OEBS-a, a posebno Zaključni akt donesen u Helsinkiju 1975. godine, te dokument sa sastanka u Kopenhagenu iz 1990. godine;

Naglašavajući vrijednost međukulturalnosti i višejezičnosti, te smatrajući da zaštita i podrška regionalnim i manjinskim jezicima ne bi smjela ići na štetu službenih jezika i potrebe njihovog učenja;

Shvatajući da zaštita i promovisanje regionalnih i manjinskih jezika u različitim zemljama i regionima Evrope predstavlja važan doprinos izgradnji Evrope na načelima demokratije i kulturne raznovrsnosti unutar okvira nacionalnog suvereniteta i teritorijalnog integriteta; Uzimajući u obzir posebne uslove i istorijske tradicije u različitim regionima evropskih država, saglasile su se u slijedećem:

DIO I. OPŠTE ODREDBE

Član 1. Definicije

U ovoj Povelji:

- a) Izraz "regionalni ili manjinski jezici" označava jezike koji se
  - i. tradicionalno upotrebljavaju na teritoriji određene države od strane državljana te države, koji čine brojačno manju grupu od ostatka stanovništva države, i koji se
  - ii. razlikuju od službenih jezika te države.Ovo ne uključuje ni dijalekte službenog ili službenih jezika države, ni jezike useljenika.
- b) "Teritorija na kojoj se regionalni ili manjinski jezici upotrebljavaju" označava geografsko područje na kojem navedeni jezik predstavlja način izražavanja određenog broja ljudi, što opravdava usvajanje različitih mjera zaštite i promovisanja predviđenih u ovoj Povelji.
- c) "Neteritorijalni jezici" označava jezike koje upotrebljavaju državljani određene države, a koji se razlikuju od jezika koje upotrebljava ostatak stanovništva te države, ali koji, iako su tradicionalno u upotrebi unutar državnog teritorija, ne mogu biti svedeni na zasebno područje.

Član 2. Obaveze

1. Svaka strana ugovornica obavezuje se da će primjenjivati odredbe Dijela II. za sve regionalne i manjinske jezike koji se govore na njenom području i koji su u skladu sa definicijom iz člana 1.
2. U pogledu svakog od jezika koji je pobliže određen u vrijeme ratifikacije, prihvatanja ili odobravanja u skladu sa članom 3, svaka strana ugovornica obavezuje se da će primjenjivati najmanje 35 stavova ili podstavova odabranih među odredbama Dijela III. ove Povelje, uključujući najmanje tri stava koji treba da budu odabrani u članovima 8. i 12, te po jedan iz članova 9, 10, 11. i 13.

Član 3. Praktične upute

1. Svaka država ugovornica će pobliže odrediti u svom instrumentu ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja svaki regionalni ili manjinski jezik ili službeni jezik koji se manje upotrebljava na cijeloj ili dijelu njene teritorije, na koji će se primjenjivati stavovi odabrani u skladu sa članom 2. stav 2.
2. Svaka strana ugovornica može naknadno obavijestiti Generalnog sekretara o tome da prihvata obaveze koje proističu iz odredaba bilo kog drugog stava Povelje, koji do tada nije naveden u njenom instrumentu ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja ili da će primjenjivati stav 1. ovog člana i na druge regionalne ili manjinske jezike, ili na druge službene jezike koji se manje upotrebljavaju na cijelom ili dijelu njenog teritorija.
3. Obaveze iz stava 2. smatraće se sastavnim dijelom ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja i imaće isto dejstvo od datuma obavijesti o njima.

Član 4. Postojeći režimi zaštite

1. Nijedan dio ove Povelje ne smije se shvatiti na način da ograničava ili ukida bilo koje pravo koje je garantovano Evropskom konvencijom o ljudskim pravima.
2. Odredbe ove Povelje neće uticati na bilo koje povoljnije odredbe koje regulišu položaj regionalnih ili manjinskih jezika, odnosno na pravno stanje lica koja pripadaju eventualno postojećim manjinama u nekoj strani ugovornici, ili su obuhvaćene odgovarajućim bilateralnim ili multilateralim sporazumima.

Član 5.

Postojeće obveze

Nijedan dio ove Povelje ne smije se tumačiti na način da podrazumijeva pravo na preduzimanje aktivnosti ili radnje koja je u suprotnosti sa ciljevima Povelje UN-a ili bilo kojim drugim obavezama prema međunarodnom pravu, uključujući i načelo suvereniteta i teritorijalnog integriteta država.

Član 6.

Informisanje

Strane ugovornice se obavezuju da će omogućiti informisanje zainteresovanih vlasti, organizacija i lica o pravima i dužnostima uspostavljenim ovom Poveljom.

DIO II. CILJEVI I NAČELA KOJI SE OSTVARUJU U SKLADU SA ČLANOM 2. STAV 1.

Član 7.

Ciljevi i načela

1. U pogledu regionalnih ili manjinskih jezika na teritorijama na kojima se ti jezici upotrebljavaju i u skladu s položajem svakog jezika, strane ugovornice će svoju politiku, zakonodavstvo i praksu zasnivati na slijedećim ciljevima i načelima:

- a) priznavanje regionalnog ili manjinskog jezika kao izraza kulturnog bogatstva;
- b) poštovanje geografskog područja svakog regionalnog ili manjinskog jezika sa ciljem da se obezbijedi da postojeće ili nove administrativne podjele ne budu prepreka promociji datog regionalnog ili manjinskog jezika;
- c) potreba za odlučnom akcijom na promovisanju regionalnih ili manjinskih jezika u cilju njihovog očuvanja;
- d) olakšavanje, odnosno ohrabrivanje upotrebe regionalnih ili manjinskih jezika u govoru i pismu, u javnom i privatnom životu;
- e) održavanje i razvijanje veza u poljima koje pokriva ova Povelja, između grupa koje koriste regionalne ili manjinske jezike i drugih grupa u državi koje upotrebljavaju jezik u istom ili sličnom obliku, kao i uspostavljanje kulturnih veza s drugim grupama u državi koje koriste druge jezike;
- f) preduzimanje odgovarajućih mjera u svrhu nastave i proučavanja regionalnih ili manjinskih jezika na svim odgovarajućim stepenima;
- g) davanje pogodnosti koje će omogućiti licima koja se ne služe regionalnim ili manjinskim jezikom, a žive na području gdje se on koristi, da nauče taj jezik ukoliko to žele;
- h) unapređenje proučavanja i istraživanja o regionalnim ili manjinskim jezicima na univerzitetima i drugim odgovarajućim ustanovama;
- i) unapređenje odgovarajućih vrsta međudržavnih razmjena u oblastima na koja se odnosi ova Povelja, za regionalne ili manjinske jezike koji se koriste u istom ili sličnom obliku u dvije ili više država.

2. Strane ugovornice se obavezuju da će eliminisati, ukoliko to već do sada nisu učinile, sve neopravdane razlike, isključenja, ograničenja ili prednosti u odnosu na upotrebu regionalnog ili manjinskog jezika koje za cilj imaju obeshrabrivanje ili dovođenje u opasnost očuvanja ili razvoja regionalnog ili manjinskog jezika. Usvajanje posebnih mjera u korist regionalnih ili manjinskih jezika sa ciljem promovisanja jednakosti između govornika tih jezika i ostalog stanovništva, odnosno mjera koje uzimaju u obzir njihove specifične uslove, ne smatra se aktom diskriminacije nad govornicima jezika koji su u široj upotrebi.

3. Strane ugovornice obavezuju se da će promovisati, svim odgovarajućim sredstvima, međusobno razumijevanje među svim jezičkim grupama u zemlji, a posebno uključivanje poštovanja, razumijevanja i tolerancije prema regionalnim ili manjinskim jezicima u ciljeve nastave i obrazovanje u svojim zemljama, te da će davati podršku sredstvima masovnog informisanja da slijede iste ciljeve.

4. U određivanju svoje politike prema regionalnim ili manjinskim jezicima, strane ugovornice uzimaće u obzir potrebe i želje koje izraze grupe koje koriste te jezike. NJih treba ohrabriti da

ustanove tijela, ukoliko je to potrebno, u svrhu savjetovanja vlasti o svim pitanjima koja se odnose na regionalne ili manjinske jezike.

5. Strane ugovornice obavezuju se da će primjenjivati, *mutatis mutandis*, načela navedena u stavovima 1. do 4. i na neteritorijalne jezike. Međutim, što se tiče tih jezika, priroda i obim mjera koje je potrebno preduzeti da bi se ostvarila ova Povelja treba odrediti na fleksibilan način, uzimajući u obzir potrebe i želje, te poštujući tradicije i karakteristike grupa koje koriste dotične jezike.

DIO III. MJERE ZA PROMOVISANJE UPOTREBE REGIONALNIH ILI MANJINSKIH JEZIKA U JAVNOM ŽIVOTU U SKLADU SA OBAVEZAMA NAVEDENIM U ČLANU 2. STAV 2.

Član 8.

Obrazovanje

1. U pogledu obrazovanja, strane ugovornice se obavezuju se da će, na teritoriji na kojoj se ti jezici koriste i u skladu sa stanjem svakog od tih jezika i bez štete za nastavu službenih jezika:

- a) i. omogućiti predškolsko obrazovanje na odgovarajućem regionalnom ili manjinskom jeziku; ili
- ii. omogućiti odvijanje znatnijeg dijela predškolskog obrazovanja na relevantnom regionalnom ili manjinskom jeziku; ili
- iii. primijeniti jednu od mjera navedenih pod i. i ii. barem na one učenike čije porodice to zahtijevaju i čiji je broj dovoljan; ili
- iv. ako tijela vlasti nemaju direktnu nadležnost u području predškolskog obrazovanja, da podrže ili ohrabre primjenu mjera navedenih pod i. do iii.;
- b) i. učiniti dostupnim osnovno obrazovanje na relevantnom regionalnom ili manjinskom jeziku; ili
- ii. učiniti dostupnim znatan dio osnovnog obrazovanja na relevantnom regionalnom ili manjinskom jeziku; ili
- iii. obezbijediti, u okviru osnovnog obrazovanja, nastavu iz relevantnog regionalnog ili manjinskog jezika kao integralnog dijela nastavnoga programa; ili
- iv. primijeniti jednu od mjera predviđenih pod i. do iii. barem na one učenike čije porodice to zahtijevaju, a čiji je broj dovoljan;
- c) i. učiniti dostupnim srednjoškolsko obrazovanje na relevantnom regionalnom ili manjinskom jeziku; ili
- ii. učiniti dostupnim znatan dio srednjoškolskog obrazovanja na relevantnom regionalnom ili manjinskom jeziku; ili
- iii. obezbijediti, u okviru srednjoškolskog obrazovanja, nastavu iz relevantnog regionalnog ili manjinskog jezika kao integralnog dijela nastavnog programa; ili
- iv. primijeniti jednu od mjera predviđenih pod i. do iii. barem na one učenike koji to žele odnosno čije porodice to žele u broju koji se smatra dovoljnim;
- d) i. učiniti dostupnim tehničko i stručno obrazovanje na relevantnom regionalnom ili manjinskom jeziku; ili
- ii. učiniti dostupnim znatan dio tehničkog i stručnog obrazovanja na relevantnom regionalnom ili manjinskom jeziku; ili
- iii. omogućiti, u okviru tehničkog i stručnog obrazovanja, nastavu iz relevantnog regionalnog ili manjinskog jezika kao integralnog dijela nastavnoga programa; ili
- iv. primijeniti jednu od mjera navedenih pod i. do iii. barem na one učenike koji to žele odnosno čije porodice to žele u broju koji se smatra dovoljnim;
- e) i. učiniti dostupnim univerzitetsko i drugo visokoškolsko obrazovanje na regionalnom ili manjinskom jeziku; ili
- ii. predvidjeti olakšice za studiranje tih jezika kao nastavnih predmeta na sveučilištima i visokim školama; ili

- iii. ukoliko se zbog uloge države u visokoškolskom obrazovanju ne može primijeniti podstav i. i ii., ohrabriti odnosno dozvoliti osnivanje univerziteta i visokoškolskih ustanova na regionalnim ili manjinskim jezicima ili olakšice za studiranje tih jezika kao nastavnih predmeta na univerzitetima i visokim školama;
  - f) i. omogućiti otvaranje kurseva za odrasle i za dopunsko obrazovanje na kojima će se nastava izvoditi uglavnom ili u cjelini na regionalnim ili manjinskim jezicima; ili
  - ii. ponuditi takve jezike kao predmete dopunskog obrazovanja i obrazovanja odraslih; ili
  - iii. ukoliko tijela vlasti nemaju direktnu nadležnost u oblasti obrazovanja odraslih, podržati odnosno ohrabriti uvođenje takvih jezika kao predmeta dopunskog obrazovanja i obrazovanja odraslih;
  - g) preduzeti mjere koje će obezbijediti da nastava istorije i kulture odražava značenje regionalnih ili manjinskih jezika;
  - h) omogućiti osnovnu i dopunsku obuku nastavnika potrebnih za primjenu stavova od a) do g) koje je prihvatila strana ugovornica;
  - i) uspostaviti nadzorno tijelo ili tijela koja će biti odgovorna za nadzor mjera koje se preduzimaju, te napretka postignutog u uspostavi ili razvoju nastave regionalnih ili manjinskih jezika, kao i za sastavljanje povremenih izvještaja o njihovim zapažanjima, koja će se objavljivati.
2. U pogledu obrazovanja i što se tiče oblasti različitih od onih na kojima se regionalni ili manjinski jezici tradicionalno koriste, strane ugovornice obavezuju se da, ukoliko broj govornika tih jezika to opravdava, dozvole, ohrabre ili organizuju nastavu na ili iz regionalnog odnosno manjinskog jezika na svim odgovarajućim stepenima obrazovanja.

Član 9.

Pravosudna tijela

1. Strane ugovornice obavezuju se u odnosu na one pravosudne oblasti u kojima broj stalno nastanjenih osoba koje koriste regionalne ili manjinske jezike opravdava mjere navedene u tekstu koji slijedi, prema stanju svakog od tih jezika, te pod uslovom da upotrebu pogodnosti koje se dodjeljuju ovim stavom sudije ne smatraju preprekom za pravilno funkcionisanje pravosudnih tijela, da:
- a) u krivičnom postupku:
    - i. omogućće da sudovi, na zahtjev jedne od stranaka, mogu voditi postupak na regionalnom ili manjinskom jeziku; i/ili
    - ii. garantuju optuženom pravo na upotrebu njegovog/njenog regionalnog ili manjinskog jezika; i/ili
    - iii. omogućće da podnesci i dokazi, bez obzira da li su pismeni ili usmeni, ne budu odbačeni samo zbog toga što su sastavljeni na regionalnom ili manjinskom jeziku; i/ili
    - iv. izdaju, na zahtjev, dokumente vezane za pravne postupke na relevantnom regionalnom ili manjinskom jeziku, odnosno da ih učine dostupnim posredstvom tumača i prevoda, bez dodatnih troškova za zainteresovana lica;
  - b) u građanskom postupku:
    - i. osiguraju da sudovi, na zahtjev jedne od stranaka, mogu voditi postupak na regionalnom ili manjinskom jeziku; i/ili
    - ii. dozvole stranci da, svaki put kada se treba lično pojaviti pred sudom, može da koristi svoj regionalni ili manjinski jezik, bez snošenja dodatnih troškova; i/ili
    - iii. omogućće da se dokumenta i dokazi mogu predočiti na regionalnom ili manjinskom jeziku, odnosno da se to učini posredstvom tumača i u prevodima;
  - c) u postupcima pred sudovima koji rješavaju upravne predmete:
    - i. obezbijede da sudovi, na zahtjev jedne od stranaka, mogu da vode postupak na regionalnom ili manjinskom jeziku; i/ili
    - ii. dozvole stranci da, svaki put kad treba da se lično pojavi pred sudom, može da koristi svoj regionalni ili manjinski jezik, bez snošenja dodatnih troškova; i/ili
    - iii. omogućće da se dokumenta i dokazi mogu predočiti na regionalnom ili manjinskom jeziku, odnosno da se to učini posredstvom tumača i u prevodima;

d) preduzmu korake s ciljem da primjena podstavova i. i iii. iz stavova b) i c) u gornjem tekstu te svaka neophodna primjena usluge tumača i prevoda ne izazove dodatne troškove za zainteresovana lica.

2. Strane ugovornice obavezuju se:

- a) da ne osporavaju valjanost pravnih dokumenata sačinjenih na području države samo iz razloga što su na regionalnom ili manjinskom jeziku; ili
- b) da ne osporavaju valjanost pravnih dokumenata sačinjenih između stranaka na području države samo iz razloga što su sačinjene na regionalnom ili manjinskom jeziku, te da obezbijede da se svaki od njih može iskoristiti protiv uključenih trećih lica koja ne koriste te jezike, pod uslovom da su bili upoznati sa sadržajem dokumenta od lica koje se na njega poziva; ili
- c) da ne osporavaju valjanost pravnih dokumenata sačinjenih između stranaka na području države samo zbog toga što su oni sačinjene na regionalnom ili manjinskom jeziku.

3. Strane ugovornice obavezuju se da će učiniti dostupnim na regionalnim i manjinskim jezicima najvažnije nacionalne zakonske tekstove, te one tekstove koji se odnose na korisnike tih jezika, osim ukoliko to već nije učinjeno.

Član 10.

Tijela uprave i javne službe

1. U okviru upravnih područja države na kojima broj stalno nastanjenih lica koja koriste regionalne ili manjinske jezike opravdava mjere koje se navode u tekstu koji slijedi, te s obzirom na stanje svakog jezika, strane ugovornice se obavezuju da će u mjeri koja odgovara mogućnostima:

- a) i. obezbijediti da tijela uprave upotrebljavaju regionalne ili manjinske jezike; ili
  - ii. obezbijediti da svaki od javnih službenika koji dolazi u kontakt s javnošću upotrebljava regionalni ili manjinski jezik u svojim kontaktima s licima koja se njima služe; ili
  - iii. obezbijediti da korisnici regionalnih ili manjinskih jezika mogu da podnose usmene ili pismene zahtjeve, te dobiju odgovor na tim jezicima; ili
  - iv. obezbijediti da korisnici regionalnih ili manjinskih jezika mogu da podnose usmene ili pismene zahtjeve na tim jezicima; ili
  - v. obezbijediti da govornici regionalnih ili manjinskih jezika mogu da valjano podnose dokumente na tim jezicima;
- b) učiniti dostupnim javnosti one upravne tekstove i obrasce koji su u široj upotrebi na regionalnim ili manjinskim jezicima ili u dvojezičnoj verziji;
- c) dozvoliti tijelima uprave da sastavljaju akte na regionalnom ili manjinskom jeziku.

2. Strane ugovornice obavezuju se da će dozvoliti i/ili ohrabriti, s obzirom na lokalna i regionalna tijela vlasti na čijem je području broj stalnih stanovnika koji koriste regionalni ili manjinski jezik takav da opravdava mjere koje se preciziraju u dole navedenom tekstu:

- a) upotrebu regionalnog ili manjinskog jezika na području mjesne nadležnosti regionalnog ili lokalnog tijela,
- b) mogućnost da govornici regionalnih ili manjinskih jezika podnose usmene ili pismene zahtjeve na tim jezicima;
- c) objavljivanje službenih dokumenata regionalnih tijela i na relevantnom regionalnom ili manjinskom jeziku;
- d) objavljivanje službenih dokumenata lokalnih tijela i na relevantnom regionalnom ili manjinskom jeziku;
- e) upotrebu regionalnih ili manjinskih jezika u raspravama regionalnih skupština (vijeća), bez isključivanja upotrebe službenog jezika države;
- f) upotrebu regionalnih ili manjinskih jezika u raspravama lokalnih skupština (vijeća), bez isključivanja upotrebe službenog jezika države;
- g) upotrebu ili uvođenje, ukoliko se to pokaže neophodnim, tradicionalnih i ispravnih oblika imena mjesta na regionalnim ili manjinskim jezicima zajedno s nazivom na službenom jeziku.

3. Strane ugovornice se obavezuju da će, u pogledu javnih službi koje su ustanovila tijela uprave ili u pogledu lica koja djeluju u njihovo ime na području na kojem se koriste regionalni ili manjinski jezici, te u skladu sa stanjem svakog jezika i u granicama mogućnosti:

- a) omogućiti da se regionalni ili manjinski jezici koriste u pružanju usluga javnih službi; ili
- b) dozvoliti govornicima regionalnih ili manjinskih jezika da podnose zahtjeve i primaju odgovore na njih na tim jezicima; ili
- c) dozvoliti govornicima regionalnih ili manjinskih jezika da podnose zahtjeve na tim jezicima.

4. Radi ostvarivanja odredaba stavova 1., 2. i 3. koje su prihvatile, strane ugovornice obavezuju se da će preduzeti jednu ili više od slijedećih mjera:

- a) prevođenje ili korištenje usluga tumača prema potrebi;
- b) primanje u službu te, kada se ukaže potreba, dopunsko obrazovanje javnih službenika i namještenika u javnoj službi;
- c) davanje saglasnosti, prema mogućnostima, na zahtjeve javnih službenika koji poznaju regionalne ili manjinske jezike da budu postavljeni na području na kojem se ti jezici koriste.

5. Strane ugovornice obavezuju se da će dozvoliti upotrebu ili usvajanje prezimena na regionalnim ili manjinskim jezicima, na zahtjev zainteresovanih lica.

Član 11. Mediji

1. Strane ugovornice obavezuju se da će govornicima regionalnih ili manjinskih jezika na području na kojima se oni koriste, a u skladu sa stanjem svakog jezika te zavisno od nadležnosti koju javna vlast direktno ili indirektno ima u tom polju, te poštujući načelo nezavisnosti i autonomije medija:

- i. obezbijediti osnivanje barem jedne radio stanice i jednog televizijskog kanala na regionalnom ili manjinskom jeziku, ili
  - ii. stimulirati odnosno olakšati osnivanje barem jedne radio stanice i jednog televizijskog kanala na regionalnom ili manjinskom jeziku, ili
  - iii. pobrinuti se na odgovarajući način da elektronski mediji ponude programe na regionalnom ili manjinskom jeziku;
- b) i. podstaći i/ili olakšati osnivanje barem jedne radio stanice na regionalnom ili manjinskom jeziku, ili
- ii. podstaći i/ili olakšati redovno emitovanje radio programa na regionalnom ili manjinskom jeziku;
- c) i. podstaći i/ili olakšati osnivanje barem jednog televizijskog kanala na regionalnom ili manjinskom jeziku, ili
- ii. podstaći i/ili olakšati redovno emitovanje televizijskog programa na regionalnom ili manjinskom jeziku;
- d) podstaći i/ili olakšati proizvodnju i distribuciju audio i audiovizuelnih ostvarenja na regionalnim ili manjinskim jezicima;
- e) i. podstaći i/ili olakšati osnivanje i/ili održanje bar jednih novina na regionalnom ili manjinskom jeziku; ili
- ii. podstaći i/ili olakšati redovno objavljivanje novinskih članaka na regionalnom ili manjinskom jeziku;
- f) i. snositi dodatne troškove za one medije koji upotrebljavaju regionalne ili manjinske jezike, kad god je zakonskim propisima predviđena mogućnost finansijske podrške medijima; ili
- ii. primjenjivati postojeće mjere za finansijsku podršku i na audiovizuelna ostvarenja na regionalnim ili manjinskim jezicima;
- g) pomagati obrazovanje novinara i drugih zaposlenika u medijima koji koriste regionalne ili manjinske jezike.

2. Strane ugovornice obavezuju se da će garantovati slobodu direktnog prijema radio i televizijskih emisija iz susjednih zemalja na jeziku koji se koristi u istom ili sličnom obliku kao i regionalni ili manjinski jezik dotične zemlje, te da se neće suprotstavljati preuzimanju radio i

televizijskih emisija od susjednih zemalja na tim jezicima. Također se obavezuju da neće uvoditi nikakva ograničenja u pogledu slobode izražavanja i slobodnog protoka informacija u štampi na jeziku koji se koristi u istom ili sličnom obliku kao i regionalni ili manjinski jezik dotične zemlje. Ove slobode, pošto su vezane za dužnosti i obaveze, mogu podlijegati formalnostima, uslovima, ograničenjima ili kaznenim mjerama prema zakonskim propisima i potrebama demokratskog društva, te u interesu državne bezbjednosti, teritorijalnog integriteta ili javnog reda, radi sprečavanja nereda i zločina, zaštite zdravlja i morala, zaštite ugleda ili prava drugih lica, zaštite povjerljivih informacija ili očuvanja autoriteta i nepristrasnosti pravosuđa.

3. Strane ugovornice obavezuju se da će obezbijediti da interesi govornika regionalnih ili manjinskih jezika budu zastupljeni ili uzeti u obzir unutar onih tijela koja će biti ustanovljena u skladu sa pravnim propisima i sa ciljem garantovanja slobode i pluralizma medija.

Član 12.

Kulturne aktivnosti i ustanove

1. Strane ugovornice obavezuju se da će, u pogledu kulturnih aktivnosti i ustanova - posebno biblioteka, videoteka, kulturnih centara, muzeja, arhiva, akademija, pozorišta i bioskopa, kao i u pogledu književnih djela i filmova, govornih oblika kulturnog izražavanja, festivala i industrije kulture, uključivši *inter alia* i primjenu novih tehnologija - na području na kojem se ti jezici koriste te u mjeri u kojoj su javne vlasti nadležne, imati ovlaštenja odnosno ulogu da u tom polju:

- a) ohrabruju one oblike izražavanja i inicijative koji su specifični za regionalne ili manjinske jezike te na različite načine učine dostupnim djela na tim jezicima;
- b) potiču razne načine pristupa na drugim jezicima radovima na regionalnim ili manjinskim jezicima, pomaganjem i razvijanjem prevođenja, sinhronizacije, post-sinhronizacije i prevođenja filmova putem titlova;
- c) učine dostupnim na regionalnim ili manjinskim jezicima djela proizvedena na drugim jezicima pomaganjem i razvijanjem prevođenja, sinhronizacije, post-sinhronizacije i prevođenja filmova putem titlova;
- d) obezbijede da tijela odgovorna za organizaciju ili pomaganje kulturnih aktivnosti različite vrste u odgovarajućoj mjeri uzimaju u obzir poznavanje i upotrebu regionalnih ili manjinskih jezika i kultura u svim poduhvatima koje one podstiču ili kojima pružaju podršku;
- e) promovišu mjere kako bi tijela koja su odgovorna za organizovanje ili pomaganje kulturnih aktivnosti raspolagala kadrom koji u potpunosti poznaje odgovarajuće regionalne ili manjinske jezike, kao i jezike ostalog dijela stanovništva;
- f) ohrabruju direktno učešće predstavnika govornika odgovarajućeg regionalnog ili manjinskog jezika u uspostavi kulturnih ustanova ili u planiranju kulturnih aktivnosti;
- g) ohrabruju i/ili olakšavaju osnivanje tijela odgovornih za skupljanje, arhivisanje, predstavljanje ili objavljivanje djela proizvedenih na regionalnim ili manjinskim jezicima;
- h) ako se ukaže potreba, osnivaju i/ili promovišu i finansiraju prevođenje i službe koje se bave terminološkim istraživanjima, posebno u pogledu održavanja i razvijanja odgovarajuće upravne, trgovačke, ekonomske, socijalne, tehničke ili pravne terminologije na svakom regionalnom ili manjinskom jeziku.

2. Strane ugovornice obavezuju se da će, u odnosu na područja koja su izvan onih na kojima se tradicionalno koriste regionalni ili manjinski jezici ukoliko broj govornika to opravdava, dozvoliti, ohrabrivati i/ili omogućiti odgovarajuće kulturne aktivnosti i institucije u skladu sa prethodnim stavom.

3. Strane ugovornice obavezuju se da će, kod provođenja svoje kulturne politike u inostranstvu, uzimati u obzir, na odgovarajući način, regionalne ili manjinske jezike te kulturu koju oni odražavaju.

Član 13.

Ekonomski i društveni život

1. Strane ugovornice obavezuju se da u pogledu ekonomskih i društvenih djelatnosti na cijelom državnom području:

- a) isključe iz svog zakonodavstva sve odredbe kojima se zabranjuje ili ograničava, bez opravdanog razloga, upotreba regionalnog ili manjinskog jezika u dokumentima koji se odnose na ekonomski ili društveni život, naročito u pogledu ugovora o radu te tehničkih dokumenata, kao što su uputstva za upotrebu proizvoda ili uređaja;
  - b) onemoguće uključivanje bilo koje odredbe u internim pravilima preduzeća i u privatnim dokumentima kojom se isključuje ili ograničava upotreba regionalnih ili manjinskih jezika, barem među govornicima istog jezika;
  - c) se suprotstave postupcima koji za cilj imaju da obeshrabe upotrebu regionalnih ili manjinskih jezika u vezi s ekonomskim ili društvenim djelatnostima;
  - d) olakšati i/ili ohrabriti upotrebu regionalnih ili manjinskih jezika i drugim sredstvima osim onih koja su navedena u prethodnim stavovima.
2. Strane ugovornice se obavezuju da, u pogledu ekonomskih i društvenih djelatnosti, u mjeri u kojoj su za njih nadležna tijela vlasti, te na području na kojem se koriste regionalni ili manjinski jezici kao i u granicama mogućnosti:
- a) uključe u svoje finansijske i bankarske propise odredbe kojima se dozvoljava, uz sprovođenje procedura koje su u skladu sa trgovačkom praksom, upotreba regionalnih ili manjinskih jezika u izradi naloga za plaćanje (čekova, mjenica itd.) ili drugih finansijskih dokumenata, odnosno da prema potrebi obezbijede primjenu takvih odredaba;
  - b) u ekonomskim i društvenim sektorima koji su direktno pod njihovim nadzorom (javni sektor) organizuju aktivnosti u cilju promovisanja upotrebe regionalnih ili manjinskih jezika;
  - c) obezbijede da ustanove socijalne zaštite, poput bolnica, domova penzionera ili prihvatilišta, ponude mogućnost primanja i liječenja lica koja koriste regionalne ili manjinske jezike na njihovom jeziku, ako im je potrebna njega zbog lošeg zdravlja, starosti ili iz drugih razloga;
  - d) obezbijede na odgovarajući način dostupnost uputstava koja se tiču bezbjednosti na regionalnim ili manjinskim jezicima;
  - e) preduzmu mjere da nadležno tijelo vlasti učini dostupnim informacije o pravima potrošača na regionalnim ili manjinskim jezicima.

Član 14.

Prekogračna razmjena

Strane ugovornice obavezuju se da:

- a) primjenjuju postojeće bilateralne i multilateralne sporazume koji ih povezuju sa državama u kojima se koristi isti jezik u istom ili sličnom obliku ili, ukoliko se ukaže potreba, nastoje da zaključe takve sporazume da bi podstakle kontakte među govornicima istoga jezika u odgovarajućim državama na polju kulture, obrazovanja, informisanja, stručnog obrazovanja i doškoloavanja;
- b) olakšaju i promovišu prekograničnu saradnju u korist regionalnih ili manjinskih jezika, posebno između regionalnih i lokalnih vlasti na čijem se području koristi isti jezik u istom ili sličnom obliku.

DIO IV. PRIMJENA POVELJE

Član 15.

Periodični izvještaji

1. Strane ugovornice će periodično podnositi generalnom sekretaru Savjeta Evrope, u obliku kojeg propiše Komitet ministara, izvještaje o svojoj politici koju sprovode u skladu sa Dijelom II. ove Povelje, te o mjerama koje su preduzele primjenjujući one odredbe Dijela III. koje su prihvatile. Prvi izvještaj treba podnijeti u roku od godinu dana nakon stupanja na snagu Povelje u odnosu na stranu ugovornicu, a druge izvještaje u intervalima od tri godine nakon prvog izvještaja.
2. Strane ugovornice će svoje izvještaje javno objaviti.

Član 16.

Ispitivanje izvještaja

1. Izvještaje koji se podnose generalnom sekretaru Savjeta Evrope prema članu 15. razmatraće komisija eksperata, koja će se imenovati u skladu sa članom 17.
2. Tijela ili udruženja koja legalno djeluju u strani ugovornici mogu upozoriti komisiju eksperata na pitanja koja se odnose na ono što preuzima strana ugovornica s obzirom na Dio III. ove Povelje. Nakon konsultacija sa stranom ugovornicom, komisija eksperata može uzeti u obzir ovu informaciju radi pripreme izvještaja iz stava 3. u daljem tekstu. Ta tijela ili udruženja također mogu da podnose izjave koje se odnose na politiku koju sprovode strane ugovornice u skladu sa Dijelom II.
3. Na osnovu izvještaja iz stava 1. i informacije iz stava 2, komisija eksperata pripremiće izvještaj za Komitet ministara. Taj izvještaj treba da bude popraćen komentarima koje su strane ugovornice zamoljene da daju, a Komitet ministara ih može učiniti dostupnim javnosti.
4. Izvještaj iz stava 3. treba posebno sadržavati prijedloge komisije eksperata upućene Komitetu ministara za pripremu onih preporuka koje će ovo tijelo uputiti, po potrebi, stranama ugovornicama.
5. Generalni sekretar Savjeta Evrope uputiće svake dvije godine detaljan izvještaj Parlamentarnoj skupštini o primjeni ove Povelje.

Član 17.

Komisija eksperata

1. Komisiju eksperata činiće po jedan član iz svake strane ugovornice kojeg imenuje Komitet ministara na osnovu liste pojedinaca koji posjeduju najviši moralni integritet i priznatu stručnost u pitanjima koja razrađuje Povelja, a koje predlaže strana ugovornica.
2. Članovi komisije biće imenovani na mandat od šest godina i mogu biti ponovno izabrani. Onaj član komisije koji nije u stanju da do kraja ispuni svoj mandat biće zamijenjen prema postupku iz stava 1, te će član koji ga zamjenjuje dovršiti njegov mandat.
3. Komisija eksperata usvojiće svoj poslovnik. NJen sekretarijat, odnosno tehničke službe organizovaće generalni sekretar Savjeta Evrope.

DIO V. ZAVRŠNE ODREDBE

Član 18.

Ova Povelja otvorena je za potpisivanje državama članicama Savjeta Evrope. Ona podliježe ratifikaciji, prihvatanju ili odobrenju. Instrumenti ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja polažu se kod generalnog sekretara Savjeta Evrope.

Član 19.

1. Ova Povelja stupa na snagu prvog dana u mjesecu koji pada nakon isteka perioda od tri mjeseca od dana kada je pet država članica Savjeta Evrope izrazilo svoju saglasnost da prihvataju Povelju u skladu sa odredbama člana 18.
2. Za one države članice koje nakon toga izraze svoju saglasnost da prihvataju njene odredbe, Povelja će stupiti na snagu prvog dana u mjesecu koji pada nakon isteka perioda od tri mjeseca od dana polaganja instrumenta ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja.

Član 20.

1. Nakon stupanja na snagu ove Povelje, Komitet ministara Savjeta Evrope može uputiti poziv bilo kojoj državi koja nije članica Savjeta Evrope da prihvati ovu Povelju.
2. Za države koje pristupaju Povelji, ona će stupiti na snagu prvog dana u mjesecu koji pada nakon isteka perioda od tri mjeseca od dana polaganja instrumenta prihvatanja kod generalnog sekretara Savjeta Evrope.

Član 21.

1. Svaka država može u vrijeme potpisivanja ili prilikom polaganja instrumenta ratifikacije, prihvatanja, odobrenja ili pristupanja, staviti jednu ili više rezervi u odnosu na stav 2. do 5. Člana 7. ove Povelje. Nije dozvoljeno stavljanje drugih rezervi.
2. Svaka država ugovornica koja je izrazila svoje rezerve u smislu prethodnog stava može ih u potpunosti ili djelomično povući putem obavijesti koja se upućuje generalnom sekretaru Savjeta Evrope. Povlačenje stupa na snagu na dan kada generalni sekretar primi takvu obavijest.

Član 22.

1. Svaka strana ugovornica može u bilo koje vrijeme odustati od ove Povelje putem obavijesti koja se upućuje generalnom sekretaru Savjeta Evrope.
2. Takvo odustajanje stupa na snagu prvog dana u mjesecu koji pada nakon isticanja perioda od šest mjeseci od datuma kada generalni sekretar primi obavijest.

Član 23.

Generalni sekretar Savjeta Evrope će službeno obavijestiti države članice Savjeta te svaku državu koja je pristupila ovoj Povelji o:

- a) svakom potpisivanju;
- b) polaganju instrumenta ratifikacije, prihvatanja, odobrenja ili pristupanja;
- c) svakom stupanju na snagu ove Povelje u skladu sa članom 19. i 20;
- d) svakoj obavijesti primljenoj s obzirom na primjenu odredaba člana 3. stav 2.;
- e) svakom drugom aktu, obavijesti ili saopštenju koje se odnosi na ovu Povelju.

U potvrdu čega su dolje-potpisani, propisno ovlašteni u tom smislu, potpisali ovu Povelju.

Sastavljeno u Strasbourgu 5. novembra 1992. godine na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu su oba teksta jednako vjerodostojna, u jednom primjerku koji se deponuje u arhivu Savjeta Evrope. Generalni sekretar Savjeta Evrope dostavit će ovjerene prepise svakoj državi članici Savjeta Evrope, kao i svakoj državi pozvanoj da pristupi ovoj Povelji. «

Član 3.

Prilikom predaje ratifikacionog instrumenta, Bosne i Hercegovina će dati slijedeće izjave:

"1. U skladu sa obavezama sadržanim u članu 2. stav 2. Evropske povelje o regionalnim i manjinskim jezicima Bosna i Hercegovina prihvata da se u Bosni i Hercegovini za albanski, crnogorski, češki, italijanski, mađarski, makedonski, njemački, poljski, rumunski, rusinski, slovački, slovenački, turski, ukrajinski i jevrejski (jidiš i ladino) primjenjuju:

- član. 8. Obrazovanje

8. 1. a) iii; b) iv; c) iv; d) iv; g);

- član 9. Pravosudna tijela

9. 1. a) ii; iii; b) ii; iii; c) ii; iii; 2. c);

-Član 10. Tijela uprave i javne službe

10. 1. a) iv; c); 2. a); b); g); 3. c); 4. c); 5.;

-Član 11. Mediji

11. 1. a) iii; b) i; c) ii; e) ii; 2.; 3.;

-Član 12. Kulturne aktivnosti i ustanove

12. 1. a); e); f); g); 2.;

-Član 13. Ekonomski i društveni život

13. 1. c); d);

-Član 14. Prekogranična razmjena

14. a); b);,

a za romski jezik primjenjuju se:

-Član 8. Obrazovanje

8. 1. a) iii; b) iv; c) iv; d) iv; e) iii; f) iii; g);

-Član 9. Pravosudna tijela

9. 1. a) ii; iii; b) ii; iii; c) ii; iii; 2. c);

-Član 10. Tijela uprave i javne službe

10. 1. a) iv; c); 2. a); b); g); 3. c); 4. c); 5.;

-Član 11. Mediji

11. 1. a) iii; b) i; c) ii; d); e) ii; g); 2.;3.;

-Član 12. Kulturne aktivnosti i ustanove

12. 1. a); e); f); g); 2.;

-Član 13. Ekonomski i društveni život

13. 1. c); d);

-Član 14. Prekogranična razmjena

14. a); b);

2. U vezi sa članom 1. b) Evropske povelje o regionalnim i manjinskim jezicima Bosna i Hercegovina izjavljuje da se termin "teritorija na kojoj se regionalni ili manjinski jezici upotrebljavaju" odnosi na područja u kojima su regionalni ili manjinski jezici u službenoj upotrebi u skladu sa zakonima Bosne i Hercegovine."

Član 4.

Ova Odluka biće objavljena u "Službenom glasniku BiH" na srpskom, bosanskom i hrvatskom jeziku i stupa na snagu danom objavljivanja.

Izvod iz popisa stanovništva BiH 1991. godine

Narod Broj Udio

Bošnjaci (Muslimani)	1.902.956	43.47 %
Srbi	1.366.104	31.21 %
Hrvati	760.852	17.38 %
Jugoslaveni	242.682	5.54 %
Crnogorci	10.071	0.23 %
Makedonci	1.596	0.03 %
Slovenci	2.190	0.05 %
Albanci	4.295	0.10 %
Česi	590	0.01 %
Italijani	732	0.02 %
Jevreji	426	0.01 %
Mađari	893	0.02 %
Nijemci	470	0.01 %
Poljaci	526	0.01 %
Romi	8.864	0.20 %
Rumuni	162	0.01 %
Rusi	297	0.01 %
Rusini	133	0.01 %
Slovaci	297	0.01 %
Turci	267	0.01 %
Ukrajinci	3.929	0.09 %
Ostali	17.592	0.40 %
Nisu se nacionalno izjasnili	14.585	0.33 %
Regionalno	224	0.01 %
Nepoznato	35.670	0.81 %

IZVJEŠTAJ
O REZULTATIMA JAVNE RASPRAVE O NACRTU ZAKONA O PRAVIMA
PRIPADNIKA NACIONALNIH MANJINA U KANTONU SARAJEVO

Skupština Kantona Sarajevo, na sjednici od 31.05.2011. godine, utvrdila je nacrt Zakona o pravima pripadnika nacionalnih manjina u Kantonu Sarajevo i uputila ga na javnu raspravu u kantonalnim organima, jedinicama lokalne samouprave, naučnim i stručnim ustanovama i udruženjima pripadnika nacionalnih manjina čije je sjedište u Kantonu Sarajevo, u trajanju od 30 dana, s tim da javnu raspravu organizuje i vodi Vlada Kantona Sarajevo, a Vlada Kantona Sarajevo obavezana je da, nakon provedene javne rasprave, podnese Skupštini Kantona Sarajevo Izvještaj o rezultatima javne rasprave, koji sadrži primjedbe, prijedloge i mišljenja, kao i da obrazloženje razloga zbog kojih pojedine primjedbe, prijedlozi i mišljenja nisu prihvaćeni, a nakon toga pripremi prijedlog Zakona o pravima pripadnika nacionalnih manjina u Kantonu Sarajevo.

Primjedbe, prijedloge i mišljenja dostavili su :

1. Vijeće Crnogorske nacionalne manjine u Bosni i Hercegovini
2. Dr.sci.med.Nabil Naser
3. Slovensko kulturno društvo Cankar Sarajevo
4. Udruženje građana italijanskog porijekla Sarajevo
5. Udruženje «Palestinska dijaspora» u Bosni i Hercegovini

Ovim izvještajem obuhvaćene su i primjedbe, prijedlozi i sugestije koje su u javnoj raspravi o nacrtu Zakona dali poslanici na 4. radnoj sjednici Skupštine Kantona Sarajevo:

Zaim Backović
Kenan Ademović
Naser Nabil
Fikreta Mulaosmanović
Hanka Vajzović
Predrag Kojević
Kemal Ademović
Nabil Naser

PRIMJEDBE, PRIJEDLOZI I SUGESTIJE

Član 2.

Udruženje građana italijanskog porijekla Sarajevo- U članu 2. tačka 3. gdje stoji:na pitanja koja nisu regulisana ovim zakonom, neposredno se primjenjuju zakoni..., predlažemo da se kraj rečenice dopuni sa međunarodnim konvencijama.

STAV PREDLAGAČA

Prijedlog se privata, na način da se stav (2) dopunjava riječima: «kao i drugi međunarodni pravni dokumenti o ljudskim pravima i pravima nacionalnih manjina», s obzirom da se stav (3) odnosi isključivo na neposrednu primjenu zakona BiH i Federacije BiH.

Član 3.

1. Poslanik Dr. sci. med. Nabil Naser- povodom definicije nacionalne manjine u članu 3. stav 1. Zakona, dostavio je prijedlog da se, u saradnji sa Centralnom izbornom komisijom Bosne i Hercegovine pozabavimo pitanjem definicije nacionalne manjine, koja bi bila sveobuhvatna i koja će onemogućiti zloupotrebe iste od strane drugih, pitajući se da li je dovoljno smatrati neku osobu da pripada nekoj nacionalnoj manjini samo na osnovu njenog izjašnjavanja, bez postojanja određenih dokaza koji ukazuju da ta osoba zaista ima neku stvarnu vezu sa nacionalnom manjinom za koju se deklariše (mjesto rođenja, porijeklo roditelja, bračna veza... itd). Također predlaže da se od Centralne izborne komisije BiH zatraži odgovor na slijedeće pitanje: "Koji su kriteriji na osnovu kojih CIK BiH prihvata izjašnjavanje kandidata za bilo koje izbore da pripada narodu iz reda ostalih, te da li je kandidat dužan dostaviti određene dokumente koji dokazuju i potvrđuju njegovo izjašnjavanje. Ovo navodim u cilju onemogućavanja daljne zloupotrebe "lažnog" predstavljanja pojedinaca da su iz reda "ostalih" iz čistih političkih razloga i interesa, a što je, nažalost, prisutno u praksi na svim nivoima vlasti unutar svih kantona i Federacije BiH."

2. Udruženje «Palestinska dijaspora» u Bosni i Hercegovini- postavlja isto pitanje i isti zahtjev kao i Poslanik Dr. sci. med. Nabil Naser.

3. Poslanik Zaim Backović –«Ja bih vama predložio, kako ne bi smo došli u nešto što se zove pravna nemogućnost provođenja zakona, jer ovdje govorite o istom etničkom ili tradicionalnom, pa ćete imati situaciju, recimo ljude porijeklom iz Crne Gore, koji imaju etničko isto, a tradicionalno različito. Pa ćete imati tradicionalno isto, a etničko različito, ja vam govorim jer je moje porijeklo odozdo, i ja znam šta se u konglomeratu tih odnosa dešava. Pa ćete imati recimo porijeklo albanske populacije, koja je objektivno možda i prva ili druga nacionalna manjina u BIH, ali ćete imati dvije različite populacione kategorije, to su ovi porijeklom direktno sa Kosova ili ovi koji su porijeklom iz Crne Gore, gdje su etnički isti ali po tradiciji i običaju potpuno različiti. Tako da tu moramo izbjeći tu malu začkoljicu, naći neku drugu definiciju, neki drugi modus. Moramo, inače ćemo imati probleme. Kad je u pitanju zaštita mladog naraštaja sa aspekta ovog etničkog i nacionalnog uz puno uvažavanje smatram da ovo morate uskladiti i sa ministrom obrazovanja, gdje je škola osnov očuvanja identiteta jednog čovjeka. Osnov. To je tradicija, jezik, kultura itd.. e evo u Crnoj Gori „šć“ pa kako ćemo ga uvesti u škole? Moje dijete želi da „šć“. Da da „šć“ Šćepan, Šćepan polje i da ne nabrajam. Znači to su stvari koje trebamo uskladiti sa nekim drugim.»

4. Poslanica Hanka Vajzović- Smatram da bi malo opreznije trebalo neke odredbe ovdje regulirati. I zapravo sam htjela ukazati na jedan problem koji izlazi izvan okvira ovog kantona, on ide već na više razine. Pitanje determiniranja ili definiranja uopće što su manjine a što su ostali. Sve manjine su u našem slučaju u ustavnim rješenjima podvedene pod ostale, a onda tu nalazimo jednu kategoriju koja je opet i u ovom slučaju nepravedno zaobiđena. To su oni koji ne idu u ovu definiciju, po kojoj to stanovništvo objedinjeno tradicijom, običajima, vjerovanjem, jezikom, kulturom duhovnosti, ovdje imamo dosta ostalih koji su posve izjednačeni sa konstitutivnim narodima i pitanje gdje su i njihova prava, zapravo se uopće oni ovdje ne tretiraju ni u kom pogledu. Dakle, ključno pitanje koje mene ovdje potiče na diskusiju i na razmišljanje, ova definicija koju bi vrijedilo nekako preispitati. To jeste dio stanovništva, državljani BIH, koji se ne izjašnjavaju kao konstitutivni. To je ključno nije trebalo ništa drugo ni nabrajati, samo ako nisu konstitutivni, onda su oni manjine. Je li uredu autohtone manjine svrstati ovdje i one koji se naprosto neće nacionalno izjašnjavati?

5. Poslanik Kenan Ademović- «Mislim da ovaj Nacrt zakona na jedan način oduzima i ono što su nacionalne manjine imale utvrđene Zakonom BIH i Evropskom konvencijom o ljudskim pravima. A to ću obrazložiti vrlo kratko na par primjera na nacrt zakona. Član 3 bi se morao mijenjati jer nigdje ne piše na kraju prvog stava da treba da se vodi željom za očuvanje tih obilježja a samim tim

znači da bi došlo do asimilacije nacionalnih manjina, što je zakonom zabranjeno i zabranjeno evropskom konvencijom o ljudskim pravima. Pošto predstavljam da je ovaj zakon usklađen sa državnim zakonom BiH, kao nacionalne manjine ovdje se u kantonalnom spominju austrijanci, dok u državnom ja to nisam vidio. Jel sad to znači da nacionalne manjine kantona ne postoje u državi?. I još ću samo jedno reći, i to je na kraju, da li je ovaj nacrt Zakona s obzirom da vidim da je usklađen sa državnim zakonom, međutim da bi on bio usklađen sa zakonima Evropske unije, treba da bude usklađen sa svim sljedećim, ne mogu da nađem, uglavnom sa svim ostalim evropskim dokumentima a koja nisu ovdje pobrojana: a to su: direktive evropske komisije OSC i ostala sva, koja ću ja proslijediti ministarstvu. Nije usklađen sa načelima Povelje UN, da li je usklađen sa Općom deklaracijom o pravima čovjeka međunarodnim faktorima, građanskim političkim pravima, da li je usklađen sa završnim aktom Međunarodne organizacije za evropsku sigurnost, da li je usklađen sa Pariškom poveljom za novu Evropu i drugim dokumentima OSCE-a koji se odnose na prava čovjeka. Da li je usklađen sa Deklaracijom o ukidanju svih oblika nesnošljivosti te ukidanju svih diskriminacija na temelju vjere i uvjerenja? I ja koliko sam vidio to nije tako, smatram da je ovaj Nacrt preuranjen, ja za njega neću glasati.

6. Poslanik Predrag Kojević-.... mislim da bi bilo vrlo opasno da ovo miješamo sa drugim problemom koji mi imamo, a to je nekonstitutivnost ostalih, zaista samo sam to htio. Da li se svi ovdje razumijemo da govorio o ostvarivanju određenih kulturoloških i drugih prava, a da se politička prava s kojima imamo prava u slučaju ostalih ovdje ne .. mislim da bi bilo za ostale i nas koji se borimo za te ostale da postanu konstitutivni da uđu u ovaj zakon i da se o tome raspravlja.

STAV PREDLAGAČA

Prijedlog da se izmijeni definicija nacionalne manjine ne može se prihvatiti.

S obzirom da je definicija nacionalnih manjina propisana navedenim zakonima o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina Bosne i Hercegovine i Federacije Bosne i Hercegovine, uz koje se primjenjuje i ovaj kantonalni zakon , nema potrebe da se ta definicija ponavlja te se predlaže novi član 3. koji glasi:

«Član 3.

(Definicija nacionalne manjine i zaštita prava)

Kanton štiti položaj i ravnopravnost pripadnika nacionalnih manjina definisanih zakonima o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina Bosne i Hercegovine i Federacije Bosne i Hercegovine .»

Ministarstvo pravde i uprave je u članu 3. stav (1) nacarta Zakona o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina prenijelo definiciju nacionalnih manjina koja je data u članu 3. stav 1. Zakona o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina BiH ("Službeni glasnik BiH", br. 12/03, 76/05 i 93/08), odnosno u članu 3. stav 1. Zakona o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 56/08), koja je identična i glasi:

"Nacionalna manjina, u skladu sa ovim zakonom, je dio stanovništva-državljana BiH koji ne pripadaju ni jednom od tri konstitutivna naroda, a sačinjavaju je ljudi istog ili sličnog etničkog porijekla, iste ili slične tradicije, običaja, vjerovanja, jezika, kulture i duhovnosti i bliske ili srodne povijesti i drugih obilježja. "

Ustav Bosne i Hercegovine ne sadrži definiciju nacionalne manjine.

U Presudi Evropskog suda za ljudska prava u slučaju Sejdić i Finci protiv Bosne i Hercegovine , Sud konstatuje da "Ustav Bosne i Hercegovine razlikuje "konstitutivne narode" (lica koja se izjašnjavaju kao Bošnjaci, Hrvati i Srbi) i "ostale" (pripadnike etničkih manjina i lica koja se ne izjašnjavaju kao pripadnici bilo koje grupe zbog mješovitih brakova, mješovitih brakova roditelja ili drugih razloga), te da je u bivšoj Jugoslaviji o etničkoj pripadnosti odlučivalo isključivo lice samoopredjeljenjem, a na taj način nisu se tražili nikakvi objektivni kriteriji kao što je poznavanje određenog jezika ili pripadnost određenoj religiji i isto tako nije bilo potrebno da ostali

članovi određene etničke grupe to private. Ustav ne sadrži odredbe koje se odnose na određivanje nečije etničke pripadnosti: izgleda da se pretpostavljalo da je tradicionalno samoopredjeljenje dovoljno. “

Definiciju nacionalne manjine ne poznaje ni Ustav Federacije BiH.

Saglasno odredbama člana 4.19. Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, kandidatska lista sadrži , između ostalog, izjašnjenje o pripadnosti "konstitutivnom narodu" ili grupi ostalih, izjašnjenje mora biti ovjereno na način propisan zakonom, a koristit će se kao osnov za ostvarivanje prava na izabranu, odnosno imenovanu funkciju za koju je uslov izjašnjenje o pripadnosti konstitutivnom narodu ili grupi ostalih u izbornom ciklusu za koji je kandidatska lista podnesena, te da kandidat ima pravo da se ne izjasni o svojoj pripadnosti "konstitutivnom narodu" ili grupi "ostalih", ali neizjašnjavanje će se smatrati kao odustajanje od prava na izabranu, odnosno imenovanu funkciju za koju je takvo izjašnjenje uslov."

Iz ovih odredaba također proističe da se pripadnost grupi “ostalih” u koju spadaju i nacionalne manjine, stiče samo izjašnjavanjem pojedinca, te se ne definiše već samo koristi pojam “pripadnik nacionalne manjine u Bosni i Hercegovini”.

Odredbama člana 3. Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnim manjina utvrđeno je :
»Svaki pripadnik nacionalne manjine ima pravo da slobodno bira da se prema njemu ophode ili ne ophode kao takvom ...»

Ministarstvo pravde i uprave dostavilo je traženi upit CIK-u BiH i ministarstvima pravde Federacije BiH i Bosne i Hercegovine.

CIK BiH u svom odgovoru citira navedene odredbe Izbornog zakona, prema kojima kandidat ima pravo da se izjasni ili ne izjasni o pripadnosti konstitutivnom narodu ili grupi ostalih, kao i član 36. Pravilnika o prijavi i ovjeri političke stranke, nezavisnog kandidata, koalicije ili liste nezavisnih kandidata za učešće u neposrednim izborima i postupak prijave i ovjere kandidata za popunjavanje garantovanih mandata za pripadnike nacionalnih manjina («Službeni glasnik BiH», broj 37/10), kojim je propisano , da se kandidatska lista sastoji od obrasca koji sadrži između ostalog , i podatak koji se odnosi na izjašnjavanje kandidata o pripadnosti konstitutivnom narodu ili grupi ostalih, ali Pravilnik ne propisuje obavezu podnošenja dokumentacije kojom kandidat dokazuje razloge za svoje izjašnjenje o pripadnosti konstitutivnom narodu ili grupi ostalih.

Također ističu da poglavlje 13A»Učešće pripadnika nacionalnih manjina u izborima za općinski nivo» Izbornog zakona BiH reguliše zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u općinskom, odnosno gradskom vijeću, srazmjerno procentu njihovog učešća u stanovništvu prema poslednjem popisu u Bosni i Hercegovini, a odredbama člana 37.pomenutog Pravilnika propisan je obrazac koji sadrži, između ostalih, podatak koji se odnosi na izjašnjenje kandidata o pripadnosti nacionalnoj manjini u skladu sa članom 3.stav 2. Zakona o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina («Službeni glasnik BiH», br. 12/03, 76/05 i 93/08)(definicija nacionalne manjine), te da iz navedenih odredaba proističe da oni kandidati koji se izjašnjavaju kao «ostali» (npr.Bosanac) na posebnoj kandidatskoj listi za nacionalne manjine na izborima za općinski nivo, ne smatraju se pripadnicima nacionalne manjine.

Kad je u pitanju zaštita mladog naraštaja, ukazujemo da su odredbe člana 11. st. (3),(4) i (5) i čl. 12. i 14. usaglašene sa Ministarstvom obrazovanja i nauke , odnosno preuzeta su rješenja iz zakona o obrazovanju, koji je vodio računa o brojnosti djece koja su pripadnici nacionalne manjine (obezbjeđivanje obrazovanja na jeziku te manjine, a ako čine jednu petinu učenika i obezbjeđivanje dodatne nastave o jeziku, književnosti, istoriji i kulturi manjine kojoj pripadaju , ako to zahtijeva većina njihovih roditelja) i osiguravanje nastave iz maternjeg jezika učeniku-pripadniku nacionalne manjine u kantonalnim javnim ustanovama.

Ne može se prihvatiti primjedba da u stavu 3.člana 1. treba dodati pitanja koja su sadržana u članu 1.Zakona, kao ni primjedba da zakon nije usklađen sa međunarodnim dokumentima.

U članu 1.nacrta Zakona nedvosmisleno je utvrđeno šta se ovim zakonom uređuje, saglasno ovlaštenju iz zakona BiH i Federacije BiH, a to su način, dinamika i institucije za ostvarivanje prava i obaveza pripadnika nacionalnih manjina u Kantonu Sarajevo , koja su utvrđena zakonom

BiH i Federacije BiH, te obaveze organa vlasti Kantona da poštuju i štite, očuvaju i razvijaju etnički, kulturni, jezički i vjerski identitet svakog pripadnika nacionalne manjine u Kantonu, koji je državljanin Bosne i Hercegovine i stanovnik je Kantona.

U članu 2. nacrta Zakona propisano je da se , kao sastavni dio pravnog sistema Kantona Sarajevo, uz ovaj zakon neposredno primjenjuju :

-Okvirna konvencija za zaštitu nacionalnih manjina Savjeta Evrope i

-Evropska povelja o regionalnim i manjinskim jezicima neposredno se primjenjuju i sastavni su dio pravnog sistema Kantona i

- zakoni o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina Bosne i Hercegovine i Federacije Bosne i Hercegovine, u pogledu pitanja koja nisu regulisana ovim zakonom , što isključuje mogućnost asimilacije nacionalnih manjina i nije tačno da se ovim zakonom oduzimaju ili umanjuju prava nacionalnih manjina utvrđena Zakonom BiH i Evropskom konvencijom o ljudskim pravima.

Sve navedene konvencije i drugi međunarodni pravni dokumenti koji se navode, tvrdeći da ovaj zakon nije s njima usklađen, sastavni su dio međunarodne pravne zaštite svih građana i odnose se i na pripadnike nacionalnih manjina koji su građani Bosne i Hercegovine, a istovremeno su navedene i kao sastavi dijelovi navedenih posebnih konvencija koje se odnose na pripadnike nacionalnih manjina i s njima su usaglašeni zakoni BiH i Federacije BiH kojima se reguliše zaštita prava pripadnika nacionalnih manjina, a Kanton ih potpunije reguliše (to su sve međunarodne konvencije koje su sastavni dio Ustava Bose i Hercegovine (Aneks I) i Ustava Federacije Bosne i Hercegovine (Aneks).

Da bi se i formalno-pravno potvrdila ovo obrazloženje, u stavu (2) člana 2. dodate su riječi:»kao i drugi međunarodni pravni dokumenti o ljudskim pravima i pravima nacionalnih manjina»

7. Poslanik Dr.sci.med.Nabil Naser - stav (2) člana 3. –Mišljenja je da je neophodno, u sklopu nabrojanih nacionalnih manjina dodati i Arape.Naime , na području Kantona Sarajevo i FBiH živi i radi nacionalna manjina –Arap, državljani BiH, a koji su porijeklom iz raznih Arapskih zemalja:Egipta, Jordana,Palestine,Sudana,Sirije, Iraka, Libije, Maroku, Tunisa,Alžira, Libana, Kuvajta, Saudijske Arabije.....itd.

8. Udruženje «Palestinska dijaspora» u Bosni i Hercegovini- predlažu isto kao i poslanik Dr.sci.med.Nabil Naser, uz navođenje da Udruženje «Palestinske dijaspore» u BiH broji više od 400 članova sa članovima njihovih porodica, koji su državljani BiH, a porijeklom su Arapi iz države Palestine.Članovi Udruženja su uglavnom visokoobrazovani i zaposleni unutar javnih i privatnih ustanova u FBiH.Također na području FBiH žive i rade Arapi iz drugih arapskih zemalja: Egipta, Jordana,Palestine,Sudana,Sirije, Iraka, Libije, Maroku, Tunisa,Alžira, Libana, Kuvajta, Saudijske Arabije.....itd.

STAV PREDLAGAČA

Izmijenjeni član 3.Zakona ne nabraja nacionalne manjine, već upućuje na definiciju nacionalne manjine iz zakona BiH i Federacije BiH, koja ne spriječava i pripadnike svih ostalih nenabrojanih nacionalnih manjina da se izjasne o svojoj pripadnosti i participiraju prava iz zakona.

9. Poslanik Kenan Ademović – stav (2) člana 3.-Pošto pretpostavljam da je ovaj zakon usklađen sa državnim zakonom BIH, kao nacionalne manjine ovdje se u kantonalnom spominju Austrijanci, dok u državnom ja to nisam vidio. Jel sad to znači da nacionalne manjine Kantona ne postoje u državi?

STAV PREDLAGAČA

Ukoliko nisu nabrojane sve nacionalne manjine u odredbi državnog zakona, ne znači da one ne postoje u državi, nego samo da nisu nabrojane i da su obuhvaćene formulacijom « i drugi koji ispunjavaju uslove iz stava (1) ovog člana. «

S obzirom na to, nema nikakvog razloga da se među nabrojane nacionalne manjine ne uključe i Austrijanci, pogotovo što je to zahtjev pripadnika Udruženja austrijske nacionalne manjine, poštujući njihovo pravo, utvrđeno međunarodnim konvencijama, da se izjasne o svojoj nacionalnoj pripadnosti i da ih se kao takve priznaje i poštuje.

Član 4.

1. Poslanik Dr.sci.med.Nabil Naser- stav 1. člana 4.- u cilju zabrane diskriminacije, mišljenja sam da je kao mehanizam zaštite od diskriminacije potrebno unutar ovog zakona navesti kaznene odredbe koje su navedene u članu 25.Ustava Kantona Sarajevo koji glasi:Zabranjena je i kažnjiva svaka radnja, podsticanje, organiziranje i pomaganje djelatnosti koje bi mogle ugroziti opstanak neke nacionalne manjine, izazvati nacionalnu mržnju, dovesti do diskriminacije ili stavljanja pripadnika nacionalne manjine u neravnopravan položaj.

Krivično gonjenje i sankcionisanje počinitelaca djela iz prethodnog stava vrši se prema odgovarajućem krivičnom ili prekršajnom zakonodavstvu BiH.

2. Udruženje «Palestinska dijaspora» u Bosni i Hercegovini-identičan prijedlog kao i poslanik Dr.sci.med.Nabil Naser.

STAV PREDLAGAČA

Prijedlog se prihvata, na način da se dodaje Poglavlje X- Kaznene odredbe i član 36., koji glasi :

«Član 36.

(1)Zabranjena je i kažnjiva svaka radnja, podsticanje, organiziranje i pomaganje djelatnosti koje bi mogle ugroziti opstanak neke nacionalne manjine, izazvati nacionalnu mržnju, dovesti do diskriminacije ili stavljanja pripadnika nacionalne manjine u neravnopravan položaj.

(2) Krivično gonjenje i sankcioniranje počinitelaca djela, iz prethodnog stava, vrši se prema odgovarajućem krivičnom ili prekršajnom zakonodavstvu u BiH. «

Član 5.

Poslanik Kenan Ademović-Što se tiče da član 5., garantovanje sloboda daju se slobode, dozvoljava se mirno okupljanje, da li to znači da im nije dozvoljeno nikakvo drugo okupljanje sem mirnog okupljanja?

STAV PREDLAGAČA

Odredbama člana 5. ovog zakona garantuju se prava utvrđena Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, među kojima je i sloboda mirnog okupljanja, kao jedno od osnovnih ljudskih prava zaštićeno odredbama člana 11.(Sloboda okupljanja i udruživanja) Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda («svako ima pravo slobodu mirnog okupljanja i udruživanja sa drugima, uključujući i pravo osnivanja sindikata i pridruživanja sindikatima zbog zaštite svojih interesa»), koje može biti ograničeno na način propisan zakonom i koji je neophodan u demokratskom društvu u interesu nacionalne bezbjednosti ili javne sigurnosti, u cilju spriječavanja nereda ili zločina, zaštite zdravlja ili morala ili zaštite sloboda i prava drugih».)

Član 6.

1. Vijeće crnogorske nacionalne manjine u Bosni i Hercegovini

Predložemo dopunu člana 6. nacrta Zakona dodavanjem stava (4) sa slijedećom formulacijom: « (4) Vijeće nacionalnih manjina Kantona Sarajevo učestvuje u odabiru (selekciji) projektnih aktivnosti i troškova rada udruženja pripadnika nacionalnih manjina koji se financiraju u okviru planiranih i osiguranih budžetskih sredstava, a dodjeljuju se na osnovu javnog poziva." »

Obrazloženje

Uspostavom Vijeća nacionalnih manjina Kantona Sarajevo sistem institucija Kantona Sarajevo upotpunjuje se stalnim savjetodavnim tijelom sastavljenim od predstavnika nacionalnih manjina nastanjenih u Kantonu Sarajevo, koja u Vijeće imenuju njihova udruženja. Putem participacije ovlaštenih predstavnika Vijeća nacionalnih manjina, koja će shodno svojim internim aktima i procedurama imenovati samo Vijeće, planirana sredstva koja pripadaju udruženjima nacionalnih manjina u okviru osiguranih budžetskih sredstava u Kantonu Sarajevo, biti će dodijeljena odnosno usmjerena u realizaciju onih projektnih aktivnosti ili/i troškova rada koja su od najveće važnosti za pripadnike nacionalnih manjina u Kantonu Sarajevo. Predstavnici nacionalnih manjina biti će u prilici da direktno sudjeluju u procesu odlučivanja i donošenja odluka koje se direktno tiču njih samih, odnosno realizacije njihovih prava i potreba. Dalje, imamo li na umu mandat, odnosno dužnost Vijeća nacionalnih manjina Kantona Sarajevo "da zauzima stavove, daje prijedloge i preporuke organima vlasti u Kantonu po svim pitanjima koja su od značaja za položaj i ostvarivanje prava pripadnika svih nacionalnih manjina u Kantonu" prirodno je učešće Vijeća u odlučivanju o načinima na koji će planirana i osigurana budžetska sredstva, biti putem javnog poziva dodijeljena udruženjima i organizacijama nacionalnih manjina u Kantonu.

2. Slovensko kulturno društvo Cankar Sarajevo

Predlažu da stav 2. člana 6. glasi:

«Kanton obezbjeđuje, u okviru svojih budžetskih sredstava, sredstva radi ostvarivanja prava koja pripadaju nacionalnim manjinama na osnovu ovog zakona, kao i za aktivnosti udruženja pripadnika nacionalnih manjina u cilju očuvanja identiteta manjina.»

STAV PREDLAGAČA

Prijedlozi se prihvataju.

Član 8.

1. Poslanik Kenan Ademović- ....član 8 mislim da je došlo do greške, jer kaže: upotreba manjinskog jezika“, ja pri put čujem da je neki jezik manjinski, može biti jezik nacionalne manjine, a da li znači da jezici tih nacionalnih manjina su manje vrijedni od jezika konstitutivnih naroda. Pretpostavljam da jesu pošto su jezici nacionalnih manjina. Što se tiče s time da je u tački 10 nešto blago popravljeno.

2. Poslanik Predrag Kojević- ....Ja sam shvatio da se u ovom zakonu kada se govori o nacionalnim manjima inače izraz koji se u modernoj Evropi izbjegava iz etičkih razloga, o kome je kolega probao govoriti kada je govorio o upotrebi manjinskog jezika, izraza, to se izbjegava.....

STAV PREDLAGAČA

Prijedlog da se termin «manjinski jezik» zamijeni primjerenijim prihvata se.

Napominjemo da termin «manjinski jezik» nije greškom upotrebljen , već je preuzet iz Evropske povelje o regionalnim i manjinskim jezicima, odnosno Odluke o ratifikaciji Evropske povelje o regionalnim i manjinskim jezicima od strane Predsjedništva Bosne i Hercegovine i objavljene u «Službenom glasniku Bosne i Hercegovine- Međunarodni ugovori, broj 9/10.

Član 9.

1. Poslanica Fikreta Mulaosmanović

Moja diskusija vezana za Nacrt zakona o zaštiti prava manjina u KS bit će usmjerena samo na jedan član, a to je član 9, podnošenje pismenih ili usmenih zahtjeva na jeziku nacionalne manjine. Postavlja se pitanje koliko je opravdan stav 1 člana 9 ovog zakona iz razloga što bi njegova implementacija podrazumijevala proširenje administrativnog aparata u smislu obezbjeđenja

prevodioca ovakvih zahtjeva, posebno uzeli se u obzir da u KS živi više različitih nacionalnih manjina. Također neophodno je naglasiti da u evropskim zemljama je praksa da se svi službeni dopisi ili bilo koji drugi akti moraju podnositi isključivo na službenom jeziku ili na nekom od službenih jezika te zemlje. Dakle, ne želeći umanjiti bilo čija prava mišljenja sam da bi ovakav član komplikovao što rad organa što same usluge onih koji ih traže, to jeste pripadnika nacionalnih manjina. Stoga postavljam pitanje kako se vidi implementacija člana 9 i koliko će koštati njegova implementacija, misleći na prostor, ljudske resurse, prevodioca koji će obavljati te poslove, opremu itd.. i da li uopće ima odgovarajućeg stručnog kadra za ove poslove? Ovo pitanje je praktične naravi i svojom diskusijom ne želim umanjiti ničija prava, šta više podržavam ovaj Zakon, međutim, smatram da nije u redu da se donose zakoni koji su neporovodi jer se time obmanjuje i javnost i oni na koje se odnosi taj zakon.

2. Vijeće crnogorske nacionalne manjine u Bosni i Hercegovini

Umjesto predložene formulacije člana 9. nacrtu Zakona, predlažemo formulaciju:

"Član 9.

(Osiguranje podnošenja usmenih ili pismenih zahtjeva
na jeziku nacionalne manjine)

(1) U posebnim okolnostima, organi uprave, javne ustanove i javna preduzeća u Kantonu dužni su omogućiti pripadnicima nacionalnih manjina da mogu podnositi usmene ili pismene zahtjeve, kao i obraćati se organima vlasti, na jeziku te nacionalne manjine.

(2) Organi uprave, u skladu sa raspoloživošću svojih kapaciteta, mogu sastavljati akte na jeziku nacionalne manjine."

Predlaže se ili potpuno brisanje člana 9. ili njegova predložena izmjena.

Obrazloženje

Podnošenje usmenih ili pismenih zahtjeva organima uprave, javnim ustanovama i javnim preduzećima u Kantonu potrebno je ograničiti na službene bosanskohercegovačke jezike. Naime, većina ili gotovo svi pripadnici nacionalnih manjina, nastanjeni u Kantonu Sarajevo, poznaju i aktivno se služe službenim jezicima u BIH. No ukoliko bi u budućnosti došlo do izmjene i dopune Zakona o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina u Kantonu Sarajevo, u smislu priznanja statusa nacionalne manjine nekim drugim narodnostima koje u većoj mjeri ne poznaju službene BH jezike, mogućnost podnošenja usmenih ili pismenih zahtjeva na jezicima ovih narodnosti ili nacionalnih manjina, bi jako usporila, odnosno poskupila djelovanje i rad organa uprave, javnih ustanova i javnih preduzeća u Kantonu. Shodno tome predlaže se ili potpuno brisanje Člana 9. ili njegova predložena izmjena.

3. Gradonačelnik Grada Sarajeva

Predlaže da se član 9. zamijeni novim tekstom koji glasi:

«(1) Organi uprave, javne ustanove i javna preduzeća u Kantonu priznaju i obavezuju se da štite pravo svakom pripadniku nacionalne manjine da upotrebljava svoj jezik, slobodno i bez ometanja, privatno i javno, usmeno i pismeno, kao i da upotrebi svoje ime i prezime na jeziku manjine i da zahtijeva da kao takvo bude u javnoj upotrebi.

(2) U cilju obezbjeđivanja prava pripadnika nacionalne manjine iz prethodnog stava ovog člana, organi uprave, javne ustanove i javna preduzeća u Kantonu su obavezni preduzimati sve potrebne mjere i radnje, te angažovati prevodioca za jezik pripadnika nacionalne manjine, kad to situacija nalaže.

4. Poslanica Hanka Vajzović-.... Taj član 9 koji zaista iziskuje jedan oprez u smislu upotrebe jezika manjina, ovdje ostavlja problem, čak ako dodamo Kineze kojih i ovdje ima u velikom broju, svi bi mogli na svom jeziku u javnoj u administraciji, imali bi nakon ovog zakona pravo.

5.Poslanik Kemal Ademović ...Niz je nesagledivih problem a i neproovodivosti kad je u pitanju upravni postupak , jer sam po sebi upravni postupak ne znači u klasičnom smislu vođenje upravnog postupka u nekoj stvari, nego to znači svakodnevno komuniciranje građanina sa svim državnim organima na svim nivo imau Gradu Sarajevo i KS, ato je strašan problem, da vidimo kako stvari stoje u svijetu. Kada sletite u Ameriku onda izađete iz aviona, onda popunite obrazac na engeskom jeziku. Ako ga ne znate popuniti to je problem. Kada hoćete da steknete američko državljanstvo onda morate da naučite engleski jezik i da ga polazete i kad položite to je jedan od preduslova da dobijete državljanstvo. Dakle zašto ovo govorim postoji nešto štop se zove službeni jezik i obaveza komuniciranja svih građana u jednoj državi , pa bila ona lokalna zajednica ili šire je na službenom jeziku. Sve ostalo spada u domen korištenje jezika, historijsko kulturno naslijeđe, i sve ostalo dakle. Budite vrlo oprezni kod davanja konačnih rješenja vom prijedlogu zakona da on ne bi došao u poziciju da ovdje na glasanju propadne da se brukamo. Ne smijemo se brukati. Ovakav zakon trebamo usvojiti, trebamo biti vrlo odgovorni i nema u ovoj Sali niko ko ima bilo kakav problem u pogledu rješavanja statusa nacionalnih manjina. S druge strane, moramo biti vrlo odgovorni i preodgovorni da to zaista bude provodivo funkcionalno i da taj zakon ne bude sutra kamen spoticanja da ne bude predmet razvlačenja po medijima, evo ga kako smo to riješili itd.. Imate ovdje na hiljade neregistrovanih Kineza koji sutra kad steknu državljanstvo praviti će probleme ako im stavite da upravnom postupku ili u komuniciranju da to koriste svoj jezik kao službeni jezik. To će biti i tekako provodivo, vjerujte mi. Službeni jezik zna se šta je službeni jezik. Sve drugo treba riješiti u okviru mogućnosti.

STAV PREDLAGAČA

Prihvata se prijedlog gradonačelnika Grada Sarajeva, s tim da se riječi:organi uprave, javne ustanove i javna preduzeća u Kantonu» zamjenjuju riječima »kantonalnim organima državne službe i drugim kantonalnim institucijama i javnim službama «, radi ujednačavanja terminologije.

Ovaj prijedlog usklađen je sa članom 16. stav 4. Zakona o upravnom postupku («Službene novine Federacije BiH», br. 2/98 i 48/99), kojim je propisano da se upravni postupak vodi na službenim jezicima u Federaciji BiH, a kao sredstva komuniciranja se mogu koristiti i ostali jezici, odnosno stranci u postupku omogućeno je korištenje usluga tumača, odredbama čl. 94.,100,101 i 102. ZKP-a i članom 145.ZPP-a, koji se primjenjuje i u vanparničnom postupku.

Član 11.

1. Poslanik Dr.sci.med.Nabil Naser-

Član 11. stav (1)- Mišljenja je da je neophodno u sklopu ove stavke dodati da pripadnici nacionalne manjine pored nabrojanog mogu učiti geografiju i vjeronauku.

Član 11. stav (3)- Mišljenja je da je neophodno u sklopu ove stavke dodati i Ministarstvo kulture i sporta Kantona Sarajevo, s obzirom da kultura zauzima značajno mjesto unutar prava pripadnika nacionalnih manjina.

2. Udruženje «Palestinska dijaspora» u Bosni i Hercegovini-identični prijedlozi kao i poslanik Dr.sci.med.Nabil Naser.

3.Poslanica Fikreta Mulaosmanović- u članu 11 se kaže da nacionalne manjine mogu učiti jezik na jeziku nacionalne manjine, i još nekih od ovih budžetskih sredstava, pitanje jesu li ona već planirana. Dakle, preporučujem jedan oprez u ovim odredbama, neko je rekao s ciljem da se sprovede ovo što je korisno i čestitam našoj ministrici Tabori na ovakvom koraku da se napokon dobije jedan ovakav zakona, i naravno i uz oprez možda odavde da se čuje isticanje i naglašavanje tog problema ostalih. Za sada je u Ustavu ostali i građani uz konstitutivne narode, tako da je sve što je nabrojano ide u ostale, ali u ostale idu i oni koji nisu konstitutivni a jesu i autohtoni i nemaju ne izdvajaju se od konstitutivnih ni po tradiciji, ni po običajima ni po jeziku, ni po čemu drugom.

STAV PREDLAGAČA

Ne bi se mogao prihvatiti zahtjev da se u članu 11.stav 1. doda geografija i vjeronauka, s obzirom da su nabrojani predmeti predviđeni kao obavezni odredbama člana 14.Zakona o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina u Bosni i Hercegovini, kojim je utvrđeno da su kantoni, neovisno o broju pripadnika nacionalne manjine, obavezni osigurati da pripadnici nacionalne manjine, ako to zahtijevaju, mogu učiti svoj jezik, književnost, povijest i kulturu na jeziku manjine kojoj pripadaju, kao dodatnu nastavu, te osigurati finansijska sredstva za osposobljavanje nastavnika koji će izvoditi nastavu na jeziku nacionalne manjine, osigurati prostor i druge uslove za izvođenje dopunske nastave i štampanje udžbenika na jezicima nacionalnih manjina, u skladu sa federalnim i zakonom BiH, odnosno članom 12. Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina. Vjeronauka kao predmet je već uvedena u obrazovne ustanove na način propisan zakonima o obrazovanju.

U ovom momentu proširivanje ovih obaveznih prava novim predmetima koji bi se izučavali na jezicima nacionalnih manjina nije moguće, jer bi značilo obavezu obezbjeđenja sredstava u budžetu i za ovaj predmet.

Međutim, smatramo da je stav (1) suvišan i treba se brisati, jer su ta pitanja regulisana ostalim odredbama člana 11, kao pravo pripadnika nacionalnih manjina na osnivanje vlastitih obrazovnih ustanova i obaveze Ministarstva obrazovanja i nauke Kantona u pogledu obezbjeđenja obavezne i dodatne nastave, što je predviđeno i odredbama zakona o obrazovanju (preuzeto iz tih zakona). Također ukazujemo na član 8.- DIO III. Mjere za promovisanje upotrebe regionalnih ili manjinskih jezika u javnom životu u skladu sa obavezama navedenim u članu 2. stav 2. Odluke o ratifikaciji Evropske konvencije o regionalnim i manjinskim jezicima koja propisuje obaveze u ovoj oblasti, gdje također nije predviđeno izučavanje geografije i vjeronauke na jeziku nacionalne manjine.

Prijedlog u stavu (3) se ne bi mogao prihvatiti s obzirom da se u ovom članu radi o obavezama u obrazovnom procesu.

Međutim, smatramo opravdanim propisivanje nove odredbe, u dijelu koji se odnosi na oblast kulture, koja glasi:

«Član 20.

(Obezbeđivanje sredstava za izvršavanje obaveza)

Ministarstvo kulture i sporta Kantona Sarajevo stara se o obezbjeđivanju sredstava za izvršavanje obaveza kantonalnih javnih ustanova u oblasti kulture utvrđenih ovim zakonom.»

Prijedlog novog člana 13a.

Slovensko kulturno društvo Cankar Sarajevo

Predlažu novi član 13a., koji glasi:

«Član 13a.

Udruženja nacionalnih manjina registrovana u Kantonu Sarajevo , mogu organizovati dopunsku nastavu , za učenike osnovnih i srednjih škola , na maternjem jeziku, a u cilju očuvanja identiteta.»

STAV PREDLAGAČA

Prijedlog se prihvata, ali ne uvođenjem novog člana 13a., već dopunom člana 11. stava(1) Zakona, koji treba da glasi:

«Član 11.

(Obrazovanje na jeziku nacionalne manjine)

- (5) Pripadnici nacionalne manjine imaju pravo osnivati i voditi vlastite privatne ustanove za obrazovanje i stručno usavršavanje te organizovati posebne oblike obrazovanja, u skladu sa mogućnostima i potrebama svojih pripadnika, kao i organizovati dopunsku nastavu za učenike osnovnih i srednjih škola na maternjem jeziku-jeziku nacionalne manjine , u cilju očuvanja identiteta nacionalne manjine kojoj pripadaju.»

Član 14.

Vijeće crnogorske nacionalne manjine u Bosni i Hercegovini

Umjesto predložene formulacije člana 14. nacrtu Zakona, predlažemo formulaciju:

"Član 14.

(Nadzorno tijelo)

Ministarstvo obrazovanja dužno je uspostaviti tijelo i državnog službenika, po mogućnosti iz reda nacionalnih manjina, ovlaštenog za nadzor mjera koje se poduzimaju u oblasti obrazovanja u skladu sa ovim zakonom, te napretka postignutog u uspostavi ili razvoju nastave manjinskih jezika, kao i izradu povremenih izvještaja o njihovim zapažanjima, koji će se javno objavljivati."

Obrazloženje

U članu 22. stav (3) nacrtu Zakona navodi se da "Nadležne vlasti Kantona utvrđuju stimulatívne mjere za zapošljavanje i veće kvote za zapošljavanje pripadnika nacionalnih manjina, te poduzimaju i druge odgovarajuće mjere za postizanje brže i potpunije ravnopravnosti pripadnika nacionalnih manjina u domenu ekonomsko-socijalnih prava." Budući da je jedan od ciljeva Zakona o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina u Kantonu Sarajevo da pobliže uredi pitanja od značaja za položaj pripadnika nacionalnih manjina, te na taj način pozitivno utiče na dostizanje njihove ravnopravnosti sa konstitutivnim narodima, uvođenje neobavezujuće formulacije u član 14: "po mogućnosti iz reda nacionalnih manjina" ima se tumačiti kao simbolična, stimulatívna mjera za zapošljavanje pripadnika nacionalnih manjina u organima javne uprave. Tamo gdje je to moguće, potrebno je promovirati društvenu participaciju nacionalnih manjina odnosno njihovo direktno uključivanje u procese zaštite i promocije prava nacionalnih manjina Kantona Sarajevo.

STAV PREDLAGAČA

Prijedlog za dopunu stava 1. riječima : «po mogućnosti iz reda nacionalnih manjina» se prihvata.

Član 18.

Slovensko kulturno društvo Cankar Sarajevo

Član 18. treba brisati jer je neostvariv. Za realizaciju ovog člana trebalo bi biti u Sarajevu oko 117.000 pripadnika nacionalnih manjina, što je nerealno očekivati.

STAV PREDLAGAČA

Prijedlog se prihvata, na način da se izmijeni član 18., tako da glasi:

«Član 18.

(Saradnja i realizacija sadržaja kulturnih aktivnosti
na jeziku nacionalne manjine)

Kantonalne javne ustanove iz oblasti kulture sarađuju sa pripadnicima i udruženjima nacionalnih manjina i mogu realizovati sadržaje kulturnih aktivnosti na jeziku nacionalne manjine, pomagati i razvijati prevođenja knjiga, sinhronizacije, post-sinhronizacije i prevođenja filmova ili pozorišnih predstava putem titlova. «

Član 20. (sada 21)

1. Poslanik Dr. sci. med. Nabil Naser-Jasno je da je popis stanovništva iz 1991. godine jedini parametar u ovom trenutku , međutim bilo bi poželjno i korisno da Skupština i Vlada Kantona Sarajevo upotrebe sve što je u njihovim nadležnostima da potaknu nadležne institucije u Federaciji BiH da ubrzaju potpunu provedbu Aneksa 7 Dejtonskog mirovnog sporazuma i provedu novi popis stanovništva.

2. Udruženje «Palestinska dijaspora» u Bosni i Hercegovini-isti prijedlog kao i poslanik Dr.sci.med.Nabil Naser.

STAV PREDLAGAČA

Popis stanovništva je u nadležnosti organa vlasti Bosne i Hercegovine, pa je predloženo važeće ustavno rješenje.

Član 21.(sada 22)

1.Dr.sci.med.Nabil Naser-ponavlja stav dat uz primjedbu na član 3.stav 1., a odnosi se na zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u Skupštini Kantona.

2. Udruženje «Palestinska dijaspora» u Bosni i Hercegovini-isti prijedlog kao i poslanik Dr.sci.med.Nabil Naser.

3.Slovensko kulturno društvo Cankar Sarajevo

na kraju člana treba dodati:

Kandidate iz reda nacionalnih manjina za imenovanje u organe vlasti Kantona predlaže vijeće nacionalnih manjina Kantona.

STAV PREDLAGAČA

Prijedlozi se ne mogu prihvatiti.

Rješenje predloženo članom 21.Zakona upućuje na Izborni zakon Bosne i Hercegovine, koji treba da propiše zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u zakonodavnim tijelima kantona, a ovim kantonalnim zakonom ne mogu se , u ovom momentu, prejudicirati rješenja koja će biti utvrđena tim zakonom.

Član 22.(sada 23)

1.Poslanik Dr.sci.med.Nabil Naser-S obzirom da nadležne vlasti Kantona utvrđuju stimulatívne mjere za zapošljavanje i veće kvote zapošljavanja pripadnika nacionalnih manjina, neophodno je i korisno specificirati vrste stimulatívnih mjera za zapošljavanje pripadnika nacionalnih manjina.

2. Udruženje «Palestinska dijaspora» u Bosni i Hercegovini-isti prijedlog kao i poslanik Dr.sci.med.Nabil Naser.

STAV PREDLAGAČA

Prijedlog se ne bi mogao prihvatiti, jer se vrste stimulatívnih mjera utvrđuju nakon sagledavanja mogućih mjera stimulisanja zapošljavanja svih nezaposlenih lica od strane više resornih ministarstava u različitim oblastima, a odredbama člana 26. Zakona data je mogućnost i Vijeću nacionalnih manjina da da svoj doprinos u definisanju i propisivanju tih mjera.

Član 23.(sada 24)

1. Poslanica Hanka Vajzović: Htjela sam pripomoći u ovome što je postavljano kao pitanje za broj članova Vijeća. Moguće da bude odredba onoliko koliko je manjinskih zajednica već organiziranih zajednica da toliko bude i njihovih predstavnika. Pa da se ne ograničava na toliki i toliki broj, već da se kaže koliko ih ima. Naravno pri tome se možda javlja jedan problem, dali će takva zajednica biti, mi imamo jednu ovdje koja se svrstana u ostale a muslimani su, izjašnjavaju se kao muslimani, no ne idu pod ovu definiciju ni etnički, no eto kako god za to bi bilo dobro kazati ako je organizirana zajednica, jesu li Rusini ovi oni, koliko god ih ima toliko je njihovih predstavnika.

2.Vijeće crnogorske nacionalne manjine u Bosni i Hercegovini-Umjesto predložene formulacije člana 23. nacrta Zakona,predlažemo formulaciju:

"Član 23.

(Osnivanje Vijeća nacionalnih manjina Kantona)

Skupština Kantona osniva Vijeće nacionalnih manjina Kantona Sarajevo (u daljnjem tekstu: Vijeće), kao stalno savjetodavno tijelo Skupštine Kantona, koje sačinjavaju predstavnici pripadnika nacionalnih manjina iz člana 3.ovog zakona."

Obrazloženje

Vijeće nacionalnih manjina Kantona Sarajevo uspostavlja se kao permanentno savjetodavno tijelo Skupštine Kantona o svim pitanjima koja se tiču prava i položaja pripadnika nacionalnih manjina u Kantonu Sarajevo. Budući da se Vijeće nacionalnih manjina, uspostavlja Zakonom o pravima pripadnika nacionalnih manjina u Kantonu Sarajevo, sa neograničenim trajanjem, formulacija "stalno" više odgovara od formulacije "posebno," budući da se "posebnost" Vijeća unutar sistema institucija Kantona Sarajevo, imajući na umu njegov sastav, mandat i namjenu, podrazumijeva, te je shodno tome nije potrebno dodatno naglašavati.

STAV PREDLAGAČA

Prijedlog za dopunu člana 23. (sada 24) riječju «stalno» se prihvata.

Ne prihvata se prijedlog da se odredi broj članova Vijeća prema broju već organiziranih manjinskih zajednica, jer predložena formulacija ne ograničava broj članova Vijeća i ostavlja ga otvorenim za udruženja nacionalnih manjina koja ne participiraju u Vijeću iz različitih razloga (nisu prijavili svoje delegate, nisu bili osnovani i sl.) , a i nemaju tačni podaci o broju organizovanih manjinskih zajednica čije je sjedište u Kantonu.Međutim, kroz izmijenjene odredbe člana 24 stav (4), kojim se određuje da više udruženja jedne nacionalne manjine delegiraju jednog predstavnika, te člana 32.(Stalni javni poziv koji je otvoren u toku cijelog mandata Vijeća), omogućava popunjavanje Vijeća s onolikim brojem predstavnika nacionalnih manjina koliko ih izrazi volju da participiraju u Vijeću.

Član 24.(sada 25)

1. Poslanik Dr.sci.med.Nabil Naser-(Osnivanje Vijeća nacionalnih manjina kantona Sarajevo), naime iako je navedeno da Vijeće čine po jedan predstavnik-delegat svake nacionalne manjine iz člana 3. ovim članom nije preciziran broj članova Vijeća nacionalnih manjina po uzoru na isti zakon koji je donesen na nivou Federacije BiH.

2. Udruženje «Palestinska dijaspora» u Bosni i Hercegovini-isti prijedlog kao i poslanik Dr.sci.med.Nabil Naser.

2. Gradonačelnik Grada Sarajeva

Predlaže da se preispitaju odredbe st.(1) i (2) člana 24. u odnosu na činjenicu da je u Kantonu Sarajevo registrovano više udruženja Roma, jer propisana procedura za određivanje sastava vijeća ne uzima u obzir naprijed navedenu činjenicu . Također predlaže da se u čl.29.,30. i 32.stav(2) uzme u obzir ovaj prijedlog, koji ističe činjenicu da je u Kantonu Sarajevo registrovano više udruženja Roma.

3. Slovensko kulturno društvo Cankar Sarajevo - Član 24.treba dopuniti novim stavom koji glasi:

«(6) u slučaju da se iz više udruženja iste nacionalnosti kandiduje više kandidata, izbor jednog kandidata izvršiće Komisija za pravdu, ljudska prava i građanske slobode Skupštine Kantona Sarajevo.»

STAV PREDLAGAČA

Ne može prihvatiti prijedlog o određivanju broja članova Vijeća, ali se predlažu dopune Zakona koje će obezbijediti ostvarivanje ovih prava nacionalnih manjina.

S obzirom da je odredbama člana 24. (sada 25) propisano da Vijeće čine po jedan predstavnik-delegat svake nacionalne manjine koja ima registrovano sjedište na području Kantona, na izričiti zahtjev udruženja nacionalnih manjina koja su učestvovala u izradi radnog materijala ovog zakona, te da nam u ovom momentu nije poznat tačan broj udruženja nacionalnih manjina koje imaju registrovano sjedište u Kantonu , ali i ubuduće taj broj ne mora ostati isti, nije moguće ograničiti broj članova Vijeća.

Također se ne može prihvatiti prijedlog da izbor kandidata vrši skupštinska komisija, jer bi to značilo miješanje u prava nacionalne manjine da odabere i kandiduje svog predstavnika, Predlažemo izmjenu člana 32.(sada 33) da glasi:

«Član 33.

(Stalni javni poziv)

U cilju potpunijeg uključivanja pripadnika svih nacionalnih manjina u Kantonu u rad Vijeća, javni poziv iz člana 30. ovog zakona ostaje otvoren do isteka mandata Vijeća , za predstavnike udruženja nacionalnih manjina koje se nisu delegirale svoje predstavnike u roku iz člana 30. ovog zakona, što će se obezbijediti postavljanjem Javnog poziva na WEB stranici Skupštine.»

Na ovaj način ostavlja se otvorena mogućnost udruženjima nacionalnih manjina da predlažu svoje delegate u Vijeće u toku cijelog mandata Vijeća, izbjegavaju troškovi povremenog ponovnog objavljivanja javnog poziva i mogućnost da predstavnike u Vijeću imenuje Skupština Kantona umjesto udruženja nacionalne manjine.

- Prijedlog koji se odnosi na određivanje delegata-predstavnika više udruženja jedne nacionalne manjine se prihvata, dopunom člana 25. novim stavom (4), koji glasi:

«(4)Ukoliko nacionalna manjina ima više svojih udruženja čije je sjedište registrovano na području Kantona, udruženja zajednički predlažu jednog kandidata za delegate te nacionalne manjine u Vijeću.»
Odredbe čl.29.,30. i 32. stav (2) , odnose se na procedure izbora i imenovanja i ne odnose se na navedena pitanja.

Član 26.(sada 27)

1. Poslanik Dr.sci.med.Nabil Naser- Mišljenja sam da Vijeće iz svojih redova delegira jednog stalnog člana u Komisiju za ustavna pitanja i također jednog stalnog a ne povremenog člana u Komisiju za pravdu, ljudska prava i građanske slobode Skupštine Kantona Sarajevo.

2. Udruženje «Palestinska dijaspora» u Bosni i Hercegovini-isti prijedlog kao i poslanik Dr.sci.med.Nabil Naser.

3.Vijeće crnogorske nacionalne manjine u Bosni i Hercegovini - Umjesto predložene formulacije člana 26. stavova (1) i (2) nacrtu Zakona, predlažemo formulaciju:

"Član 26.

(Nadležnosti Vijeća)

(1) Vijeće pokreće inicijative i podnosi nacрте odluka, zakona i drugih akata u nadležnosti Skupštine Kantona, prati stanje i primjenu propisa, zauzima stavove, daje prijedloge i preporuke organima vlasti u Kantonu, po svim pitanjima koja su od značaja za položaj i ostvarivanje prava pripadnika svih nacionalnih manjina u Kantonu.

(2) Vijeće, iz svojih redova, delegira po jednog stalnog predstavnika u Komisiju za pravdu, ljudska prava i građanske slobode i Komisiju za ustavna pitanja Skupštine Kantona i može povremeno delegirati po jednog predstavnika koji će učestvovati u radu drugih komisija i radnih tijela Skupštine Kantona, kada se raspravlja o stanju ljudskih prava u Kantonu, uključujući i prava pripadnika nacionalnih manjina, te kada se razmatraju predstavke i žalbe pripadnika nacionalnih manjina i druga pitanja od značaja za ostvarivanje prava i obaveza pripadnika nacionalnih manjina."

Obrazloženje

Vijeće nacionalnih manjina uspostavlja se Zakonom o pravima pripadnika nacionalnih manjina u Kantonu Sarajevo kao stalno savjetodavno tijelo Skupštine Kantona o svim pitanjima koja su od

značaja za položaj i ostvarivanje prava pripadnika svih nacionalnih manjina u Kantonu. Budući da je temeljna svrha uspostavljanja Vijeća nacionalnih manjina Kantona Sarajevo njegovo aktivno djelovanje u cilju zaštite i promocije prava i položaja pripadnika nacionalnih manjina u Kantonu, Vijeće mora biti u stanju, kao stalno tijelo Skupštine Kantona, pokretati inicijative za donošenje zakona i drugih akata u nadležnosti Skupštine Kantona. Imajući na umu da je pravo pokretanja inicijativa, shodno članu 123. stav (1) Poslovnika Skupštine Kantona Sarajevo, osigurano i "kantonalnim javnim poduzećima, drugim pravnim licima, općinskim vijećima, kao i građanima i njihovim udruženja," iste ovlasti ne bi trebale biti uskraćene Vijeću, koje je stalno savjetodavno tijelo Skupštine Kantona.

Dalje, imajući na umu da je Vijeće prije svega stalno savjetodavno tijelo Skupštine Kantona te da se shodno tome gotovo može izjednačiti sa pozicijom i značajem radnih tijela odnosno komisija Skupštine Kantona, Vijeće ne smije biti uskraćeno za ovlaštenje da samostalno, poštujući Poslovnikom Skupštine utvrđene procedure, podnosi nacрте odluka, zakona i drugih akata u nadležnosti Skupštine o svim pitanjima koja se tiču prava i položaja pripadnika nacionalnih manjina u Kantonu Sarajevo. Budući da je mandat Vijeća jasno i nedvosmisleno definiran i ograničen članom 26. nacrta zakona u smislu aktivnog praćenja "svih pitanja koja su od značaja za položaj i ostvarivanje prava pripadnika svih nacionalnih manjina u Kantonu" ne postoji mogućnost da Vijeće, u Skupštinsku proceduru, podnose nacrt odluka, zakona i drugog akata u nadležnosti Skupštine Kantona, koji nije u vezi sa pitanjima nacionalnih manjina, te na taj način "zloupotrijebi" svoj položaj stalnog savjetodavnog tijela Skupštine.

Imajući na umu da član 36. stav (3) nacrta predviđa da će se Poslovnik o radu Skupštine Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 12/05- Prečišćeni tekst i broj 7/08) i Uredba o osnivanju Službe za skupštinske poslove Skupštine Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 4/05) uskladiti s odredbama Zakona o pravima pripadnika nacionalnih manjina u Kantonu Sarajevo (u roku od dva mjeseca od stupanja na snagu zakona), smatramo da se spomenuta izmjena Poslovnika treba iskoristiti i u smislu izmjene člana 128. Poslovnika kojim je uređeno svojstvo podnositelja odluka, zakona i drugih akata u nadležnosti Skupštine Kantona.

U vezi sa predloženom izmjenom stava (2), člana 6. nacrta zakona, potrebno je istaći da je navedeni prijedlog izmjene ovog stava, tokom rasprave o nacrtu zakona na sjednici Skupštine Kantona Sarajevo od 31.05. 2011. godine, dobio podršku nekih od poslanika. Izdvajamo diskusiju i prijedlog poslanika Nabil Naser. Izmjenom stava (2) u smislu omogućavanja Vijeću nacionalnih manjina Kantona Sarajevo da pored imenovanja stalnog predstavnika u Komisiju za pravdu, ljudska prava i građanske slobode, imenuje i jednog stalnog predstavnika i u Komisiju za ustavna pitanja Skupštine Kantona Sarajevo, predstavnicima nacionalnih manjina okupljenim u Vijeću biti će omogućeno da direktno i neposredno učestvuju u zakonodavnoj djelatnosti u Kantonu te na taj način dodatno doprinesu zaštiti pravnog položaja nacionalnih manjina u Kantonu.

4. Slovensko kulturno društvo Cankar Sarajevo- U stavu (3) treba da stoji (2)

STAV PREDLAGAČA

Prijedlog se prihvata (sada član 27), kao i otklanjanje tehničke greške u označavanju stava.

Član 27. (sada član 28)

1.Dr.sci.med.Nabil Naser- Mišljenja sam da bi način rada Vijeća trebao biti utvrđen poslovnikom o radu Vijeća nacionalnih manjina KS, a ne kako je navedeno unutrašnjim aktima.

2. Udruženje «Palestinska dijaspora» u Bosni i Hercegovini-isti prijedlog kao i poslanik Dr.sci.med.Nabil Naser.

3.Gradonačelnik Grada Sarajeva-predlaže da se u članu 27. termin «unutrašnjim aktima» zamijeni uobičajenim «internim aktima».

4. Udruženje građana italijanskog porijekla Sarajevo- predlažemo da se ovaj član dopuni stavkom (2) koji glasi:

«Pri izradi unutrašnjih akata Vijeća, Vijeću će na njegov zahtjev pružiti stručnu pomoć stručna služba Kantona.»Ovaj prijedlog proizilazi iz potrebe, jer je za pretpostaviti da u Vijeću nacionalnih manjina neće biti kvalifikovanih članova koji bi mogli bez stručne pomoći službe Kantona , uraditi potrebna unutrašnja akta, kako to Zakonom o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina član 27.predlaže.

STAV PREDLAGAČA

Prihvata se prijedlog da se riječi : «unutrašnjim aktima» zamijene riječima: «poslovníkom o radu Vijeća».

Ne prihvata se prijedlog za dodavanje novog stava (2), jer je obaveza pružanja stručne pomoći Vijeću u svim pitanjima koja se tiču rada Vijeća propisana je odredbama člana 28.(sada 29) stav (3).

Član 28.(sada 29)

1.Vijeće crnogorske nacionalne manjine u Bosni i Hercegovini- Umjesto predložene formulacije člana 28. nacrtá Zakona,predlažemo formulaciju:

Član 28.

(Financiranje rada Vijeća i pružanje
stručne i administrativno-tehničke podrške)

- (1) Sredstva za rad Vijeća osiguravaju se u budžetu Kantona.
- (2) Troškove za rad Vijeća utvrđuje Služba.
- (3) Stručnu i administrativno-tehničku podršku radu Vijeća pruža Služba, koja imenuje jednog državnog službenika na dužnost stalnog Sekretara Vijeća.
- (4) Služba obezbjeđuje i jednu prostoriju za rad Vijeća, u zgradi u kojoj su smješteni organi Kantona ili na drugoj lokaciji .
- (5) Skupština Kantona pruža sve oblike podrške oko potpune organizacije Vijeća kao stalnog savjetodavnog tijela i njegovog integriranja u rad Skupštine Kantona.
- (6) Nadležni organi Kantona, na zahtjev Vijeća, dužni su da pruže sve oblike podrške.

Obrazloženje

Članovi Vijeća nacionalnih manjina Kantona Sarajevo, odnosno predstavnici nacionalnih manjina imenuju se u Vijeće na osnovu njihove nacionalne odnosno etničke pripadnosti a ne na osnovu njihove stručnosti ili profesionalnih kvaliteta. Shodno tome, bez adekvatne, kontinuirane, stručne ali i administrativno-tehničke podrške veoma je upitna sposobnost Vijeća da obavlja svoj mandat utvrđen ovim zakonom. Imajući to na umu, predlaže se imenovanje jednog državnog službenika, po mogućnosti diplomiranog pravnika, koji bi kontinuirano bio na raspolaganju Vijeću, odnosno koji bi obavljao dužnost Sekretara Vijeća.

2. Gradonačelnik Grada Sarajeva- predlaže da se u članu 28. stav (5) konkretnije odrede oblici podrške koju su, na zahtjev Vijeća, dužni pružiti nadležni organi Kantona.Naime, mišljenja smo da obaveza pružanja svih oblika podrške» bez dodatnog određenja kakve ili u vezi s čim, nije dovoljno definisana.

3.Poslanik Dr.sci.med.Nabil Naser-Član 28. stav 5. -mišljenja sam da je neophodno precizirati koji su nadležni organi Kantona.Po mom mišljenju najbolje je navesti da je Vlada Kantona Sarajevo nadležni organ, koji je na zahtjev Vijeća, dužan pružiti sve oblike podrške.

4. Udruženje «Palestinska dijaspora» u Bosni i Hercegovini-isti prijedlog kao i poslanik Dr.sci.med.Nabil Naser.

4. Slovensko kulturno društvo Cankar Sarajevo-Član 28.stav (1) treba dopuniti i treba da glasi:

(1) Sredstva za rad Vijeća, na prijedlog Vijeća, osiguravaju se u budžetu Kantona.»

STAV PREDLAGAČA

Prijedlog se prihvata djelimično.

Promjene u odnosu na dosadašnje odredbe odnose se na novu formulaciju člana 29., kojom se utvrđuje obaveza Službe za skupštinske poslove da, pored pružanja stručne pomoći u radu Vijeća, odredi i jednog namještenika za obavljanje administrativno-tehničkih poslova za potrebe Vijeća, umjesto tražene formulacije :» imenuje jednog državnog službenika na dužnost stalnog Sekretara Vijeća», jer administrativno-tehničke poslove za potrebe svih radnih tijela Skupštine obavljaju namještenici u okviru opisa poslova utvrđenih važećim propisima, a poslove stalnog sekretara Vijeća treba da obavlja lice iz reda delegata u Vijeću, određeno u skladu s Poslovníkom Vijeća; načina obezbjeđivanja troškova za rad Vijeća i preciziranjem obaveze pružanja podrške Vijeću cilju izvršavanja nadležnosti Vijeća i saradnje i razmjene iskustava Vijeća sa nadležnim organima zainteresovanih država, kao i sa međunarodnim institucijama radi što potpunijeg ostvarivanja prava nacionalnih manjina, a ne nabrojanjem oblika podrške. Polazeći od nadležnosti i prava organa Kantona i Vijeća, koje su utvrđene u članu 34.(sada 35) Zakona, oblici podrške mogu biti različiti, od savjeta i stručne pomoći u radu, omogućavanja pristupa relevantnim propisima, saradnje i konsultacija prilikom izrade propisa do omogućavanja i realizacije saradnje i razmjene iskustava sa nadležnim organima zainteresovanih država, kao i sa međunarodnim institucijama radi što potpunijeg ostvarivanja prava nacionalnih manjina i putem snošenja troškova koji iz toga mogu pristići.

- Prijedlog da Vlada Kantona Sarajevo bude nadležni organ koji pruža podršku Vijeću se ne bi mogao prihvatiti, s obzirom da se radi o stalnom radnom tijelu Skupštine Kantona Sarajevo, a ne Vlade Kantona Sarajevo.

Član 30.(sada 31)

Vijeće crnogorske nacionalne manjine u Bosni i Hercegovini-Umjesto predložene formulacije člana 30. nacrta Zakona, predlažemo formulaciju:

"Član 30.

(Rok za delegiranje predstavnika u Vijeće i predlaganje imenovanja članova Vijeća)

(1) Udruženja pripadnika nacionalnih manjina koja imaju registrirano sjedište na teritoriji Kantona dužna su, u roku od 15 dana od dana objavljivanja javnog poziva, izabrati i delegirati svoje predstavnike u Vijeće, u skladu sa članom 24.ovog zakona i svojim aktima, i pismenu odluku o imenovanju svog delegata u Vijeće dostaviti Ministarstvu pravde i uprave KS.

(2) Ministarstvo pravde i uprave KS dostavlja Vladi Kantona, u roku od 15 dana od dana dostavljanja pismenih izjava iz stava (1) ovog člana, prijedlog delegata za članove Vijeća."

Obrazloženje

Podsjećamo da je u Članu 30, stav (1) nacrta Zakona koji je objavljen na internet prezentaciji Skupštine Kantona Sarajevo, omaškom došlo do zadržavanja prvobitne, prevaziđene formulacije "Udruženja pripadnika nacionalnih manjina koja su registrirana na nivou Kantona i Jevrejska općina Sarajevo..." čija je zakonitost upitna imamo li na umu odredbe Zakona o zabrani diskriminacije ("Službeni glasnik BiH", broj 59/09), koji zabranjuje dovođenje u nepovoljniji položaj bilo koje osobe ili grupe osoba u pristupu i ostvarenju zagarantiranih prava po bilo kojem osnovu (član 2), odnosno utvrđuje da se diskriminacijom smatra svako djelovanje ili propuštanje djelovanja kada je neko lice ili grupa lica dovedena ili je bila ili mogla biti dovedena u nepovoljniji položaj za razliku od nekog drugog lica ili grupe lica u sličnim situacijama.

STAV PREDLAGAČA

Prijedlog se prihvata ispravkom pravno- tehničke greške u stavu (1) ovog člana, tako da se riječi :»koja su registrovana na području Kantona» zamjenjuju riječima:»koja imaju registrovano sjedište na teritoriji Kantona».

Član 32.(sada 33)

Vijeće crnogorske nacionalne manjine u Bosni i Hercegovini -Umjesto predložene formulacije člana 32. stav (1) nacrtu Zakona, predlažemo formulaciju:

"Član 32.

(Javni poziv za delegiranje predstavnika)

(1) Nakon konstituiranja i imenovanja članova Vijeća nacionalnih manjina Kantona Sarajevo, u cilju potpunijeg uključivanja pripadnika svih nacionalnih manjina u Kantonu u rad Vijeća, javni poziv za delegiranje predstavnika nacionalnih manjina u Vijeće ostaje trajno otvoren za predstavnike nacionalnih manjina koje se nisu javile na (prvi) poziv.

Obrazloženje

Praksa sa federalnog nivoa vlasti, pokazala je da "naknadna" imenovanja članova Vijeća, predstavnika nacionalnih manjina koje nisu imenovala svoje predstavnike prije formalnog konstituiranja Vijeća, gotovo u pravilu predstavlja problem. Pored toga, neutemeljeno je očekivati da će nacionalne manjine, koje to nisu učinile u "razumnom" petnaestodnevnom roku, predložiti svoje predstavnike, nakon ponovljenog tridesetodavnog Javnog poziva. Shodno tome, potrebno je javni poziv "ostaviti" kontinuirano otvorenim kako bi nacionalne manjine koje nisu bile organizirane u udruženja u vrijeme uspostave Vijeća, te koje se shodno tome nisu javile ili nisu mogle javiti na (prvi) poziv, mogle naknadno predložiti svoje predstavnike u Vijeće.

Osim toga, ekonomičnije je za Ministarstvo pravde i uprave objaviti javni poziv samo jednom, te djelovati u smislu imenovanja novih članova Vijeća shodno prijedlozima udruženja nacionalnih manjina kada se za to zaista ukaze potreba. Pristup "trajno" otvorenog poziva uspješno se primjenjuje na nivou BIH.

STAV PREDLAGAČA

Prijedlog se prihvata, na način da ovaj član glasi:

«Član 33.

(Stalni javni poziv)

U cilju potpunijeg uključivanja pripadnika svih nacionalnih manjina u Kantonu u rad Vijeća, javni poziv iz člana 30. ovog zakona ostaje otvoren do isteka mandata Vijeća, za predstavnike udruženja nacionalnih manjina koje nisu delegirale svoje predstavnike u roku iz člana 30. ovog zakona, što će se obezbijediti postavljanjem javnog poziva na WEB stranici Skupštine Kantona.»

Član 33.(sada 34)

Vijeće crnogorske nacionalne manjine u Bosni i Hercegovini - Umjesto predložene formulacije člana 33. nacrtu Zakona predlažemo formulaciju:

"Član 33.

(Izbor članova Vijeća po isteku mandata)

Novi javni poziv za izbor članova Vijeća po isteku mandata objavljuje se najkasnije u roku od tri mjeseca prije isteka mandata dotadašnjih članova Vijeća."

Obrazloženje

Riječ "novi" u članu 33. nacrtu zakona dodaje se kako bi ovaj član bio u suglasju sa navedenim izmjenama člana 32.

STAV PREDLAGAČA

Prijedlog za dopunu ovog člana riječju «novi» se prihvata.

Član 34.(sada 35)

Slovensko kulturno društvo Cankar Sarajevo- Član 34.treba dopuniti da glasi:
«Organi vlasti u Kantonu , u saradnji s vijećem, saraduju i razmjenjuju iskustva sa nadležnim organima u Federaciji Bosne i Hercegovine i Bosne i Hercegovine, kao i sa međunarodnim institucijama, radi što potpunijeg ostvarenja prava nacionalnih manjina.»

STAV PREDLAGAČA

Prijedlog se prihvata dopunom člana riječima: «nadležnim organima u Federaciji Bosne i Hercegovine i Bosne i Hercegovine».

POGLAVLJE X-KAZNENA ODREDBA - NOVI ČLAN 37.

Poslanik Dr.sci.med.Nabil Naser- u vezi sa članom 4.stav 1., u cilju zabrane diskriminacije, mišljenja sam da je kao mehanizam zaštite od diskriminacije potrebno unutar ovog zakona navesti kaznene odredbe koje su navedene u članu 25.Ustava Kantona . Krivično gonjenje i sankcioniranje počinitelaca djela, iz prethodnog stava, vrši se prema odgovarajućem krivičnom ili prekršajnom zakonodavstvu u BiH.

STAV PREDLAGAČA

Prijedlog se prihvata.

Iza člana 36. dodaje se novo POGLAVLJE X-KAZNENA ODREDBA i novi član 37., koji glasi:

«Član 37.

(1)Zabranjena je i kažnjiva svaka radnja, podsticanje, organiziranje i pomaganje djelatnosti koje bi mogle ugroziti opstanak neke nacionalne manjine, izazvati nacionalnu mržnju, dovesti do diskriminacije ili stavljanja pripadnika nacionalne manjine u neravnopravan položaj.

(2) Krivično gonjenje i sankcioniranje počinitelaca djela, iz prethodnog stava, vrši se prema odgovarajućem krivičnom ili prekršajnom zakonodavstvu u BiH".

Član 36.(sada 38)

Vijeće crnogorske nacionalne manjine u Bosni i Hercegovini- Umjesto predložene formulacije člana 36. stav 2, nacrtu Zakona predložimo formulaciju:

"Član 36.

(Mogućnost bližeg uređivanja prava
pripadnika nacionalnih manjina)

(2) Odluka o opštim kriterijima za raspodjelu sredstava za rad neprofitnih organizacija i udruženja koja se financiraju-sufinanciraju iz budžeta Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo ", broj 2/05) uskladiće se sa odredbama člana 6. stavovima (3). i (4). ovog zakona, u roku od dva mjeseca od stupanja na snagu ovog zakona."

Obrazloženje

Član 36. stav (2) usklađuje se sa predloženom dopunom člana 6. nacrtu zakona u koji se dodaje stav (4) sa slijedećom formulacijom: "Član 6. (Odnosi udruženja pripadnika nacionalnih manjina i osiguranje finansijskih sredstava) (4) Vijeće nacionalnih manjina Kantona Sarajevo učestvuje u odabiru (selekciji) projektnih aktivnosti i troškova rada udruženja pripadnika nacionalnih manjina koji se financiraju u okviru planiranih i osiguranih budžetskih sredstava, a dodjeljuju se na osnovu javnog poziva."

STAV PREDLAGAČA

Prijedlog se prihvata(pravno- tehničko usklađivanje sa novim stavom (4) člana 6)

Prijedlozi koji su prihvaćeni ugrađeni su u tekst prijedloga Zakona o zaštiti prava pripadnika nacionalnih manjina u Kantonu Sarajevo.